

Institut za gozdno in lesno gospodarstvo
Slovenije

Gozdno
gojitveni elaborat na osnovi
gozdnih tipov za revir Okroglina

1959

4(3) WASTE

0x/ . 187 : 221 $\sqrt{(497.12 \text{ m}^2)}$ + (084.3)

17 kop.

INSTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
SLOVENIJE 1959

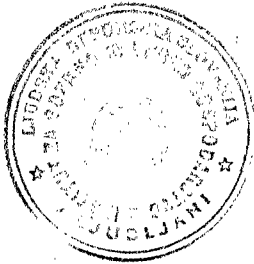
GOZDNO GOJITVENI ELABORAT NA OSNOVI GOZDNIH
TIPOV ZA REVIR OKROGLINA

Ljubljana, 21. julija 1959.

UREDIL:

(ing. dr. Vlado Tregubov)

V. Tregubov

DIREKTOR:

(ing. Bogdan Žagar)

Bogdan Žagar

EC. 13
(43 Rev. 10)

GOZDNO GOJITVENI ELABORAT NA OSNOVI GOZDNIH
TIPOV ZA REVIR OKROGLINA

K A Z A L O

I. UVOD	V. Tregubov	str.	1
II. KLIMA JUŽNEGA POBOČJA GORSKE SKUPINE SNEŽNIKA	V. Manohin	str.	6
III. PETROGRAFSKI OPIS KAMENIN REVIRJA OKROGLINA	V. Gregorič	str.	19
IV. POROČILO O PEDOLOŠKIH RAZISKOVANJIH NA PODROČJU OKROGLINE V LETU 1958	B. Vovk	str.	23
V. TABELARNI PREGLED GOZDNIH TIPOV REVIRJA OKROGLINA	G. Tomažič V. Tregubov	str.	35
VI. VEGETACIJSKI PROFIL		str.	35 a
VII. IZKAZ POVRŠIN GOZDNIH TIPOV PO ODSEKIH	M. Zupančič	str.	36
VIII. GOSPODARSKE VREDNOSTI GOZDNIH TIPOV V REVIRJU OKROGLINA	V. Tregubov M. Zupančič	str.	37
IX. GOSPODARJENJE V REVIRJU OKROGLINA IN GOZDNO GOJITVENA DELA NA PO- DROČJU TEGA REVIRJA	V. Kindler	str.	48
X. SKLEPI GLEDE GOZDNO GOJITVENIH UKREPOV V REVIRJU OKROGLINA	V. Tregubov M. Zupančič	str.	59
XI. DIAGRAMI		str.	68
XII. PRILOGE KARTE		str.	

Dr. Ing. Vlado Tregubov

L j u b l j a n a

U V O D

Južno pobočje Snežnika je velika razgibana planota, ki se polagoma spušča proti jugu. Obsega globoke vrtače in doline, ki so obenem mrazišča. Nad mrazišči pa se dvigajo mnogi griči in ostri skalnati vrhovi.

Južno pobočje Snežnika je prekrito s slabimi gozdovi in se deli v 2 revirja: Gomance (vzhodna polovica) in Okroglina (zahodna polovica). Če primerjamo oba revirja vidimo, da sta si precej podobna.

Srednja nadmorska višina revirja Okroglina se nahaja med 1100 in 1500 m. Najbolj izraziti vrhovi so: Zatrep (1485), Planine (1482m), Grčovec (1582 m).

Verjetno je, da je revir Okroglina manj izpostavljen burji, bolj pa zahodnim vetrovom. Zaradi tega je ta revir malo bolj topel in vlažen, vendar zaradi pomanjkljivosti meteoroloških podatkovni mogoče to trditi.

Na splošno je po mnenju prof.dr.V.Manchina (glej njegov članek) ponedebje na južnem pobočju Snežnika vlažno, vetrovno in ostro.

Geološka podlaga tvorijo v največji meri kredni apnenci, ki često izbijajo na površino v obliki skal, vrhov in sipin. Tla so navadno plitva, propustna, tipa rendzina, malo zakisana.

Vse to ustvarja precej težke pogoje za razvoj gozda, vendar to dejstvo, da južno pobočje Snežnika dobiva veliko padavin je brezdvoma glavni in povoljni pogoj za razvoj gozdne vegetacije.

Ti težki naravni pogoji bi narekovali zelo previden način gospodarjenja. Vendar v prejšnjih časih (glej čl. Kindlerja) so bile napravljene grobe napake, ki se še sedaj maščujejo; namreč tu so bile izvedene premočne sečnje, zaradi česar so nastale neugodne spremembe v sestavi samega gozda, bila je pospeševana panjska bukev na račun iglavcev in je celo na več mestih zabeležena degradacija, oziroma zakrasevanje tal, kar je že nevarno.

Torej, na splošno sedanje stanje revirja Okroglina je precej slabo. Pokriva ga pretežno bukov gozd panjevec slabe rasti, pomembno pa je le to, da je ta gozd precej strujen.

Slišal sem mnenje, da se ne izplača posvečati mnogo pažnje in trošiti denar za natančne elaborate za ta slab bukov gozd. Ne strinjam se s tem mnenjem. Trdim prav nasprotno. Namreč prepričan sem, da z pravilnim gojenjem in nego tega gozda, bi se v razmeroma kratkem času dalo veliko izboljšati produktivnost tega gozda pa tudi popraviti rastiščne pogoje. Prav za to pa je potrebna natančna študija dejanskih prilik na terenu, analiza napravljenih napak in pravilna ocena poskusov, zboljšanja gozdnih sestojev.

Nato pa na osnovi vseh teh podatkov izvesti konkretne zaključke glede gospodarjenja s temi gozdovi pri raznih rastiščnih pogojih. Seveda moramo imeti v vidu sedanje stanje gozdnih sestojev ter možnosti njihovega izboljšanja.

Kakor se vidi iz naše študije in vegetacijske karte, kjer je sedaj na velikih površinah razmeroma mlad bukov gozd, je bil prej del mešan gozd bukve in iglavcev.

Iz študije prejšnjih pogozdovalnih ^{del} se da zaključiti, da se v višjih predelih lahko vnaša smreka v nižjih legah pa se lahko izvajajo podsetve jelke, ta dva dognanja sta izredno važna.

Nemogoče je dati v par besedah navodila za pravilno gojenje gozdov, ker prav zaradi velike razgibanosti in nepravilnosti tega terena je mnogo razlik, vendar smo poskusili tipizirati rastišča s pomočjo gozdno-vegetacijskih tipov in na ta način konkretizirati, kako je treba postopati z gozdovi v vsakem odseku tega revirja.

Gojitelj in izvrševatelj pogozdovalnih del mora pa proučiti ta elaborat, spoznati gozdne tipe in pregledati na vegetacijski karti v kakšni gozdni tip spada površina, oziroma odsek, katerega on obdeluje. Vse te potrebne podatke pa bo takoj našel v našem elaboratu v opisu gozdnih tipov.

Gozdni tipi, oziroma rastlinske združbe (asociacije in subasociacije) je določil univ. prof. dr. g. Tomašič v glavnem na področju revirja Gomance. Iste združbe, zaradi sličnosti rastišč se pojavljajo tudi na področju re virja Okroglina. Prof. dr.

G. Tomažič je že prej kartiral en manjši del revirja Okrogline in to odd. 17, 27, 28, 41, 42, ostalo področje je kartirala ekipa pod vodstvom tov.M. Zupančiča, ki je bila sestavljena od absolventov in študentov gozdarske fakultete: F.Žerjavom, E. Vidovičem, M.Prešernom in M. Lipoglavškom.

Delo je bilo izvršeno v poletju 1958.

Raziskovalna pedološka dela na terenu je izvedel univ.prof. dr.ing. B.Vovk, v istem poletju, pomagal pa mu je abs.gozd. V. Gasparič.

Risarska dela je napravil stud. gozd. E. Vidovič in D. Devič.

Poleg je še sodeloval tov.V. Kindler, ki že dolgo časa dela na področju revirja Okrogline in Gomance v pogledu gojitvenih del, zlasti na pogozdovanju in vnašanju iglavcev.

Najprej bom podaj, oziroma ponovil (to sem že navedel tudi pri drugih elaboratih) nekoliko osnovnih principov moderne uporabne gozdne tipologije. To navajam zato, da olajšam študij tega elaborata tistemu gozdarju, ki ni dovolj vpeljan v fitocenologijo, da mu ni treba iskati druge po literaturi, ker mu bo to bolj pri roki.

Gozdna produkcija je odvisna od dveh kompleksnih činiteljev: načina gospodarjenja oziroma izkoriščanja gozda in naravnih rastiščnih pogojev, kjer se tisti gozd razvija.

Rastišče je okoliški pojem, ki nam predstavlja skupek vseh činiteljev določenega življenskega okolja, ki vpliva na rastlinstvo. Na ta način določa rastišče življenske pogoje, sestavo in zgradbo rastlinske združbe. Rastlinska združba je torej izraz vplivanja vseh okoliških činiteljev in zato označuje rastišče. Rastišču na ta način ustreza svojstvena gozdna vegetacijska združba ali gozdni tipi.

Gozd je sestavljena rastlinska združba, v kateri rastejo rastline razne velikosti: mahovi, zelišča, grmovje in tiste drevesne vrste, ki nam dajejo les na gospodarske potrebe.

Določitev rastlinske združbe ali tipa gozda in ekoloških faktorjev rastišča nakaterem ta tip uspeva, je najvažnejša za spoznavanje gozda samega, njegovega razvoja in zmožnosti njegovega najracionalnejšega izkoriščanja v mejah določenih rastiščnih pogojev. Ti pogoji nam postavljajo naravno mejo, kajti če jih neupoštevamo in to meje prekoračimo, se v gozdovih izčrpa oziroma poslabšajo tla, kar

je za kraško področje posebno nevarno.

Povdariti moramo, da rastlinska združba določenega rastišča, sama na sebi to rastišče oblikuje, ga na ta način izgrajuje v določeni meri. Pri gozdni vegetaciji, zlasti na krasu, je to še posebno očitno, ker nastaja pod njeno odejo svojevrstna mikroklima in talni profil. Kakor hitro je gozdna vegetacija porušena, se le težko izgradi na novo.

Za gozdarskega praktika je važno, da spozna značaj vegetacije in rastišča, ki ga označuje. Prav tako mu bo koristilo, če bo vedel, ali je vegetacija bolj ali manj ustaljena in kakšna je njena razvojna tendenca.

V fitocenologiji uporabljamo pojem klimaks - klimatogene vegetacije, ki bi bila najbolj razvita vegetacijska združba, pogojena v svojem naravnem razvoju same pri določenih klimatskih razmerah brez človekovega ali kakršnegakoli drugega vpliva. Z drugimi besedami klimaks je taktat, ko je vegetacija dosegla ravnotežje z ekološkimi faktorji rastišča. Takšnemu vegetacijskemu klimaksu ustreza talni klimaks, tako imenovani pedoklimaks, ali zonalni talni tip, ki predstavlja najvišji razvojni študij tal pri določenih klimatskih pogojih.

V primeru, da obstoja močan faktor trajnega značaja, ki preprečuje naravni razvoj vegetacije (n.pr. strma skajnata pobočja, talna erozija, gibljivi tereni, melišča, kjer se ne more izoblikovati ustrezen talni profil itd.) nastaja v takih primerih tudi ustaljena vegetacijska združba, ki traja toliko časa, dokler odločajo faktorji, ki so ustanovili njen razvoj, taka vegetacijska združba se imenuje paraklimaks ali subklimaks.

Rastlinske združbe, ki so najbolj podobne klimaksnim in paraklimaksnim združbam navadno imenujemo prirodne.

Pojem klimatogene vegetacije je za gozdarja zelo važen, ker vegetacija najbolj označuje ekološke razmere rastišča ter služi za ugotavljanje njene razvojne težnje. Če teži vegetacija v smeri razvoja prirodne vegetacije, pomeni, da je regresivna, če pa se oddaljuje od te smeri, je regresivna.

V gozdarski praksi predočujejo pravilno gojeni prebiralni gozdovi v večini primerov prirodne rastlinske združbe. Medtem pa se že pri gojenju enodobnih gozdov pojavlja razvojno zaporedje (sukcesija), ki je tem krajše, čim hitrejša je pomlajevanje in tem trajnejše, čim večja je golosečna površina. To je posebno očitno na kraških področjih.

Vsako močnejše zrahljanje biološkega ravnovesja prirodne vegetacije sproži vegetacijsko sukcesijo, ki jo sestavljajo razni študiji. Čim bolj je talni profil poškodovan, tem dolgotrajnejša je progresivna sukcesija pri enakih ostalih pogojih. N.pr. pri podorih se začne razvijati vegetacija na golem kamenju, vzporedno z njo pa se razvijajo tudi tla.

Najzanesljivejši način določenja bonitete rastišča je ugotavljanje prirodnega gozdnega in talnega tipa. Torej s kartiranjem gozdnih tipov dobimo površine enakih rastiščnih pogojev, oziroma bonitet in obenem vse gozdno-gospodarske posebnosti (ustvarjanje drevesnih vrst, prirastek, strukturo, optimalno lesno zalogo, način gojenja in sečnje i.t.d.) Tako nam daje karta gozdnih tipov konkretne podatke o rastišču in stanju gozda v vsakem odseku na terenu. Iz pripadnosti tega odseka gozdnemu tipu izvlečemo merodajne zaključke o načinu gospodarjenja na tem odseku.

Dr. Vital Manohin
Ljubljana

KLIMA JUŽNEGA POBOČJA GORSKE SKUPINE

SNEŽNIKA

Za proučitev klime so potrebni dolgoletni meteorološki podatki in aplikacija teorije klime. Klimo je možno spoznati indirektno na osnovi rastlinstva. Vendar je rastlinstvo odvisno še od drugih faktorjev, predvsem od kakovosti tal, nagiba terena itd. in zato le rastlinstvo ne zadošča za opredelitev značaja fizikalne klime. Ako pa poznamo fizikalno klimo, potem moremo, v kolikor to dopuščajo moderni kriteriji, opredeliti tudi fitoklimatološki faktor, t.j. oni fiziološki učinek podnebja, ki stimulira, ali zavira tisto vrsto rastlinstva. Na ta način moremo spoznati, kakšno rastlinstvo ima v tistem območju optimalne klimatske pogoje, kakšno ima le zadostne in kakšno slabe klimatske pogoje. Primerno temu se more in se mora ravnati moderno poljedeljstvo in gozdarstvo. V zvezi s tem so nastale nove tehnične panoge, ki aplicirajo meteorološko - klimatološko znanost na to ali ono gospodarsko dejavnost, na primer na gozdarstvo (forestična meteorologija), ali na poljedeljstvo (agrarna meteorologija).

Pričujoči članek skuša v tem smislu prikazati podnebje Snežnika. O podnebju Snežnika je že bil objavljen članek (1) s tozadevnimi podatki. V tem članku so dodane še neobjavljeni podatki. Iz meteoroloških postaj, ki reprezentirajo podnebje južnega pobočja Snežnika je na razpolago le postaja Gomance. Za severno pobočje Snežnika so na razpolago dolgoletni podatki za graščino - Snežnik. Del teh podatkov je bil že objavljen v navedeni publikaciji (1) in sicer za dobo 1928-37. V tem članku pa so obdelani podatki za to postajo za dobo 1922-56. Nadmorska višina postaje graščina - Snežnik znaša 580 m, postaja Gomance pa leži v višini 937 m. Da bi ustvarili verno sliko podnebja ob južnem pobočju Snežnika je potrebna primerjava podatkov za Gomance s podatki za graščino + Snežnik. Oscilacijo klime pa se da presojati s primerjavo podatkov za obe navedeni postaji s podatki za Ljubljano, ki ima opazovanja že od leta 1851.

Temperaturne prilike

Priložene podatke za Gomance za dobi 1891 - 1910 in 1901 - 1918 obsegata ona razdobja, ko ni bilo niti ekstremno hladnih zim, niti ekstremno vročih poletij. Vkljub temu mesečni povprečki tega razdobja prilično dobro odgovarjajo pričakovanim vrednostim dolgoletnih časovnih enot, ki se bližajo stoletju, kar se vidi iz primerjave

podatkov za Gomance s podatki za Ljubljano za isto razdobje in s stoletnimi povprečki za Ljubljano. Pač pa je pričakovati za Gomance mnogo ostrejše ekstremne mesečne povprečke v primeri s podanimi v razdobju 1891 - 1918. Še več so prizadeti absolutni ekstremi, ki morajo biti na osnovi rečenega mnogo ostreje izraženi od prikazanih v tabeli. Pripomniti je še treba, da so podani ekstremi takozvani " t e r m i n s k i ", t.j. prečitani iz navadnih termometrov ob času opazovanja ob 7. uri, ob 14. uri in ob 21. uri, medtem ko absolutni ekstremi morajo biti zabeleženi s specialnimi termometri za ekstreme. V zimski dobi razlike med terminskimi ekstremi in absolutnimi ekstremi niso velike, spomladi in poletja pa so zelo velike razlike med terminskimi in absolutnimi minimi. Računati je, da more na postaji Gomance pasti temperatura pod ničlo v vseh letnih časih, kajti terminski poletni minimi, ko ni bilo ekstremno hladnih poletij, ležijo pod 5°C . Dalje je v razdobju 1891 - 1918 izpadel januar kot absolutno najhladnejši mesec t.j. kot mesec, ki tudi v hudih zimah je najhladnejši, medtem ko dolgoletni podatki za graščino - Snežnik, za Ljubljano in druge kraje v Sloveniji, na Balkanu in Srednji Evropi kažejo, da je februar absolutno najhladnejši mesec v ekstremno hladnih zimah je bil februar najhladnejši. Tako je bil februar l. 1929 zaokroženo za 10°C pod normalo, februar l. 1956 pa za 9°C . (v Srednji Evropi za 11°C) pod normalo. Toliko nizkih odklonov v januarju ni bilo. Iz 107-letnih podatkov za Ljubljano se vidi, da januar tudi v tem dolgem razdobju nikoli ni dosegel toliko nizkih odklonov od povprečkov, kakor sta ga dosegla dva navedena februarja, vendar je postavil rekord december l. 1879 z odklonom (v Ljubljani) $-11,6^{\circ}$. Toliko nizek odklon je bil edinstveni, kajti v vseh ostalih hudih zimah december nikoli več ni prekosil januarskih in še manj februarskih temperaturnih odklonov. Tudi najtoplejše zime niso zajete v dobo 1891 - 1918. Najtoplejši januar se je opazoval l. 1936 z odklonom v Ljubljani $+7^{\circ}\text{C}$ v graščini - Snežnik pa s $4,1^{\circ}\text{C}$. Najtoplejši februar se je opazoval l. 1926 z odklonom v Ljubljani $+5^{\circ}\text{C}$, v graščini - Snežnik pa $+4,9^{\circ}\text{C}$. Najtoplejši december je zabeležen l. 1868 z odklonom v Ljubljani $+6,2^{\circ}\text{C}$.

Tudi ekstremno vroča, ali ekstremno hladna poletja niso zajeta z dobo 1890 - 1918. Tako je bilo najbolj vroče poletje leta 1950 z odklonom julijske povprečne temperature v Ljubljani s $+3^{\circ}\text{C}$ v graščini - Snežnik za $4,4^{\circ}\text{C}$. Tudi absolutni temperaturni maksimum je bil zabeležen 5. julija 1950 v Ljubljani s $38,8^{\circ}\text{C}$ (v Celju okoli 40°C) v graščini - Snežnik $34,2^{\circ}\text{C}$. Najhladnejše poletje je bilo l. 1879 z odklonom julijske temperature v Ljubljani $-2,5^{\circ}\text{C}$, drugo najhladnejše poletje je bilo l. 1948 z odklonom julijske temperature v Ljubljani $-2,1^{\circ}\text{C}$ in v graščini - Snežnik za $-2,7^{\circ}\text{C}$ (za Gomance ni podatkov!).

Glede padavin velja isto kot za temperaturo: v razdobju 1891 - 1918 ni bilo ekstremov, pač pa povprečki dobro odgovarjajo pričakovani dolgoletni vrednosti.

Značilnosti temperaturnega režima so razvidne ne samo iz povprečkov in ekstremov, marveč še iz razlik med ekstremnimi povprečki. V zimski dobi večja razlika med ekstremnimi povprečki obeh kategorij pomeni večjo vztrajnost tistega vremena, t.j. večjo stabilnost zime, obratno če je razlika med ekstremnimi povprečki manjša: stalna izmenjava temperature, t.j. prehod od mraza na južno vreme in obratno, znižuje razlike med najnižjim in najvišjim mesečnim povprečkom. Poleti pa je očitno obratno: večja nestalnost vremena večja razlika najvišjimi in najnižjimi povprečki. Ta kriterij moramo uporabljati za primerjavo klime Ljubljane s klimo graščina - Snežnik, toda le težko za postajo Gomance, ki kakor je bilo rečeno, nima reprezentativnih ekstremnih povprečkov.

Kakor je razvidno iz priloženih tabel, zimsko kolebanje povprečnih mesečnih temperatur doseže $11,5^{\circ}\text{C}$ in februarja $14,8^{\circ}\text{C}$ / v Ljubljani to kolebanje v isti dobi doseže 14°C /. Kolebanje terminskih ekstremov v isti dobi znaša na isti postaji $42,2^{\circ}\text{C}$ / v Ljubljani za isto dobo za absolutne ekstreme $42,7^{\circ}\text{C}$ /. Poletno kolebanje mesečnih povprečkov doseže minimum julija z $7,2^{\circ}\text{C}$ / v Ljubljani $5,1^{\circ}\text{C}$ /. Tudi kolebanje terminskih ekstremov je manjše julija in doseže 29°C / v Ljubljani so kolebali absolutni ekstremi v kuliju za 30°C /. Ne kaže, da bi amplituda temperaturnih absolutnih ekstremov na postaji Snežnik se dosti razlikovala od čene v Ljubljani.

Za postajo Gomance moremo soditi o temperaturnih amplitudah na osnovi primerjave z graščino - Snežnik in z Ljubljano za isto razdobje t.j. za razdobje 1819 - 1910. V tej dobi je bilo največje kolebanje mesečnih povprečkov v Gomancah v januarju z $9,3^{\circ}\text{C}$, najmanjše pa v avgustu z $2,7^{\circ}\text{C}$. V Ljubljani je bilo ustrezno kolebanje $11,1^{\circ}\text{C}$ (v januarju), oziroma $2,2^{\circ}\text{C}$ (v avgustu) in v graščini - Snežnik $10,2^{\circ}\text{C}$ in $4,1^{\circ}\text{C}$. Kaže torej, da je zimsko kolebanje mesečnih povprečkov v območju Snežnika bistveno manjše od onega v Ljubljani, t.j. v kontinentalni Sloveniji, v nasprotju s tem pa je kolebanje poletnih temperatur večja v Snežniškem območju, o čemer pričajo tudi podatki za dobo 1922 - 1955 za graščino - Snežnik (graščina - Snežnik $7,2^{\circ}\text{C}$, Ljubljana $5,1^{\circ}\text{C}$).

Analiza za dobo 1901 - 1918 daje za Gomance največje kolebanje mesečnih povprečkov v decembru z $7,1^{\circ}\text{C}$, najmanjše pa zopet v avgustu s $3,3^{\circ}\text{C}$. V Ljubljani znašajo analogne številke 7,9 in $3,8^{\circ}\text{C}$, graščina - Snežnik pa 7,2 in $2,9^{\circ}\text{C}$. V tem razdobju je bilo kolebanje v obeh primerih v Ljubljani večje. Vkljub temu je smatrati, da bo v dolgoletnem razdobju kolebanje povprečkov v območju Snežnika večje,

kakor v Ljubljani, kajti Snežniško območje, zaradi višje lege in intenzivnejših padavin, zapade močnejšemu učinku ohladitvenega procesa pri prodoru hladnih zračnih mas. Sicer tudi v vročem poletju višja lega in gozdovi znižujejo temperaturo, vendar je ta učinek že zajet z dolgoletnim povprečkom in se zrcali v razmeroma nizki povprečni poletni temperaturi Snežniškega območja. Na kolebanja povprečnih mesečnih temperatur ta faktor ne učinkuje mnogo in je zato računati v Snežniškem območju z dokaj močnimi kolebanji mesečnih povprečkov v poletni dobi. Manjše amplitude zimskih povprečkov v Snežniškem območju v primeri z onimi v Ljubljani kažejo (kakor je bilo razloženo), da so zime v območju Snežnika še manj stalne kakor v Ljubljani, sicer bi morale biti kolebanje mesečnih povprečkov večje. V hudih zimah v Ljubljani zna perioda mraza trajati brez odjuge več kakor 1 mesec (leta 1929 je trajala 54 dni) v Snežniškem območju toliko vztrajnih period mraza ni bilo: mraz se tankaj neprestano menja z odjugami, ki so sicer v hudih zimah kratkotrajne. Obenem pa, čim višje gremo, postajajo odjuge šibkejšje, tako da večji del zimskih padavin v višini Snežnika pada v obliki snega.

V poletni dobi pomeni večje kolebanje mesečnih povprečkov tudi večjo nestalnost poletij. Tako torej Snežnik ima zime in poletja, po navedenih kriterijih, bolj nestalna kakor v kontinentalni Sloveniji. Nestalnost vremena v območju Snežnika se razlaga z učinkom orografije v predhodnem območju med morjem in kopnim. Zlasti pozimi prehod zraka z morja na kopno zelo hitro dviga temperaturo. Razlika med podnebjem ob severnem pobočju Snežnika in ob južnem pobočju je deloma razvidna iz primerjave podatkov za Gomance in Graščino - Snežnik za dobo 1928 - 1937 (podatki so objavljeni v citirani pod (1). literaturi) in iz goraj navedenih razlik v kolebanju mesečnih temperaturnih povprečkov. To kolebanje je v Gomancah pozimi nekoliko manjše kakor v graščini - Snežnik, poleti pa večje. Iz tega sledi, da so zimske temperature v Gomancah še bolj labilne od onih v graščini - Snežnik. Poletne temperature v razdobju 1901 - 1918 kažejo večjo labilnost v Gomancah v primeri s graščino - Snežnik, vendar v razdobju 1891 - 1910 je bil obraten primer. Iz tega sledi, da je razmerje med južnim in severnim pobočjem Snežnika dokaj nestalno v poletni dobi. Tudi zimska doba ni kakor nima konstantnega razmerja, vendar severno pobočje vse skozi izkazuje večjo stabilnost zimske temperature.

Absolutne ekstreme temperatur je v Gomancah pričakovati manj ostre, kakor na severnem pobočju Snežnika, t.j. v graščini - Snežnik in to iz dveh razlogov: 1). Gomance ležijo višje in 2). Gomance so z učinkom burje zaščiteni pred ekstremno niskimi temperaturami, kakor je znano, nastopajo v jasnih, mirnih

nočeh po predhodnem vdoru arktičnega zraka.

Za Snežniški predel so pa značilne nizke temperature tople polovice leta.

Padavine

Primerjava različnih opazovanih dob (glej priložene tabele in one tabele iz publikacije pod (1).) kaže, da dobivajo Gomance letno preko 3100 mm padavin, graščina - Snežnik pa le malo več od 1500 mm padavin, t.j. le za kakih 100 mm več kakor Ljubljana. Novejša totalizatorska merjenja padavin na vrhu Snežnika, v Gomancah, v Okroglini, dajejo osnovo misliti, da kažejo totalizatorji premajhne vrednosti. Vendar iz teh merjenj izstopajo Gomance kot najbolj namočeni predel. Teorija nastanka padavin bi pričakovala, da dobi vrh Snežnika in neposredno severno zaledje še več padavin kot Gomance in sploh več kakor kjer koli v območju Snežnika. Morda so močni vetrovi na vrhovih Snežnika povzročili, da so padavine, zlasti v obliki snega le deloma padle v totalizator, velik del pa je odletel mimo. Vetrovi tudi pospešujejo izhlapevanje vode v totalizatorjih. Ta razlaga je edino možna, ki spravi v sklad opazovanja s teorijo. Letna razporedba padavin kaže izraziti pozno - jesenski (novemberski) maksimum in dva neizrazita maksima zgodaj spomladi (marca) in zgodaj poleti (junija). Vendar to razporedbo padavin nikakor ni smatrati za ustaljeno, kajti v posameznih letih se da opazovati dokaj velike anomalije.

Največjo absolutno variacijo padavin v Gomancah kaže oktober, kjer to kolebanje doseže 996 mm, nato december z 898 mm. Najmanjše absolutno kolebanje kaže junij z 278 mm. Relativno kolebanje t.j. odnos največjih mesečnih vsot k najmanjšimi nastopa marca z vrednostjo odnosa 69,8, najmanjše relativno kolebanje pa je zabeleženo v oktobru z vrednostjo 10,3. Absolutna ekstrema mesečna količina padavin sta zabeležena oktobra (1158 mm) in marca (9 mm).

Analogne številke za graščino - Snežnik so: absolutni maksimum variacije mesečnih vsot nastopa v novembru z 479 mm, nato marca z 380 mm; absolutni minimum variacije nastopa julija s 191 mm. Največje relativno kolebanje kaže marec s koeficientom 191, najmanjše pa decembra s koeficijentom 13,9. Absolutna ekstrema sta 484 mm (november) in (marec) 2 mm.

Kakor se vidi iz primerjave obeh analognih številčnih vrst, je padavinski režim severnega pobočja bistveno drugačen od južnega pobočja. Snežnik potemtakem tvori važno klimatsko ločnico. Južno pobočje Snežnika se odlikuje še po močnih vetrovih - burje.

Vetrovi

Pogostnost in jakost vetrov je razvidna iz priloženih tabel. Na prvem mestu po pogostnosti je burja, t.j. NE-veter, na drugem jug, t.j. SW ali S veter. Po jakosti pa burja nepremirno prekaša vse druge vetrove. Vetrovi jakosti nad 600 po B. pripadajo skoraj izključno burji. Kakor je pričakovati, tako tudi kažejo opazovanja, piha najmočnejši veter (burja) v zimskih mesecih, najšibkejši pa poleti. Na južnem pobočju Snežnika je zima potemtakem zelo vetrovna in zato fiziološko mnogo bolj mrzla, kakor sicer mrzlejša, a mirnejša zima severnega pobočja.

Klasifikacija klime

Po Köppenu (2) : po temperaturnem stanju pripada Snežnik k borealnemu podnebjju tipa D_b^+ . Kriterij je naslednji: najtoplejši mesec leta ne doseže povprečne temperature $22^{\circ} C$; 4 najtoplejši meseci morajo imeti temperaturo nad $10^{\circ} C$. Podatki za Gomance točno ustrezajo temu kriteriju. V nižjih legah (graščina - Snežnik) se drži povprečna mesečna temperatura nad 10° v teku 5 mesecev, vendar najtoplejši mesec (julij) zdaleč ne doseže $22^{\circ} C$. Zato tudi nižje lege prištevamo tipu D_b na pa tipu D_a , ki zahteva poleg večjega števila mesecev s povprečno temperaturo nad $10^{\circ} C$ še vroče poletje s temperaturo najtoplejšega meseca $22^{\circ} C$ in več. Po kriteriju padavin spada podnebje Snežnika po Köppenovi klasifikaciji k izrazito vlažnem podnebjju, kajti nima suhih sezon in letna količina padavin izražena v cm daleč presega vsoto iz letne temperature in številke 33. Za Gomance inamo: $P = 313$ m, $t = 6^{\circ} C$. Meja med gozdom in stepo se določi po Köppenu z enačbo $P=t + 33$, za Gomance pa vrednost P prekaša 8 krat vrednost ($t + 33$)! Po Köppenovem kriteriju je klima Snežnika kakor je razvidno iz zgornje obrazložitve, izrazito vlažna, kjer bi se gozd razrasel v pragozd, ako bi bil prepuščen le prirodnim silam. Če ne bi bila tla kraška in ne bi bil teren nagajen bi tu nastala močvirja in jezera.

Thorntwaitov kriterij (3): Klimatski koeficient se določa po Thorntwaitu s 3 indeksi: prvi je splošni klimatski indeks in se izraža s formulo $I = \frac{12}{1} 115 \left(\frac{P}{T-10} \right) \frac{10}{9}$, kjer P -pomeni količino padavin v inčih, zbrano za vsak mesec posebej, T -temperaturo istih mesecev v stopinjah po Farenheitovi skali. Vsota se nanaša na vse leto t.j. na 12 mesecev. Drugi klimatski indeks se določa s formulo $I = \frac{12}{1} \left(\frac{T-32}{4} \right)$ in se imenuje termalni podnebni indeks.

Tretji indeks je fitoklimatološki ali važnostni indeks. Tretji indeks se določa s formulo: $I = \frac{100 S - 60 d}{n}$, kjer S-tvorijo presežke padavin nad takozvano potencialno evapotranspiracijo, t.j. nad največjo možno evapotranspiracijo, zbrani za vse one mesece v letu, ki so ta presežek izkazali; d-tvori defeciti padavin v primeri s potencialno evapotranspiracijo, ki so zbrani za tiste mesece v letu, ki imajo ustrezne defecite; n - tvori količino padavin, ki je potrebna za rast tiste rastlinske vrste v tisti dobi. Vse enote so podane v inčih.

Skale za določitev klime po navedenih koeficientih so naslednje: za splošno klimatski indeks imamo za termalne indekse imamo:

I nad 128 pomeni pragozd	I pod ničlo pomeni tundre
I med 64 in 128 pomeni gozd	I od 64 do 127 mezotermalni pas
I med 32 in 63 pomeni travo	I nad 128 tropski pas,
I od 16 do 31 stepe	
I pod 16 puščave	

+ z D Köppen označuje borealno podnebje sploh, z indeksom pa ožjo specifikacijo.

Za fitoklimatološki indeks imamo:

- I nad 100 pomeni superhumidno podnebje
- I od 80 do 100 humidno podnebje I. stopnje
- I od 60 do 80 humidno podnebje II. stopnje
- I od 40 do 60 humidno podnebje III. stopnje
- I od 20 do 40 humidno podnebje IV. stopnje
- I od 0 do 20 vlažno subhumidno podnebje
- I od 0 do -20 suho subhumidno podnebje
- I od -20 do -40 semiaridno podnebje
- I od -40 do -60 aridno podnebje.

Za Gomance imamo:

Temperatura po Faranheitu

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
27	29	33	40	48	55	59	57	52	45	36	31

Padavino v inčih:

7,8	9,1	11,5	8,5	7,6	7,4	6,5	6,7	9,6	14,7	13,4	16,8
-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------

$I = 115 (0,46 + 0,48 + 0,50 + 0,20 + 0,16 + 0,14 + 0,14 + 0,23 + 0,42 + 0,52 + 0,80 \frac{10}{9} = 115 \cdot (4,05) \frac{10}{9} = 115 \cdot 4,732 = 544,18$. Ta vrednost prekaša več kot 4 krat klimatsko mejo pragozda!

Termalni klimatski koeficient daje vrednost $I = 32$, ki kaže daleč pod mezotermalnim pasom. Nizka vrednost termalnega indeksa je očitno posledica hladnega poletja, kajti zima še zdaleč ne izstopa iz mezotermalne meje.

Fitoklimatološki indeks moremo preračunati s pomočjo Thornthwaitovega grafikona za potencialno evapotranspiracijo, a samo za toplo polovico leta (za vegetacijsko dobo), kajti grafikon velja za temperaturo od $+ 4^{\circ} \text{C}$ do $+ 26,5^{\circ} \text{C}$. Tako imamo naslednje vrednosti potencialne evapotranspiracije za Gomance izražene v cm padavinske vode:

	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
padavine v cm	21,5	19,2	18,9	16,4	16,8	24,3	37,4
evapotr. v cm	<u>1,2</u>	<u>3,2</u>	<u>5,0</u>	<u>6,1</u>	<u>5,7</u>	<u>4,1</u>	<u>1,9</u>
Razlika	20,3	16,0	13,9	10,3	11,1	20,2	35,5

Padavine torej v vsej vegetacijski dobi znatno prekašajo potencialno evapotranspiracijo. Zato v Thornthwaitovem obrazcu odpade vrednost d (deficit) in če vzamemo za n (potrebno količino vode za gozd) po Köppenu $P = t + 33 = 12 + 33 = 45 \text{ cm}$ ($t = 12^{\circ} \text{C}$ za vegetacijsko dobo), dobimo $I = \frac{100 \cdot 127,3}{45} = 282,9$. Indeks prekaša skoro trikratno vrednost superhumidnega podnebja. Upoštevati pa je treba gorski teren in apnena tla, ki močno dvigajo potrebno količino vode za gozd, sicer bi se razvila močvirja in jezera.

Drugi klimatski kriteriji

Langov (4) kriterij se določa s takozvanim pluviometričnim koeficientom, ki se izraža s formulo: $r = \frac{R}{(t - 0^{\circ} : 12)}$, kjer r pomeni letno količino padavin v mm, izraz v oklepaju pa pomeni vsoto srednjih mesečnih temperatur onih mesecev, ki imajo temperaturo nad ničlo. Za Gomance imamo $r = \frac{3134}{6,4} = 489$. Skala pa je naslednja:

r od 0 - 20	pomeni puščave
" " 20 - 40	" polpuščave
" " 40 - 60	" stepe
" " 60 - 100	" nizki gozd
" " 100 - 160	" visoki gozd
nad 160	" pragozd, pozneje močvirje in vsi znaki superhumidnega podnebja.

Po tej skali spada Snežnik že k podnebju močvirij, le apnena tla in gorat teren sta vzrok, da tu dejansko uspeva bujni gozd.

De Martonne (5) izraža podnebje z indeksom $I = \frac{R}{t + 10^{\circ} \text{C}}$, kjer R pomeni letno (mesečno) količino padavin, t - letno (mesečno) temperaturo v $^{\circ} \text{C}$. Če preračunamo indeks za posamezne mesece, moramo množiti vrednosti s 12, sicer ne

moremo uporabljati skale za določitev podnebja.

Za Gomance imamo:

$i = \frac{3134}{16} = 195,9$. De Martonnova klimatska skala je naslednja:

i pod 5 pomeni puščave

i od 5 do 10 pomeni polpuščave

i od 10 do 20 " savane in stepe

i od 20 do 30 " stepe in sredozemsko rastlinstvo

i od 30 do 40 " grmovje

i od 40 do 60 " nizki gozd

i od 60 do 80 " visoki gozd

i od 80 do 100 " pragozd, džungla

i nad 100 " superhumidno podnebje, močvirja.

Iz tega se vidi, da tudi De Martonnova klasifikacija uvršča Snežnik k superhumidnemu podnebju.

Kriterij Gorčinskega (6):

Gorčinski izraža podnebje z indeksom $i = L \cdot V \cdot R$, kjer L pomeni koeficient, ki je odvisen od geografske širine (za Snežnik znaša 1,471), V = letna amplituda temperature, $R = \frac{M - M_s}{M_s}$, kjer M pomeni najbolj namočeno leto v opazovalni dobi, M_s pomeni najmanj namočeno leto v isti opazovalni dobi, M_s pa srednjo količino padavin v opazovalni dobi. Za Gomance imamo $i = \frac{1,471 \cdot 12,1 \cdot 2400}{3134} = 10,44$.

Skala za določitev podnebij je:

i = od 80 do 100 puščava

i = " 60 " 80 polpuščava

i " 40 " 60 savane

i " 20 " 40 stepe

i " 15 " 20 nizki gozd

i " 10 " 15 visoki gozd

i " 5 " 10 pragozd

i " 0 " 5 močvirje.

Kakor se vidi po koeficientu Gorčinskega spada podnebje Snežnika k omejnem območju med visokim gozdom in pragozdom, kar dobro ustreza opazovanju. Vendar je treba poudariti, da kriterij Gorčinskega ni vedno primeren: tako daje za Hvar vrednost 9. t.j. zelo vlažno podnebje, kar stoji v protislovju z dejanskim stanjem. Tudi Skoplje bi spadalo po tej skali še k visokemu gozdu, kar je zopet

nepravilno. Kriterij Gorčinskega je dober za podnebje stalnega značaja in je slab za prehodna podnebja, kjer količina padavin močno variira. Za zaključek bi omenili še že publicirane indekse po kriteriju Embergerja (1). Ta kriterij se izraža s formulo $Q = \frac{Pe}{M}$, kjer Pe pomeni količino poletnih padavin, M pomeni povpreček iz dnevnik temperaturnih maksimov najtoplejšega meseca. Za Gomance je bilo v navedeni literaturi (1) določeno $Q = 26,2$, za Mašun 22,0, za Leskovo dolino 19,9, za graščino - Snežnik 17,2. Q med 7 in 30 pomeni vlažno varianto mediteranskega podnebja, kamor bi torej v celoti spadal Snežnik, največ pa njegovo južno pobočje.

Celokupen pregled vseh kriterijev nam daje osnovo prištevati podnebje Snežnika k superhumidnem in mezotermalnemu podnebju, kjer more uspevati bujni gozd, a na ravnem ali za vodo - slabo propustnem terenu se bi morala razviti močvirja in jezera.

.....
L i t e r a t u r a :

- (1) Prebiralni gozdovi na Snežniku, izdal Institut za Gozd.-lesno gospodarstvo LRS 1957,
- (2) W Koppen, Grundriss der Klimakunde, Berlin 1931,
- (3) Thornthreite, An approach toward a rational classification of climate. The geographical review N = 1 1948, Washington.
- (4) Vujevič, Klimatološka statistika, Beograd 1956, Str. 131, 133, 136.

V e t r o v i
za dobo 1901 - 1910:
Pogostnost smeri :

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
N	6	5	5	4	4	4	5	5	3	4	4	5
NE	44	40	37	39	38	39	38	36	39	35	34	42
E	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
SE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S	16	17	22	18	19	15	10	10	14	21	21	20
SW	12	10	12	12	14	18	18	17	14	15	12	11
W	0	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1
NW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C (brez vetra)	6	5	7	6	6	8	13	15	10	7	6	5

O p o m b a :

Podatki za frekvenco vetra so nekoliko pomanjkljivi, ker so se nekateri termini izpuščali.

Graščina - S H E Ě N I K

nadmorska višina 580 m -

Temperatura : za dobo 1922 - 1956.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Leto :
Povpreček:	- 2,3	- 1,3	2,9	7,7	12,5	15,9	17,7	16,9	13,5	8,8	3,9	- 0,4	8,0
Najnižji povpr.	- 8,5	- 9,9	- 0,9	4,4	9,4	12,5	15,0	13,9	10,0	3,9	- 0,1	- 7,4	- 9,9
Najvišji "	4,1	4,9	7,2	11,8	17,0	21,5	22,1	21,1	16,4	11,7	9,5	4,1	22,1

Najnižje mesečne temperature ob 7. uri zjutraj:

Povpreček:	- 16,2	- 15,7	- 8,9	- 2,4	2,8	8,1	9,5	8,2	2,8	- 2,4	- 7,9	- 12,9	- 16,2
Najnižja temp.:	- 27,1	- 29,2	- 20,1	- 10,2	- 1,3	1,2	5,2	3,2	- 2,4	- 9,3	- 22,0	- 22,1	- 29,2
Najvišja temp.:	- 4,1	- 4,5	0,3	3,0	8,1	12,4	16,0	16,1	9,2	4,3	- 1,2	- 5,1	

Najvišja mesečna temperatura ob 14. uri:

Povpreček	7,2	9,3	14,2	19,0	23,6	26,7	28,8	27,9	26,0	18,9	13,6	9,5	28,8
Najnižja temp.:	- 0,2	6,0	9,1	15,2	19,3	23,1	24,3	24,3	20,2	12,0	7,2	6,1	
Najvišja "	12,6	13,0	17,2	26,1	27,5	31,2	34,2	34,2	28,3	23,4	17,8	14,0	34,2

P a d a v i n e za dobo 1922 - 1956:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Leto:
Povpreček:	98	97	101	118	125	145	105	121	154	175	179	120	1538
Najnižja vs.	14	9	2	23	17	16	19	12	30	22	5	23	872
Najvišja "	270	305	382	298	376	283	210	216	343	333	484	320	2252

G O M A N C E , nadmorska višina: 937 m
 Temperatura za dobo 1891 - 1910.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	L.
Povpreček:	- 2,9	- 1,7	0,7	4,5	9,1	12,9	15,0	14,1	11,0	7,4	2,3	- 0,5	6,0
Najnižji povpreček:	- 7,6	- 5,9	- 1,8	1,8	5,7	11,2	12,9	12,6	8,8	2,4	- 0,3	- 3,6	5,5
Najvišji povpreček:	1,7	1,5	2,7	6,7	11,5	14,4	15,9	15,3	12,4	10,4	6,2	2,4	7,1
Temperatura za dobo 1901 - 1918													
Povpreček:	- 2,9	- 1,7	1,1	4,5	9,6	13,0	14,8	14,3	10,5	6,5	1,9	0,2	5,9
Najnižji povpreček:	- 7,0	- 5,6	- 1,8	2,8	5,7	10,9	12,4	12,9	6,3	2,4	- 0,4	- 3,6	5,5
Najvišji povpreček:	- 0,2	0,6	3,8	6,1	11,5	14,8	17,5	15,2	12,8	10,4	4,9	3,5	7,0
Najnižja temperatura ob 7. uri:	-21,0	-18,8	-16,4	- 8,6	-2,0	2,4	5,0	4,6	- 1,8	-8,0	-12,7	-20,0	-21,0
Najtoplejši mesečni minimum ob 7. uri:	- 5,4	- 5,4	- 5,2	- 0,4	4,0	9,0	11,0	8,6	8,5	-0,2	- 0,8	- 7,0	
Najvišje opazovanje temperature ob 14.uri:	10,6	14,4	15,2	18,2	24,4	27,0	31,0	30,0	26,8	21,4	15,2	13,2	31,0
Najnižji mesečni maksimum ob 14.uri:	3,8	4,2	7,4	10,2	17,0	20,4	23,4	23,0	16,8	13,8	9,6	3,8	

Padavine v mm:
 za dobo 1901 - 1918

Povpreček:	198	231	292	215	192	189	164	168	243	374	341	427	3134
Najnižja vsota	18	38	9	105	35	21	15	53	34	162	120	62	1788
Najvišja vsota	623	695	628	398	479	299	423	328	630	1158	651	960	4188

Padavine merjene s totalizatorjem:

	Mali Snežnik	Veliki Snežnik	Gomance	Okroglina
od 1.IX.1953 do 30.VIII.54.	2023	-	2400	2130
" 1.IX.1954 " 31.VIII.55.	2249	2593	2768	2503

Vera Gregorič, asistent FAGV

L j u b l j a n a

PETROGRAFSKI OPIS KAMENIN REVIRJA OKROGLINA.

V prejšnjih letih je geolog M. Pleničar izdelal po daljšem in natančnejšem kartiranju geološko karto za revirja Mašun in Leskovo dolino. V poročilu opisuje kamenine jurske in kredne starosti, ki tu nastopajo.

Revir Okroglina sem pregledala in prehodila v nekaj podolžnih in prečnih profilih. Ker je primanjkovalo časa, sem se tu zadržala le par dni. Geološko starost kamenin tega področja sem skušala določiti po primerjavi s petrografskim opisom, ki ga navaja M. Pleničar za sesednja, severneje ležeča revirja.

Revir Okroglina leži južnozahodno od Snežnika (1798 m), zavzema precejšen kompleks, ki je skoraj ves porasel z gozdom, vmes je le nekaj manjših lazov. Nadmorska višina se giblje od 1100 m do 1500 m. Iz majhnih višinskih razlik že razvidno, da revir pripada kraški visoki planoti, ki pa je precej razrezana in tektonsko prelomljena.

Celotna Snežniška skupina pripada plošči visokih kraških planot, ki so porinjene čez flišni pas, kar je opazno ob Snežniku in ob Vipavski dolini. Eocenski fliš sega tu izpod starejših kamenin.

Oblkovitost celotnega revirja je lepo razvidna z vrha Snežnika zlasti še jeseni, ko je odpadlo listje. Prav tako pregledna slika se nudi v tem času z vrha Zatrebnice (1458 m). Zanimive pa so zlasti številne, globoke vrtače v Kosmatih dolinah, ki so bile lepo pregledne prav do dna, kar v času, ko je razvoj vegetacije na višku, ne bi bilo mogoče.

Kolikor se je dalo v kratkem času ugotoviti, vse kamenine tega terena pripadajo jurski formaciji in to predvsem zgornjemu oddelku. Seveda ne smemo izključevati možnosti, da so tu morda zastopane tudi kamenine mlajše formacije, predvsem kredne. Nas pa zanima predvsem vrsta kamenine in njen petrografski sestav.

Nagubanih skladov skoraj ni opaziti, ali pa so gube plitve, kratke in neizrazite. Skladi so le premaknjeni iz prvotne horizontalne lege, razpokani ter pretrti. Na to opozarjajo številne tektonske drse, ki potekajo v najrazličnejših smereh.

V prid tektoniki govore tudi številni vložki tektonskih breč.

Najlažje je bilo ugotoviti vrsto kamenine v usekih ob cestah. Ves revir je sicer tipično kraški z močno preoblikovano površino in številnimi golicami na površini. Kljub temu pa je težko podati jasen pregled kolikšen obseg zavzemajo posamezne vrste kamenin, ki nastopajo kot matična podlaga v revirju Okroglina. Zastopani so le sedimenti ali usedline in sicer: apnenci, dolomiti, apnene in dolomitne breče, pobočne breče in moreni podobne odkladnine ter lehnjak. Vse našete kamenine pa se na prav kratke razdalje menjavajo, kar otežkoča pregled, ki bi bil razviden le iz petrografske karte. Za to pa bi bilo potrebno daljše, podrobnejše kartiranje celotnega revirja.

V največji meri so zastopani apnenci zgornje jurske starosti. So temnosive barve, ploščati, gosti, jedrnatega zloga in kompaktni. Ponekod so debelo skladoviti (1 d- 2 m debeli skladi z navpično krojitvijo, če skladi potekajo horizontalno). Prave gube (z antiklinalami in sinklinalami) opazimo le malo kje (n.pr. ob Goljaški cesti, odd. 45 in 46). Drugod so plasti le malo premaknjene iz vodoravne lege. Debelo skladoviti apnenci so tudi temnosive do rjavosive barve in gosti. Nikoli niso nagubani, pač pa pogosto močno pretrti in porušeni. V njih je opaznih dosti premikov in tektonskih drs z belimi kalcitnimi zajedami, ki kažejo v katero smer se je drsna ploskev premikala. Včasih so te ploskve zelo gladke, blesteče in spominjajo na površino ogledala.

Mnogokrat se med temi apnenci pojavljajo svetlorjavkasti apnenci, gosti, s školjkastim lomom. Najdemo jih le v ožjih pasovih (n.pr. ob Goljaški cesti za Troštovim lazom), tako, da na tvorbo tal nimajo posebnega vpliva.

Močno razširjeni so tudi dolomiti, ki naj bi prav tako pripadali zgornji juri. Na Okroglini (kjer stojita obe gozdarski hiši) se razprostira na vse strani drobnozrnat dolomit, svetlorjavkaste barve. Na razkolni površini se lepo sveti zaradi drobnih kristalčkov, ki sestavljajo kamenino. Vsebuje tudi precej, skoraj vzporedno potekajočih kot las tankih kalcitnih žilic. Že v usekih ob cesti ga z lahkoto ločimo od apnenca, ker tvori značilne, zaobljene oblike. Kamenina ne štrli in ne sili na cesto, ampak je pod rušo umaknjena nekoliko navznoter z zaobljeno površino in drobno, mokasto preperino ob vznožju po razpokah. S solno kislino (razredčena 1:3) ne reagira. Rahlejšje reakcije na karbonate daje le, če je dolomit preprežen z večjo množino drobnih kalcitnih žilic (odd. 21 a, 22 b, 43 e, deloma 45 a itd.) Zanimivo je, da so vsa dolomitna pobočja porasla, nikjer ni videti golih skal, ki bi molele iz površine. (Razen, če niso na dolomitno podlago navaljene skale apnenca, ki mnogokrat nastopa v višjih legah, nad pobočjem dolomita,

kot n.pr. v odd 45a). Dolomit je mnogo bolj drobljiv (kot apnenc), v kemičnem oziru pa manj topen, zato se na drobni preperini lahko hitro naseli vegetacija. To se lepo vidi ob Goljaški cesti, ob Matkovi ločici in Mrzlih dolinah ter vzdolž Kosmatih dolin, kjer iz enega pobočja velikih vrtač mole apnenčaste skale, nasprotno pobočje pa je gladko, strmo dolomitno in poraslo s travo (*Ulamagrostis villosa*), višji predeli pa z *Erica cornaca*. Zanimivo je, da so tudi v dolomitu razvite kraške oblike, čeprav v manjši meri kot v apnencu. Za nastanek kraških oblik je tu ugodna pretrtost, porušenost in razpokanost dolomita, ki je drugače več ali manj nepropusten in manj topen od apnenca ter daje več netopnega ostanka za nastanek tal. Takoj za Svinščaki (1242 m) v oddelku lo j so temnosivi dolomiti z mnogimi prepletajočimi se belimi, kalcitnimi žilicami. Ti se drobijo v obliki, manjših romboedrov tako, da je ne mogoče vzeti večji kompaktni vzorec, ker se pod udarci kladiiva sproti zdrobi.

Podobne lastnosti kaže dolomit, ki se pojavlja takoj nad temnimi ploščatimi apnenci (nad Grdo drago) od višine 1200 m) do Snežne matere (1315 m), po meji oddelkov 1d, c in 2b. Zelo je podoben peščenjaku, temnosive do rjavkaste barve z vmesnimi belimi žilicami in manjšimi belimi zrnji. Ponekod ne reagira s solno kislino in se tekočina brez šuma ali mehurčkov vleze med zrnca. Na drugih mestih pa močno reagira na karbonate in po reakciji kaže prav luknjičavo strukturo (primerek sem preizkusila še v laboratoriju). Tudi prinešen vzorec preperine, ki jo je odložila pobočna voda, močno reagira s solno kislino in vedno znova šumi, če po kapljicah dodajamo razredčeno solno kislino. Kamenina je zelo krhka in se že pod prsti drobi v drobna zrnca. Pobočja so skoraj brez teh golic, redko se pokaže zaobljen do 1 m visok hrbet te kamenine, ki nehote spominja na flišni peščenjak. Dolomit vse skozi lahko zasledujemo od Grde drage po jarku navzgor. Na dolomitno podlago pa so z vrha navaljene apnenčaste skale tako, da bi mislili, da tu nastopa le apnenc.

Na tektonsko premikanje v apnencih in dolomitih pa kažejo tudi tektonske breče, ki sestojijo iz ostrorobnih drobcev apnenca ali dolomita povezanih z apnenim vezivom v trdno, sprijeto kamenino. Pri eni vrsti breč so drobci zelo majhni, pri drugih pa opazimo malo večje sive kose med svetlejšo sivim vezivom. Breče nastopajo v rahlo nagnjenih krajših pasovih (10 do 20 m) med apnenci pogosteje kot med dolomiti (ob Okroglinški cesti), Črni dol, odd. 47b, ob Goljaški cesti odd. 46 g). Pa tudi breče same so bile ponovno prelomljene ali pretrte, ker najdemo v njih precej tektonskih drs, s solno kislino dajejo reakcije na karbonate.

Dr.ing. B. Vovk, univ. prof.

Ljubljana

POROČILO O PEDOLOŠKIH RAZISKOVANJIH NA PODROČJU OKROGLINA

V LETU 1958.

Zarast prirodnega gozda se vedno nahaja v ravnovesju z gozdnimi tlemi, saj so tla v dani klimi in topografiji končno le rezultat gozdne zarasti. Tla so tvorba, ki jo je formiral gozd. Vsako človekovo poseganje v prirodno življenje gozda posega obenem tudi v dogajanja v tleh. Gojitveni ukrepi v gozdu vplivajo torej tudi na življenje tal, na ohranjanje njihove prirodne proizvodnosti, na njeno povečanje ali pa tudi na propadanje rodovitnosti. Tla se pod vplivom gojenja gozda lahko regradirajo. Poznanje odnosov gozd-tla je torej za vzdrževanje in povečanje proizvodnosti gozdnih zemljišč zelo važno.

Po drugi strani pa imajo tla odločilen vpliv na formiranje rastlinskih združb v gozdu in na njihovo rast. Posebno prihajata zakonitostni odnos do izraza pri rastlinskih združbah, ki jih človek umetno ustvarja ali pa kjer z različnimi gojitvenimi korekturami ustvarja tipe gozdnih gojitvenih združb. Cilj ustvarjanja takih umetnih ali umetno korigiranih gozdnih tipov je velika proizvodnost. Z narodno gospodarskega stališča je pravilno gojenje takega gozdnega tipa, ki zagotavlja ne le veliko sedanjo proizvodnost, ampak mora zaščitati še zahtevi po stalnosti proizvodnje t.j. vzdrževanju ali povečanju proizvodnosti gozdnih tal. Za gojitveno politiko na dolge perspektivo je treba poznati zajemne odnose med gozdom (gozdnim tipom) in tlemi in tudi dinamiko teh medsebojnih odnosov. Pedološka raziskovanja v gozdu so na prvi pogled teoretična, toda gledana s tega stališča so zelo potrebna - saj je njih končni cilj praktičen: smoterne gojenje gozda.

Problematika proučevanj razmerij med gozdno zarastjo in tlemi na tako razgibanem področju kot je kompleks snežniških gozdov, je zelo obširna. Tu srečujemo mnogo združb (tipov zarasti), ki so medsebojno prepleteni in odvisni poleg notranje biološke dinamike same rastlinske asociacije, še od klimatskih, topografskih, bioloških, geografskih in pedoloških faktorjev in na zadnje tudi od gojitvenih vplivov. Študij tako obsežnega objekta s tako mnogostransko problematiko je obširen. Ne more biti rešen lokalno, samo na enem področju. Nujno mora obsegati več faz dela. Najprej je treba napraviti inven-

turo t.j. ugotoviti (kartografirati) tipe gozdnih zarasti in talne oblike. Te ugotovitve tvorijo orodje, v katerem je možno podnebje proučevati, vpliv združbe na razvoj tal, na razvoj njihovega organskega profila, vpliv tega na mineralne pogoje v tleh, vpliv mineralnih pogojev tal na strukturo zarasti in na rodovitnost rastišča, vprašanje kemičnih zakonitosti, ki vplivajo na strukturo rastja in na intenzivnost rasti.

Precejšnja količina teh del je bila na snežniškem področju v zadnjih letih že opravljena. Nekaj tega pa objavljeno (Prebiralni gozdovi na Snežniku 1957), nekaj pa obdelanega v elaboratih (1958 in drugi). Delo, o katerem tukaj poročamo je bilo opravljeno v letu 1958 na področju Jurjeve doline in Okrogline in predstavlja nadaljevanje prejšnjih pedoloških del (M.Kodrič: Pedološka raziskovanja v poglavjih citiranih Prebiralnih gozdov, B.Vovk: Odnos tla : rastlinske združbe v revirjih Mašun in Gomance, poročilo v elaboratu iz l. 1957) kot lokalno dopolnilo. Snov pa je zajeta tako, da predstavlja metodološke dopolnitve, ki naj omogočijo dolgoročna opazovanja in proučevanja. Program dela ni mogel obsegati vse zgoraj naštetih problematike, ki večinoma zahteva dolgoročna raziskovanja. Dela v l. 1958 pa so bila zasnovana tako, da bodo omogočene poznejše primerjave ter študij bilance organske snovi v profilu.

V letu 1958 smo izvršili sledeče delo:

1. Ugotavljanje talnih enot v revirju Jurjeva dolina in posnetek tal v merilu 1 : 10.000 v III. XXI. in XXII. odd. Jurjeve doline z izdelavo talnih načrtov.

2. Primerjava razmerja tla: rastlinske združbe v revirju Okrogline.

Poleg tega smo začeli raziskovanje humusne bilance pod nekaterimi gozdnimi tipi. O rezultatih bo možno poročati pozneje.

Obenem smo izvršili dolgoročne gnojilne poskuse na pašnih jasah.

O rezultatih bo možno poročati šele v 2-3 letih.

Odnosi tla: rastlinska združba v revirju Okrogline.

V poročilu o raziskavi tal na Snežniku v letu 1957 so bila opisana razmerja tal in rastlinskih združb v revirjih Mašun in Gomance. Popreje so bila obdelana ta so-razmerja tudi za revir Leskova dolina. (M.Kodrič: Pedološka raziskovanja. V publikaciji: Prebiralni gozdovi na Snežniku). Splošni tlotvorni pogoji se na vsem snežniškem gozdnem področju medsebojno ne razlikujejo. Opisani so bili v zgoraj citiranih delih, zato jih tu ne ponavljamo. Tole poročilo je smatrati le kot nadaljevanje in dopolnilo poročila o raziskavah v letu 1957. Na enak način so bila pregledana tla pod različnimi rastlinskimi združbami ter opisani značilni profili. Opisana so bila tla pod sledečimi združbami:

1. Villosae piceetum caricetosum pilosae.
2. Villosae piceetum typicum.
3. Allio-Fagetum homogynetosum.
4. Allio-Fagetum helleboretosum.
5. Allio-Fagetum typicum.
6. Orvalo-Fagetum mercurialetosum.
7. Orvalo-Fagetum abietetosum.
8. Seslerio-Fagetum typicum.
9. Orvalo-Aceretum.
10. Abieti-Piceetum.

V naslednjih listih so opisana tla pod zgoraj naštetimi združbami. Nekatere so bile že opisane podrobneje v lanskem poročilu za Gomance. Zato tiste pojave, ki se ujemajo podajamo le na kratko samo v potrditev. Tla pod nekaterimi združbami niso mogla v letu 1958 biti zadosti proučena, vendar podajamo tu o njih nekaj podatkov, kot prispevek k nadaljnji dokumentaciji.

1. VILLOSAE - PICEETUM CARICETOSUM PILOSAE.

Ta tip je bil pregledan na Okroglini v odd. 28 c. Mesto je pokrito z Medeniškimi gruščem. Ima zapadno ekspozicijo velike, globoke vrtačaste kotline, ki je mrazišče. Nadmorska višina 1.225 m, nagib 1:3 miren relief, smrekov gozd 0.5 tipičen za mraziščno dno.

Profil:

A₀₀ hor. 0-2 cm

A₁ " 2-12 cm, nejasno zamejen, črn /5YR 2/1 v1 / fina organska snov, nestrukturen mehak, porozen, zelo vlaknasto prekoreninjen, posamezni apnenčasti kamni do ϕ 5 cm pH = 5 + 25.

AO " 12-50 cm, temnorjav /7.5 YR 3/4 v1 / ilovnato svižnat, drobno grudičast (1-2 mm), drobljivo porozen, 50% skaleta-ostrocob od 2 mm do 10 cm z globino narašča, pH = 6.

O " > 50 cm, debeloporozen, skelet 70% - korenine prenehajo pri 60 cm.

Opisani profil predstavlja rendzino. Pregledi na drugih mestih (npr. odd. 42 a, nadm. višina 1330 m) so pokazali sorodne profile rendzin, nekatere so mnogo manj, druge mnogo bolj skeletne, vendar so povsod plitve. Nekje nastopa že tudi slabo razvit glinasto ilovnat plitev (B) horizont. Reakcija organskega horizonta se povsod giblje okrog pH = 5.5.

2. VILLOSAE - PICEETUM TYPICUM.

Tla pod to združbo so enako kot pod prejšnjo združbo. To se ujema tudi s prejšnjimi opazovanji na Gomancah. Kot tipičen primer podajamo profil št. 29 iz odd. 28 a na Okroglini.

Nadmorska višina 1.290 m, zahodna ekspozicija, enakomerna strmina 1 : 3, slabo razgibana površina. Vrtača, ki je mražišče, zgoraj v bolj toplim delu se nahaja Villosae-Piceetum caricetosum pilosae, spodaj pa Villosae-Piceetum typicum. Smrekov gozd smer-no prebiralen, 0.4-0.5.

- A₀₀ hor. 0-3 cm, iglice in trava, postopen prehod v
- A₀ " 3-8 cm, humus zelo prekoreninjen, vlaknast in porozen, ruša, pH = < 6.
- A₁ " 8-35 cm, nejasen prehod, temnorjav (7.5 YR 3/2 v1 / svižnata ilovica z ostrim peskom, 1-3 mm nepravilne grudice, stisnjen, drobljiv, 20% ostrorobega grušča, goste korenine, mnogo debelih deževnikov, pH = 5.5.
- AC " 35-55 cm, ilovica z ostrorobim peskom, humus difuzno preneha, velikost grušča narašča, nad 50% skeleta, precej korenin.
- C " > 55 cm, grušč nad 80%, malo korenin.

Nižje v vrtači so profili nekoliko bolj zemljoviti, z manj razvito rušo. Za združbo tipičen profil se zdi, daje le na drobnem ostrorobam apnenčevem detritatu.

3. ALLIO - FAGETUM HOMOGYNETOSUM.

Pregledani profili se nahajajo v oddelku 28 (profil 0.30) in v oddelku 42 a (prof. 0.35 a,b,c). Rastišče predstavlja nagnjena pobočja nekoliko nemirne površine, precejšnja površinska skālovitost. Apnenec s sivim preperevanjem, precej kompaktna živa skala, mestoma nekaj več detritete. Humusni horizont prehaja v plitev mineraliziran horizont, ki predstavlja začetke nerazvitega [B].

Profil šte. 0.30.

A₀₀ hor. 0-4 cm, plast bukovega listja pokrita na gosto od miši prehaja neposredno v horizont finega humusa, kateri zapolnjuje prostor nad in med kamenjem.

AH " 4-20 cm, črn, (5 YR 2/1 v1), mehek, porozen, zelo prekoreninjen, drobno kosmičast, skeletnost zelo spremenljiva, pH = 5.75, prehaja polagoma v

H₁ " 20-40 cm, zelo temnorjav, (7.5 YR 3/2 v1), nekoliko mineraliziran humus, zaobljeni črtni agregati 1 mm, mnogo izmečkov črvov, pH = 6, polagoma prehaja v

[B] ali A₁₂ hor. skoro brez humusa, nekoliko stisnjen, poligonalni, trdni agregati do 5 mm.

Opis se nanaša na humosno zemljoviti material, brez skeletnega ogrodja. Skeletnost se od mesta do mesta močno spreminja.

V 42 a odd. (nađm.višina 1330 m) so enaki profili,^z zelo menjajočo se skeletnostjo, vendar so povsod plitvi. Menja se tudi izraženost začetnega [B] horizonta. Reakcija v AH horizontu se povsod giblje med pH 5.5 do 6.0.

4. ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM HELLEBOMETOSUM.

Vsi pregledani profili pod to združbo predstavljajo precej dobro razvite rendzine na mehkejšem apnencu (s sivo svižnato preperino) in z začetnim stadijem bravnizacije. Profili v oddelkih 28 b, 1 d (na meji 2 b) in 46 c kažejo veliko uniformnost. Za primer podajamo profil št. 0.34. Lokacija: odd. 46 c nadmorska višina 1280 m, enakomeren breg mirne površine 1: 5 do 1:7, odprt na Kvarner, eksp. SW-SSW, podčoga apnenc s svižnato preperino, ki v žepih prehaja v bravnizirano ilovico. Tla so rendzina, na posameznih mestih pa so že mlada rujava.

Profil:

- A₀₀ hor. 0-4 cm, bukovi odpadki, mnogo micelija.
- A₀ " 4-5 cm, goste tenke korenine.
- A₁ " 5-30 cm, temnorjav (7.5 YR 3/2 vl.), glinasta ilovica, zaobljeni mnogorobi agregati 5-6 mm, zelo humozen, mul, gosto prekoreninjen, pH = 5.5 skelet 10-20% kamni do 10 cm.
- A₁₂ " 30-55 cm, temnorjav (10YR 3/4 vl) ilovnat, manj trdni agregati, humus ponehava, rahel, večje kamenje, pH = 5.75.
- C₁ " 50 cm, temnorjav (1.5 YR 4/4 vl.) ilovnat sviž, mehek, skale, zemlja le v žepih, zemlje od 0-30 %, zelo drobne grudice, rahle.
- C₂ " globlje med skalami, bolj ilovnat, še manj zemlje.

Nekateri profili imajo manj zemlje in več skeleta kot zgoraj opisani.

5. ALLIO VICTORIALIS-FAGETUM CARICETOSUM PILOSAE.

Pregledana rastišča in profili se od zgornjega opisa v ničem ne razlikujejo.

6. ORVALO + FAGETUM MERCURIALITOSUM.

in 7. ORVALO - FAGETUM ABIETETOSUM.

Tla pod tema združbama so bila pregledana samo v oddelku 46 d in 46 b. Rastišče pod Orvalo-Fagetum mercurialitosum je na južnem, precej strmem pobočju, ki je na površini srednje skalovito. Podloga je mehkejši apnenec, siv, svižnat. Mikrorelief malo razgiban. Tla so zelo plitva, pretežno AC profila. A₀₀ horizont je tenka plast bukovega listja, ki pa manjka na odprtih sončnih legah kjer je trava. A₀-horizont je plitev ali odsoten, A₁ je močno humozen, toda zelo plitev. Skeletnost je zelo velika, grušč in kamenje. V špranjah in redkih žepih je v globini razvit B-horizont, ki je ali rjav ali rdeč. V celoti ga je vendar le malo, tako, da tla lahko smatramo za rendzino.

Kjer združba prehaja v Orvalo-Fagetum abietetosum, postajajo tla bolj globoka, zemljovita, rjava z nerazvitim [B] horizontom. Vendar pa so v stopnji zemljovitosti velike razlike.

Primer tal pod to združbo je prof. št. 23 Okroglina v oddelku 46 b. Nadmorska višina 1250 m, južna ekspozicija, strmina 1:3, debel pobočni grušč in kamenje do 70 cm premera, površina je zelo skalovita, plast surovega humusa globoka do zelo globoka, humusni horizont dobro razvit; mineralna zemlja med kamenjem, v žepih in špranjah je dosti globoka.

A₀₀ - hor. 0-3 cm, spodaj že začenjajo korenine.

A₀ - " 3-6 cm, zelo temno rjav (IOYA 2/2 vl.), trdne nepravilne grudice 2 mm, močna koreninska mreža, izmečki deževnikov, prehaja polagoma v

A₁ - " 6-30 cm, zelo temno sivorjav, glinasta ilovica, trdne nepravilne grudice poligonalne, zelo humozen, močna koreninska mreža, 75% kamenja, pH = 25, nejasno prehaja v

A₁₃ " > 30 cm, temnorjav, močno reagira na HCl, stisnjen, drobljiv, pH = 6.75, 80% peščene skale in kamenja. Več kot do 50 cm gosta koreninska mreža.

Na nekaterih mestih, v vznožju kamenitih pobočij kot je zgoraj opisano, dobimo tudi rastišča, bolj z rujavo, deluvialno prinešeno zemljo. A-horizonti so tu enako razviti, njihova reakcija je za okrog pol enote pH nižja. Obstojajo bolj kisel B-horizont (pH=5), ki ima zelo trdno poligonalno strukturo, makroagregati 8 mm-mikro 1-2 mm, drobljiv, stisnjen, posamezni kamni do 5 cm deb.

8. SEBLERIO-FAGETUM TYPICUM.

Tla te združbe so bila pregledana samo v odd. 45 g Okroglina. Našli smo rendzine popolnoma enake gradnje kot v sosedni združbi Orvalo-Fagetum mercurialetosum. Tudi splošna lega in pogoji rastišča so enaki. Zato opisa tu ne podajamo. Potrebna so nadaljna opazovanja.

9. ORVALO - ACERETUM.

Rendzina II, pojavlja se pod združbo Orvalo-Aceretum, večinoma na severu in vzhodu na ekspozicijah na zelo debelem, kavernastem pobočnem grušču, oz. kameniščih apnenca. Mikrorelief je povečini razgiban, na površini leži kamenje in skale. Ostrorobo kamenje premera od 10 do 40 cm napolnjuje zgoraj okrog 1/3 v globini (cca 1/2 m) pa okrog 3/4 do 4/5 prostora. Zeliščna gozdna podrast je zelo bujna (analiza kaže 1 % dušika!) Površina je pokrita s plastjo tesno uležanega listja (javora), ki varuje tla pred izsušenjem, vendar pa dovoljuje zračenje in propuščanje vode. Plast listja je debela le 2 do 3 cm, v dnu hitro preide v fermentacijsko plast, v kateri listi hitro razpadejo v črno humusno materijo, v kateri se že pojavlja mnogo korenin. Organski A-horizont: pod to plastjo je debel okrog 5 cm, je koprogenega značaja - vsebuje mnogo izmečkov deževnika. Barve je skoraj črne. Isto barvo zadržuje tudi material, ki zapolnjuje prostore med kamenjem, do globine vsaj 1/2 m, na kar zelo postopoma prehaja v zelo temno sivkasto (ali rudečkasto) rujavo. V večji globini (80-100 cm) so tesne špranje in razpoke napolnjene z nekaj glinastega materiala, pomešanega z drobnim gruščem in peskom. Zdi se, da je pojavljanje te enote tesno vezano na ekspozicijo in na kamenitost, združba pa ki se tu naseli pa zelo hitro tvori humusno prst. Tla so vlažna in zračna, biološko zelo aktivna, mnogo je drobne favne, posebno deževnikov, korenine gosto prepredajo vse horizonte. Podajamo primer takega profila.

Profil št. 1 Jurjeva dolina, odd. XII, Skodelnik, nadmorska višina 1.200 m oblast vhr, W-ekspozicija, nagubana, strmina 1:6 - javorovo-bukov fedek prebiralni gozd 0.6 pokrovnostisledovi oglejevanja. Zelo bujna visoka zeliščna podrast.

- A₀₀ hor. 0-3 cm, listje, javora in bukve, v spodnjem delu že mnogo koreninic.
- H " 3-7 cm, zelo temnorjav (IOYR 2/2 vl) močne nepravilne grudice 1-5 mm, mul-humus, rahlo drobljiv, Goste korenine, pH = 5.25.
- A₁ " 7-25 cm, grudice, 1-3 mm, humus pomešan z mineralno zemljo, debeli apnenčasti kamni zavzemajo 1/3 prostornine, pH = 5.5.
- A₁₂ " 25-50 cm, malo bolj stisnjen, kompaktnější humus, grudice 5-8 mm, skeletnost narašča na 3/4. pH = 6.

10. ABIETI-PICEETUM.

Humosno karbonatna tla. Ta enota je lokalno zelo omejena, pojavlja se v razburkanem strmim reliefu na višinah, na skalnatih balvanih neposredno na skali. V žepih med skalami leže ta tla včasih tudi na rujavem glinastem netopljivem ostanku. Tla so organogenega porekla in tvorijo zelo neenakomerno debelo odejo črne organske materije. Tipična zarast je Abieti-Piceetum. Drevesa s svojimi koreninami gosto prepletajo organsko talno odejo, z debelimi koreninami pa ob skalah segajo zelo globoko v mineralno podlogo. Tako si moremo razlagati relativno zelo dobro rast jelke in smreke na skalnatih balvanih. Ta talna oblika se srečuje na opisanih pogojih na vsem snežniškem področju.

Podajamo primer takih tal z Okrogline, odd. 17 c, nadm. višina 1.330 m.

- A₀₀ hor. 0-7 cm, bukovo listje in iglice postopno vedno bolj zgoščene, preraščene z *Vacc. myrtilus*, *Calamagrostis varia*, *Valeriana tripteris* in *Homogyne silv.* difuzno prehaja v
- A₀ " 7-10 cm, plastovit, mešanica rastlinskih ostankov s humusom svetlejše rujave barve, kosmičastih grudic, neenake velikosti. pH = 5. Brez ostre meje prehaja v
- H₁ " 10-20 cm, bolj temen, bolj razkrojen humus z vedno bolj gosto koreninsko mrežo.
- H₂ " 20 cm, črn kompaktne grudice, zelo močno prepleten z drevesnimi koreninami, tako da tvori nepretrgljivo talno odejo. pH horizonta H₁ in H₂ = 5.5, toda v nekaterih legah, posebno tam, kjer ni bukve se giblje pH teh organskih horizontov okoli = 4.0.

ANALITSKI PODATKI.

Profil	Horizont	pH	y ₁	Humus %	C%	Žarozg.	N	C/N
4	A ₁	5.4		0.98	0.57		0.196	2.9
	A _H			16.60	10.6	64.96	0.497	21.
5	20 cm	4.3	32	3.75	2.18	16.38	0.084	26
	45 "	4.6	20	3.00	1.74		0.070	25
6	A ₁	4.6	17	4.5	2.61		0.212	12
	[B]	4.7	21	2.17	1.26		0.112	11
	A ₁			14.7	9.21	28.2	0.581	16
7	A ₁₂	4.2	36	4.92	2.85		0.098	29
	B ₁	4.3	34	3.78	2.19		0.098	22
	B ₂	4.7	26	2.67	1.55		0.112	14
	B ₃	4.9	26	2.22	1.28		0.126	10
12	A _H	5.6	24	14.2	8.25	49.15	1.050	81
	A ₁	6.0	21	12.4	7.3	40.9		
	A ₁₂	6.9	4	7.43	4.3	26.2		
13	A _H			9.75	5.65	53.4	1.300	43
	A ₁	6.9		14.2	8.2	46.64	0.688	12
	A ₁₃			12.8	7.4	32.27		
14	o			14.0	8.1	50.52		
Kv	d	7.2	2	13.5	7.8			
15	A	6.0		15.7	9.1	47.26	0.515	18
	B ₁	7.2	2	4.96	2.87	15.95	0.210	14
18	A ₁	4.8	26					
	B ₁	4.6	26					
	B ₂	4.9	12	2.48	1.44			

ANALITSKI PODATKI

Profil	Horizont	pH	Y ₁	Humus %	C %	Žarozg. N %	N/C	CaCO ₃
	A ₁₂	4.6		5.76	3.33	15.25		
21	B ₁	4.7	20	3.93	2.28			
	B ₂	4.8	19	1.28	0.74			
=====								
22	A ₁	4.5	29	6.75	3.9	15.7		
=====								
26	A ₁	6.8	4	10.2	5.9	27.27		6.62 %
=====								
	A ₁	7.1	3	9.68	5.6	17.71		49.10 %
	A ₁ 15-25	6.8		13.9	8.05	30.86		0.72 %
	A ₁₂	7.1	4	5.5	3.18			1.70 %
	AO	7.0	2					52.89 %
=====								

TABELARNI PREGLED GOZDNIH
TIPOV V REVIRJU
OKROGLINA

Zap. št. / Stev.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I N J E		Ključna rastlinska kombinacija	Izgled združenja / fiziološki aspekt
			Orografske in klimatološke pogoje	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
1 a	Rhodoro-Salicetum grandifoliae typicum / G. Tomášek 1958 / Subalpsko grmičevje		Dne globok h vrtač, mraščič na razmeroma najhujih pogojih, kjer dolgo leži sneg.	Med kamenjem apnenca so humozna bolj ali manj kislila tla.	^{ključ} Rhodoro hirsutum-člakoviti sloč, Salix grandifolia- volikolistna vrba, Juniperus nana-pritlikavi brin, Rosa ferruginea-rdeči šipek, Vaccinium myrtillus- borovnica, Vaccinium vitis idaea-brusnica, Carex leavis- sač, Homogyne silvestris-gozdni planišček, Helleboris niger-črni teloh,	Nizko k tlom pritiskano grmovje, v gozdskih skupinah med kamenjem.
1 b	Rhodoro-Salicetum grandifoliae fagetosum / G. Tomášek 1958 / Subalpsko grmičevje s pritlikavo bukvijo.		V mraščičih, v krogu nad prejšnjim združenjem v višini ca. 1300 m, sneg leži nekoliko manj časa kot prejšnji združenji.	Kamenita tla na apnenca s bolj ali manj kislila humusom.	Kot prejšnja subasociacija. Poleg naštetih rastlin se pojavlja še grmovje bukve in posamezna bukova drevesa.	Nekoliko višje grmovje s posameznimi niskimi bukvami.

GOZDNI SESTOJ			NAVODILA ZA gospodarjenje z gozdovi					
lika in ruktura	Genoz, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prira- stek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi sečnja	pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
					Varuje tla.	Pospeševati progresivni razvoj. Strogo varovalno področje		
					Varuje tla.	"		

Zap. št. / Stev.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Ključna rastlinska kombinacija	Izgled združen / fiziološki aspekt
			Orografske in klimatološke pogoje	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
2a	Vaccinioto - Picetum / sub-alpinum / typicum / G. Tomšič 1958 / Smrekov gozd po vrhovih		Skalnate strmine in nekateri grebeni, izpostavljeni vetrovom na manjših površinah tam kjer sneg ne leži dolgo, poloti primanjkuje vode, pozimi mraz z malo snežno odejo.	Kamnita tla z apnen- cem in humusom.	Picea excelsa - smreka, Abies alba - jelka / posemiz /, Vaccinium myrtillus - borovnica, Vaccinium vitis-idaea - brusnica, Lycopodium annotinum - brinolistni lističjak.	Gozdovi vihar- nikov s polom- ljenimi vrhovi na manj skalov- tih in bolj za- varovanih leg- tudi lepša dr- vesa.
3a	Villosae Picetum typicum / G. To- mašič 1958 / Smrekov gozd s travo na uljico / glad- ko /.		Pokriva dno in naj- nižje dele pobočij. V osovinskih sovražnih logah sega višje kot na južnih / pri- bočnih /. Sneg le- ži zelo dolgo.	Apnenec kamnitost 30 - 60 %	Calamagrostis villosa - gladka račuljica, Aposeris foetida - svinjska laknica, Carex leavis - šač, elementi iz roda Vaccinia Picetalia: Vaccinium myrtillus - borovnica, Vaccinium idaea - brusnica, Lusula silva- tica - gozdna bekica, Nephrodium dryopte- ris - hrastovka, Melandryum silvaticum - gozdni črnice, Hylacomium loreum.	Smrekovi sest- ni drevesa bolj skupinske rast-
3b	Villosae - Pice- otum caricetosum G. Tomšič 1958 / Smrekov gozd z ve- jičastim šačem.		Pokriva pobočja v mrzličnih nad ali pično subasocia- ciji 3 a. Sneg ne obleži toliko ča- sa kot v 3 a.	Apnenec. Tla; pretežno organ- ski humozni horizont, nevtralen ali slabo kisel. Na in med kamenjem humozno karbonatna tla.	Kombinacija ista kot pri 3 a. Diferencialni vrsti pa sta: Carex pilora - vejičasti šač in Haecquetia epipletis - tavje. Ste- blik je malo.	Smrekovi sest- ni in drevesa bolj skupinske rasti.
3c	Villosae Picetum fagetosum G. Tomšič 1958 / Smrekov gozd s bukovim grmovjem in drevjem.		Pobočja mrzlič- na nad 3 b.	"	Isto kot pod 3 b. Pojavlja se bukev v gr- movnem in drevesnem sloju spodnje etaže.	Smrekovi sest- ni drevesa bolj skupinske rast- Pod njimi je g- ničasta bukev.

GOZDNI SESTOJ				NAVODILA ZA gospodarjenje z gozdovi				
Oblika in struktura	Genoz, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi sečnja	pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
upinsko prebiralno	Razvoj ustavljen zaradi neugodne lege.	Naraven smrekov gozd slabo rasti	2-4	150 - 200	Gozd v glavnem varovalnega značaja.	Obdržati ta gozd	Samo iz vzgojnih vidikov.	Po možnosti pogozdovati nastale praznine s smreko.
upinsko smrekov gozd jasni.	Naravni gozdni tip. Smreka se pomlajuje pod niskimi drevesi.	Smrekova drevesa imajo veje skoro do tal. Obrasla so močno s lišaji / Urna barbatabradovec / Imajo ozke krošnje. Počasne rasti.	4-25	200-300	Lahko produktivni gozd pod pogojem previdne eksploatacije.	Obdržati ta gozd iste oblike. Paziti na pašo in sečnjo.	Prebiralne v skupinah, paziti na podmladek.	Saditi smreko pod niskimi vejami obstoječih dreves: Salix grandifolia - velelistna vrba. Sorbus aucuparia - jerebika, Populus tremula - trepetlika.
"	"	"	35-7	150-300	"	"	"	"
"	"	Bukov slabo raste, vendar je koristna smreka malo bolje raste kot v 3 a.	4	200	"	"	"	"

Zap. št. / št. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združen / fiziološki aspekt
			Orografske in klimatološke pogoje	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
4a	<i>Allio victorialis-Fagetum typicum</i> / G. Tomažič 1958 / Subalpski bukov gozd.		Zaobljeni vrhovi in podolgovati grebeni v višinah oca 1400 m. Manjšo površino, burja odnaša sneg.	Apnenec. Razmiroma procej zemlje.	<i>Allium victorialis</i> - vanež, <i>Lilium martagon</i> - zlati klobuk, <i>Helleborus niger</i> - črni teloh, <i>Carex leavis</i> - šaš, <i>Cirsium pauciflorum</i> - kimasti osat, <i>Hypocrepium richeri-rischerijeva</i> krčnica, <i>Calamintha grandiflora</i> - volecvetni šetraj, <i>Lathyrus ochraceus</i> - okraški grahor.	Bukovo gozd, ki slabo raste zaradi burje.
4b	<i>Allio victorialis-Fagetum caricetorum pilosae</i> / G. Tomažič 1958 / Subalpski bukov gozd s vojičastim šašen.		Na pobočjih nad mrazišči ali na visokih vzhodnih pobočjih / nadn. viš. 1350-1400 m / Pokriva procejne površino, kjer je bolj vlažno in kjer sneg dalj časa obloži. Na vzh. ekspozicijah izpostavljen močnim udarom burje. V varianti s <i>Hacquetia epipactis</i> obloži sneg še dalj časa kot v sestojih osnovne subasociacije.	Apnenec. Rendsionidna skeletna tla. Kamnitost 30 - 50 %.	Nizek bukov gozd, kjer se nahaja tudi <i>Sorbus aria</i> - mokovec. Značilne vrste iste kot pri 4 a. Diferencialne vrste: <i>Carex pilosa</i> - vojičast- ti šaš, <i>Hacquetia epipactis</i> - tevje, <i>Vicia proboide</i> - širokolistna grašica, <i>Polygonum lobatum</i> - krpata podlesnica, <i>Luzula silvatica</i> - velika bekica.	Razmeroma nizki bukov gozd visok 8 - 10 m. V varianti s <i>Hacquetia epipactis</i> je bukov boljše rasti, smrekova drevesa so večja.
4c	<i>Allio victorialis-Fagetum helleboretosum</i> / G. Tomažič 1958 / Subalpski bukov gozd s črnim telohom.		Na pobočjih nad mrazišči višje kot 4 b pokriva procejna površina.	Apnenec. Plitva rendziona. Kamnitost 50-60 %.	Visokogorski bukov gozd s smreko v hladnih predelih in s jelko v južnih in jugozap. delih. Diferencialne vrste: <i>Helleborus niger</i> - črni teloh, <i>Mercurialis perennis</i> - golšče, <i>Adiantum globosa</i> - goli lepen, <i>Rhannus fallax</i> - kranjska krhlika, <i>Ribes alpinum</i> - alpsko grozdje, <i>Calamintha grandiflora</i> - volecvetni šetraj, <i>Ranunculus platanifolius</i> - platanolistna zlatica.	Bukov gozd, v katerem se pojavlja smreka in jelka. alpsko groz
4d	<i>Allio - Fagetum homogynetosum</i> / G. Tomažič 1958 / Smrekov gozd s					

GOZDNI SESTOJ			NAVODILA ZA gospodarjenje z gozdovi					
Oblika in struktura	Gozda, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski posev	Usmeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnja	pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
Bukovo gozdovje s posameznimi višjimi drevesi.	Naravni gozd, vendar na večjih mestih degradiran zaradi sečenj.	Bukov se dobro pomlajuje.	2	50 - 100	Varovalni gozd.	Vdrževati ta gozd in ga gojiti.	Samo kot gojitveni ukrep.	
Nepravilen, enomerni bukovo gozd z bolj visokimi smrekami.	V progresivnem vegetacijskem razvoju, kjer so se prej izvajali goloseki.	Bukov ima srednjo rast. Posamezne smreke bolj uspevajo; na splošno pa so alabe rasti.	3 - 5	150	Produktivni gozd vendar ima tudi varovalno vlogo.	Oplojna skupina aka sečnja. Pospeševati smreko.	Pri redčenjih in oplojnih sečnjah pospeševati smreko.	Vnašati smreko v prasnino.
Enomerni bukovo gozd z višjimi smrekami oz. rona jelkami. Jelke se najdeže pojavljajo kot grmi.	Navadno v progresivnem vegetacijskem razvoju, kar so se prej izvajale golosečnje. Bukve se dobro pomlajujejo, smreka in jelka posajajo kot grmi.	Bukve so 10 ali nekaj več m visoke.	2 - 5	150 - 250	Produktivni gozd, vendar ima tudi varovalno vlogo predvsem na večjih staminah.	Gojiti emobne sečnje z oplojno skupinsko sečnjo z namenom pospeševati smreko in jelko.	Oplojne sečnje in redčenja. Pospeševati smreko in jelko.	Vnašati smreko v prasnino.

Zap. št. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združenja / fiziološki aspekt /
			Orografske in klimatološke pogoje	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7

4d Allie - Fagetum homocinetosum / G. Tomšič 1958 /
Smrekov gozd s eno-ovetno zelenko.

Orografske in klimatološke pogoje: Manj skalovito lo-
ga v primoreh s nih, manj kremenitih
2 a. Bolj vlažno
lego, kjer sneg
dolgo leži.

Geološko - edafski pogoji: Na boljših, bolj vlaž-
nih, soto najino po-
vršine, tla so apnen-
časta s bolj ali manj
kislina humusa.

Značilna rastlinska kombinacija: Poleg naštetih rastlin pod 2 a se pojavlja-
jo še *Picea uniflora* - eno-ovetna zelenka
in *Fagus sylvatica* - /Bukov /.

Izgled združenja / fiziološki aspekt /: Smrekov gozd
bukvijo. Bolj
od opisanega
2 a.

5a Orvale - Fagetum mercurialitosum / G. Tomšič 1958 /
Bukov gozd s veliko mrtvo koprivo in galicem.

Orografske in klimatološke pogoje: Bukovi sestoji iz Apnenec. Veliko razšir-
ena združba rastejo na vlažni, ali pre-
najbolj na vlažnih legah, tla. Kamenitost lo-
proščena na hribčih. Tla: rjava / hu-
in grebenih. Čer-
vamo tople lege.
v katerih sneg ne
obleži tako dolgo
kot na sosednih
rastliških.

Geološko - edafski pogoji: Apnenec. Veliko razšir-
ena združba rastejo na vlažni, ali pre-
najbolj na vlažnih legah, tla. Kamenitost lo-
proščena na hribčih. Tla: rjava / hu-
in grebenih. Čer-
vamo tople lege.
v katerih sneg ne
obleži tako dolgo
kot na sosednih
rastliških.

Značilna rastlinska kombinacija: Bukov gozd s primoreh javorja. Značilno
vrste so: *Panicum orvale* - večovetna mrtva
kopriva, *Asperula odorata* - dišča perla,
Galamintha grandiflora - večovetni kotraj,
Cyrtocarpus europaeus - kokorik, *Galium
sylvaticum* - gosdna lakota, *Neottia nictus-
avis* - gosdovnica, *Stachys carniolica* -
kranjska kraljica,
Diferencialne vrste: *Deschampsia flexuosa* - la-
vorolistni volčin, *Horsetailia poromila* -
galica, *Elymus europaeus* - jočmanec, *Sed-
ocilia autumnalis* - jecenska vilovina,
Carex alba - beli šaj.

Izgled združenja / fiziološki aspekt /: Bukov visok
stara gozd s
razvitim sel-
nim pokrovo

5b Orvale - Fagetum abietetosum / G. Tomšič 1958 /
Bukov jelov gozd.

Orografske in klimatološke pogoje: Bolj stara gozdn-
ata pokraj; sta-
ra popolnoma ob-
rasla mladiča.

Geološko - edafski pogoji: Apnenec. Kamenitost
lo-
na 7 8 a. Kamenitost
lana tla.

Značilna rastlinska kombinacija: Floristično je precej podobna prejšnji sub-
asociaciji, le da je še ravnajša na rast-
linskih vrstah. V večji meri se pojavlja
ga *Deschampsia flexuosa* - planinski šipek.

Izgled združenja / fiziološki aspekt /: Močan bukov
jelov gozd na
precej kamni-
toreni.

G O Z D N I S E S T O J					N A V O D I L A Z A gospodarjenje z gozdovi			
Oblika in struktura	Gozda, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prira-stek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski pomen	Usmeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi sečnja	Pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
Češkan smrekov-bukov gozd nepravilno prebiralne oblike	Razvoj ustavljen zaradi neugodne lege.	Naravon smrekov bukov gozd, boljše od opisanega pod 2 a	3 - 5	150-200	Produktiven gozd vendar je treba paziti, da ne degradira.	Pospoševati ta tip gozda. Posebno smreko.	Previdno prebiralne skupinske sečnje. Pospoševati smreko.	Nastale jase izpopolnjevati s smreko.
Normalni bukov gozd v katerem so javori in posevno smreke. Večkrat dvo-slojni gozd.	Normalni razvoj bi šel proti Orvalu - Fagotum omphalodotum, vendar zaradi slabih rastiščnih pogojev ne more napredovati. Pri golosečnjah gozd hitro degradira. Bukov se povsod dobro pomlajuje. Sestoji vsebujejo največ parjovcev.	Bukov bolj slabe rasti, smreka tudi. Višina razmiroma nizko. Višina bukve do 15 m premer do 30 cm.	4 - 6	100-200	Srednje produktivni gozd.	Gojenje raznodobnega gozda skupinske oblike. Pospoševati iglavce, predvsem smreko in jelko.	Oplojne skupinske sečnje.	Vnašati smreko, oziroma zasejavati obstoječe jase. Priporočljivo je tudi saditi jelko.
Gozd nepravilne prebiralne strukture, večslojni oblike. Primes bukve je možna v gnezdih.	Na to rastišče je najbolj razvit gozd. Nevarnost erozije pri močnih sečnjah. Jas	Jelka so razmiroma dobro razvija in doseže visoko starosti. Čiščenje vej srednje. Višina do 25 m, premer 35 - 50 cm.	4 - 8	200-300	Na to rastišče zelo dober gozd, vendar ga je treba previdno iskoriščati.	Zaradi nevarnosti zaradi posejanja tal varovalni pomen, vendar se lahko iskorišča kot produktivni gozd.	Pravilna prebiralna sečnja.	Pogozdovanje s jelko. Ob semenških letih priprava gozdnih tal za naravno nasemenitev. /odgrniti humusni sloj /Jase pogozdovati s smreko.

Zap. št. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Ključna rastlinska kombinacija	Izgled združen / fiziološki aspekt /
			Orografske in klimatološke pogoje	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
5 a	Orvalo - <i>Fagetum omphalodetosum</i> / G. Tomažič 1958 / Bukov gozd s porladansko torilnico.		Raste prodvsem na položnih pobočjih in ravninah ob vznožju pobočja.	Rastišče je gruščnato, vendar je grušč pokrit s procejno plastjo zemlje. Kamnitost 20 - 40 %.	Ključno iste kot 5 a. Diferencialne: <i>Omphalodes verna</i> - porladanska turilnica, <i>Salvia glutinosa</i> - lepljivi šajbelj, <i>Polystichum attenuatum</i> - / mah /. Na zgornji noži v direktni vezi s <i>Allio Fagetum</i> tvorijo subalpsko varianto.	Mešan gozd bukovega in jelovega, kjer bukev prevladuje.
6 a	Orvalo - <i>Aceretum typicum</i> / G. Tomažič 1958 / Gozd javorja.		Nastopa v jarkih in šlebovih na toplih oziroma jugovzhodnih legah. Vlažna rastišča. Segajo po jarkih in šlebovih visoko v subalpskih pas.	Apnenec. Precej plitva, kamnitost 20 - 40 %. Organski A ₀ horizont slabo kisel, organski mineralni A ₁ tudi slabo kisel. Bolj pogosto pa A ₀ prehaja v nevtralni horizont A - malhumusa, ki se difuzno zgublja v mineralni podlagi.	Diferencialne vrste so: <i>Acer pseudo-platanus</i> - ostrolistni javor, <i>Ulmus scabra</i> - gorski brost, <i>Fraxinus excelsior</i> - velike jesen, <i>Daphne laureola</i> - lovrolistni volčin. Floristični elementi, ki nakazujejo določeno vlažnost rastišča: <i>Sambucus nigra</i> - črni bezek, <i>Ribes grossularia</i> - kosmulja, <i>Lamium orvalo</i> - velecvetna mrtva kopriva, <i>Actaea spicata</i> - črnoga, <i>Myosotis silvatica</i> - gozdna potočnica, <i>Stellaria glochidisperma</i> - ilirska zvezdica, <i>Adoxa moschatellina</i> - pišnica, <i>Festuca gigantea</i> - orjaška bilnica, <i>Stachys silvatica</i> - gozdni čišljak, <i>Geum urbanum</i> - blažič, <i>Gaeolopis speciosa</i> - pisani zobrat, <i>Cardamine impatiens</i> - pemaša nedotika, <i>Athyrium filix femina</i> - navadna podborka, <i>Aspidium felex mas.</i> - prava glistovnica. V zgornjem delu areala sega v <i>Allio Fagetum</i> in ustvarja tem posebno subalpsko varianto.	Mešani gozd bukovega in javorja, kjer bukve in jesen prevladuje.
6 b	Orvalo <i>Aceretum alliosum ursini</i> / G. Tomažič 1958 / Javorjev gozd s čemašom.		Nastopa v jarkih in šlebovih. Sneg obleži dalj časa kot v 6 a.	" Kamnitost 30 %.	Iste kot 6 a. Diferencialne vrste: <i>Allium ursinum</i> - čemaš, <i>Asperula odorata</i> - dišeča perla v veliki množini.	Bukov gozd s vorjem. Bukve prevladuje.

GOZDNI SESTOJ					NAVODILA ZA gospodarjenje s gozdovi			
Oblika in struktura	Genoz, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prira- stek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski posev	Usmeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi sečnja	Ukrepi pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
Gozd več ali manj prebiral- ne strukture, razen bukve, katere je naj- več, nastopata še smreka in jelka.	Temu rastišču bi od- govarjal kot dobro naravni gozd.	Bukov je dobre rasti, kakor tudi jelka. Čiščenje voj je zadovljivo.			Prod. gozd, ki ga je treba ob- držati. V re- virju Okroglina zaradi majhnih površin, nima skoraj nobenega pomena / subal- pna variacija /.	Gojiti mešan gozd. Pospeševa- ti iglavce. Dob- ro bi uspevala jelka, oziroma smreka.	Prebiralna sečnja v ko- rist jelke in smreke.	Nezarašče- na površi- na pogozdo- vati s smre- ko in jel- ko.
Skupinski pro- biralni gozd.	Naravni gozd, ki od- govarja rastišču.	Javor dobro raste, tudi brest in jesen. Iglavcev je manj, a tudi dobro raste- jo. Višina drevja 15 - 20 m.	4 - 5	150- 250	Dobro produktivni gozd, vendar za- radi manjših po- vršin nima veliko- ga pomena.	Gojenje plome- nitih listavcev. S tem skupinske oplojne sečnje varovati jelko.	Skupinska oplojna sečnja. Pospeševanje plemenitih listavcev.	Praznino pogozdovati s javorjem jesenom in jelko.
Enomorni ne- pravilni bukov gozd.	Naravni gozd za tako rastišče.	Bukov slabjaste rasti. Področje lepo rasti, javor boljje upova. Višina 10 - 15 m, premer do 30 cm.			Slab prod. gozd. Pospeševati javor. Zaradi majhnih površin nima ve- likoga pomena.	Obdržati ta tip gozda. Pravilno gospodariti po- tom oplojne sečnje.	Skupinska oplojna sečnja. Pospeševati javor.	Vnačati javor na večjih jaseh.

Zap. št. / Stev.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združen / fizionomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
7	Athirio - Acoretum / G. Tomazič 1958 / Javorjev gozd s stoblikami.		Več vlažno sončno osojno lego nad mrazilniimi karterih snog izredno dolge obliči.	Apnenec. Gručnata tla.	Acer pseudoplatanus - ostrolistni javor, Fagus sylvatica - bukov, Ulmus scabra - gor-gozd. ski brest, Picea excelsa - smreka, Stellaria glochidionspenna - ilirska zvezdica, Chaerophyllum olcutaria - srhko dlakovo trebelje, Veronica montana - gorski jetičnik, Adoxa mitchelliana - pišmica, Adonostyles alliariae - volnati lepen, Senecio fuchsii-Fuschov grint.	Ščan visok
8 a	Seslerio - Fagetum typicum / St. Horvatič / Bukov gozd s jesensko bilnico.		Bas bukovega gozda, ki nakazuje toplo klimo, kajane področje od zgornje meje Ornia Ostrja do spodnje meje Orvalo Fagetum. Soga do nadm. viš. 950 do 1000 m.	Na apnenca in dolomitu tla plitva, suha in na polo toplih legah, ki pa so na udarcu primorskih vetrov. Kamnitost do 50 %.	Fagus sylvatica - bukov, Sorbus aria - moko-voč, Sesleria autumnalis - jesenska bilnica v velikih količinah. Precej str.	Precej strnj bukov gozd.
8 b	Seslerio - Fagetum orvaletonum / rubasa G. Tomazič 1958 / Bukov gozd s jesensko bilnico s volecvetno mrtvo koprivo.		Isto kot 8 a. Vlažni jarki oziroma lego.	"	Isti kot 8 a. Diferencialna vrsta: Lamium orvala - volecvetna mrtva kopriva, ki nakazuje večjo vlažnost.	Precej strnj bukov gozd.

GOZDNI SESTOJ					NAVODILA ZA gospodarjenje z gozdovi			
Tipika in struktura	Genoz, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski posev	Usmeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi sečnja	pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
Skupinski mešan gozd.	Naravni gozd za opisano rastlino.	Floranito vrste. Drevja dobro uspevajo, kakor tudi smreka, bukev ali abice.	5	150-200	Produktiven gozd.	Održati ta gozd. Pospeševati sarko in plemenite listavce.	Oplojna skupinska.	Jase pogozdovati s smreko.
Popravilno smerni bukov gozd.	Naravni gozd. Smreka se v vrtačah dobro pomlajuje, jelka na pomočju slabše.	Bukev ima bolj slabo rast. Smreka in jelka slabo uspevata, vendar boljše kakor bukev ostroma druge drevne vrste.	3	150-250	Srednje produktiven gozd.	Gojiti mešan gozd bukev smreke in jelke.	Oplojna skupinska sečnja, vendar previdna radi vetrov in vroče lege.	Vnašati smreko v manjše kotline /vrtače/. Na bolj degradiranih goščevah sečeti s saditvijo borovcev. Na odgo-varjajočih mestih pogozdovati jelko. V semenskih letih priprava gozdnih tal za naravno osamenitev bukve in jelke.
"	"	"	4 - 7	150-300	Produktiven gozd. V revirju Okroglina zelo majhno površino brez gospodarske vrednosti.	Gojiti mešan gozd bukve in jelke.	"	Vnašati jelko in smreko.

Zap. št. / Stev.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združenja / fiziološki aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko - edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7

9

Abieti - Piceetum / Calamagrostitoto-
Abietum /
Horvat /
Gozd iglavcev s
travo šašuljico.

Razvija se na zelo skalnatih groben-
čkih, vrhovih ali strmih juž. pobo-
čjih v višini 1100-
1400 m. Nastopa
tudi na juž. po-
bočjih globokih
vrtačah / travniščih /,
kjer jih najdemo v
višini nad 1250 m.

Triadni apnenec ali kredni dolomit. Tla so nerazvita, zakisana z debelim slojem humusa. Višinska sub-
asociacija ima 2 variante:
1. na kisljih tlah Ph 3,5 s surovim humusom
2. na dolomiti, kjer je bolj razkrojen humus, Ph-6-6,5. Tam je Erica carnea.

Asociacija sp. da v red iglastih gozdov Vaccinio Piceetalia.
Značilne vrste asociacije: Calamagrostis varia - gorska šašuljica, Valeriana tripteris - trilistni baldrijan, Atragene alpina - gorski srobot, / Clematis /, Cirsium crista-
thales - lepki osat.
Diferencialne vrste višinske variante / 1100 - 1400 m / so: Vaccinium myrtillus - borovnica, Vaccinium vitis-idaea - brusnica, Rhododendrum hirsutum - dlakavi sloč.
Rastlinjemo še eno varianto na suhih legah s Erica carnea - resa.

V višinski asociaciji dominira srebroka-
zraven pa je jelka. Zeliščni sloj je močno razvit, mahovi slabše. Tudi grmovni sloj dobro razvit. Ta gozdni tip pokriva manjšo precej raztreseno površino.

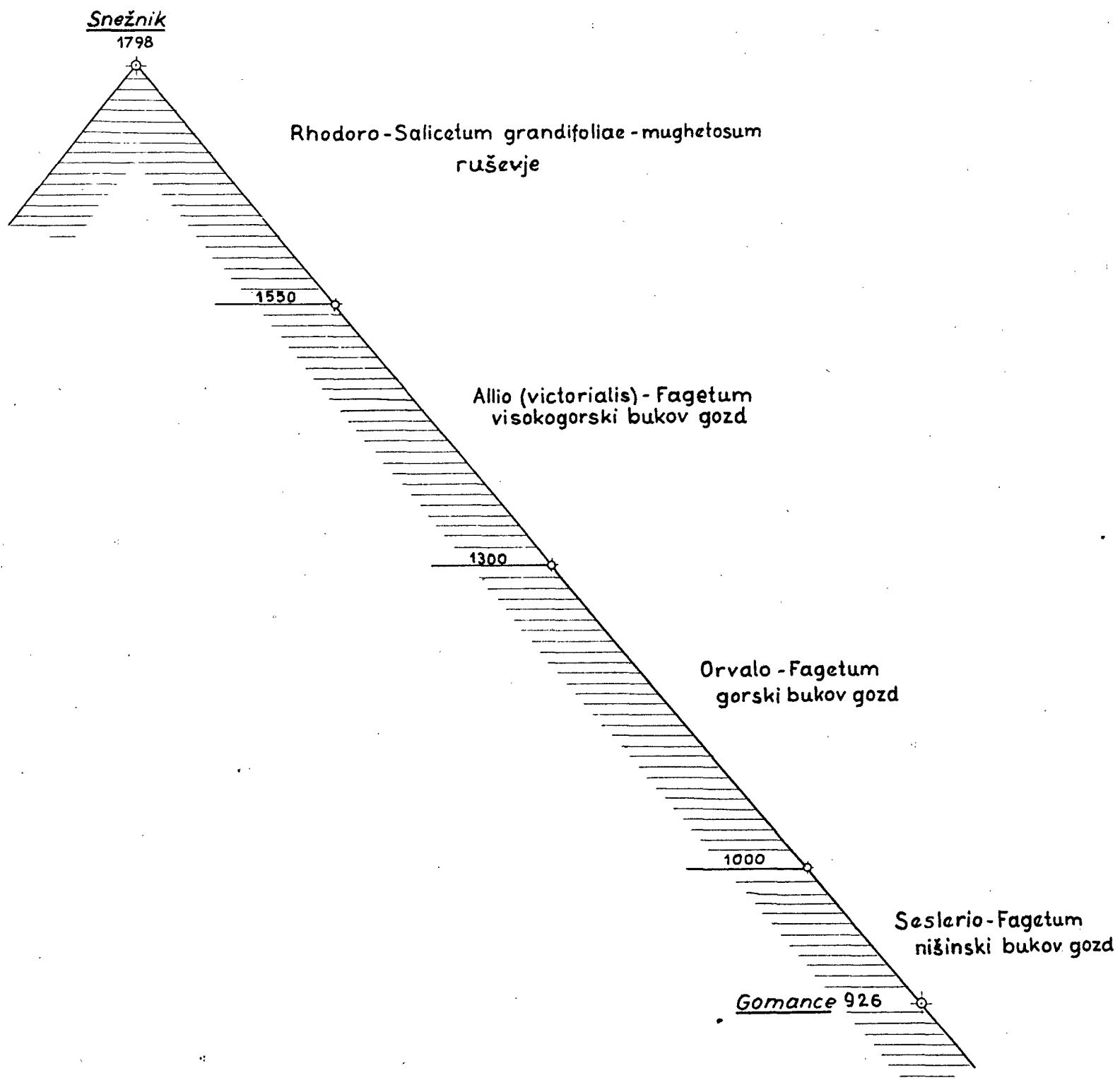
GOZDNI SESTOJ

NAVODILA ZA gospodarjenje z gozdovi

Vrsta in struktura	Gozda, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prira- stek	Lesna zaloga m ³ /ha	Gospodarski pomen	Usmeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnja	pogozdovanje
8	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>Struktura goz- je precej promenljiva. toplih str- logah in v njih je ena na, na j ravnih loka in jelka / se pom- na rastišču probiralna.</p>	<p>Paraklimaks. Ta aso- ciacija se razvija na skalnatih in kamnitih logah, kjer je nade- ljni razvoj zaradi edafskih razmer pre- težen. Iglavci /suro- vci / se pom- lajajo na surovem kuzisu pod okriljem starejših dreves.</p>	<p>Rast drevja je sla- ba in počasna za- rad težkih talnih pogojev. Bukov sploh ne uspeva. Smreka ima še naj- boljšo rast. Višina se slabe / od 15 - 22 m /.</p>	4 - 8	200- 300	<p>kljub temu, da ta vrsta pokriva manj- še površine, je njegov pomen ve- lik, ker varuje skalne vrhove in stara pobočja pred erosijo in čuva spodaj ležeče produkt.gozdove.</p>	<p>Obdržati najboljše naravno gozdni tip, ker je naj- bolj odporen. Iz- koriščanje bi se dovolilo le kot vzgojni ukrep, ker je to strogo varovalni gozd.</p>	<p>Sečnja se dovo- li samo iz go- jitvenih raz- logov. Torej gojitveno pre- biralno v smis- lu cilja po- magati razvoju in ohraniti najbolj rasto- ča drevesa.</p>	<p>Kjer se le da vnašati sa- dike smreke v razpoke med skale.</p>

VEGETACIJSKI PASOVI NA JUŽNEM POBOČJU SNEŽNIKA

(po univ. prof. Dr. Tomažič-u)

Z A T R E P

PLANINC

ČRNA DRAGA

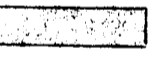

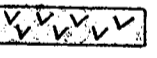

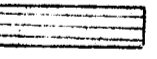
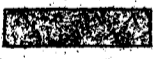
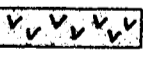
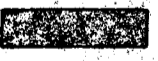
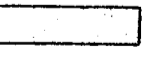
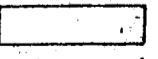
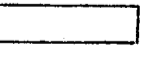

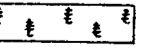
SVINŠČAKI

REVIR OKROGLINA

DOLŽINE: M = 1:10000

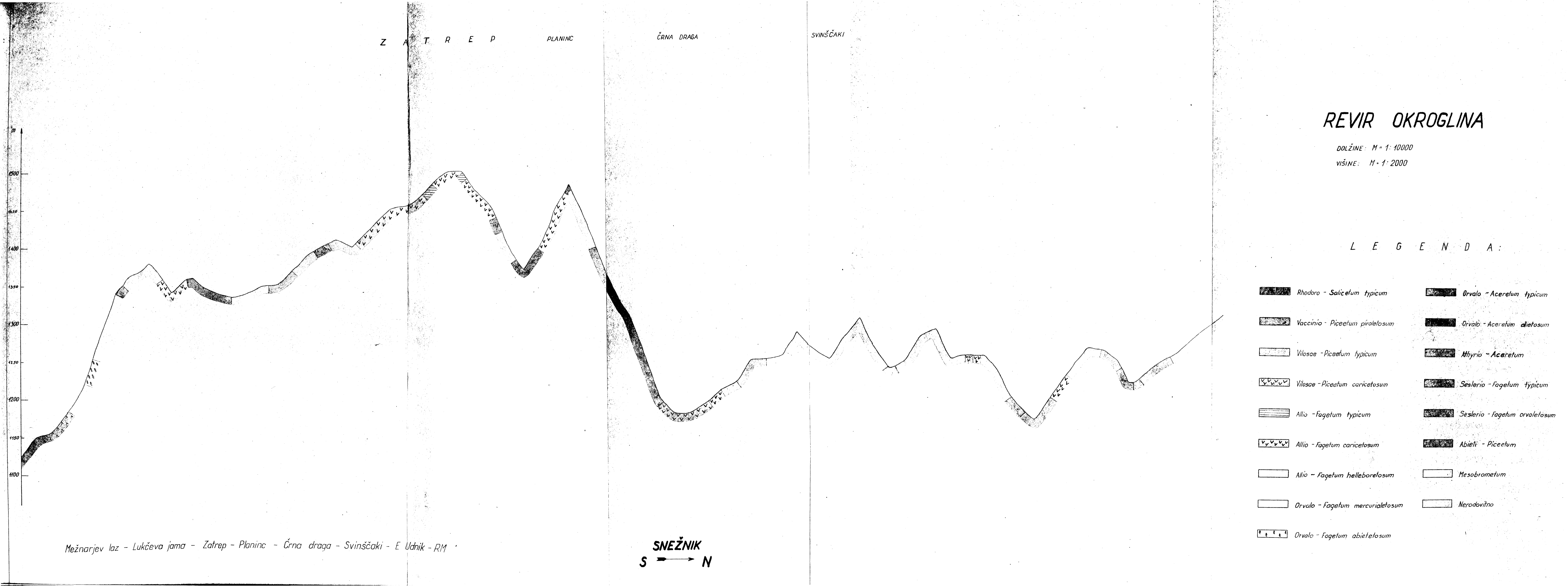
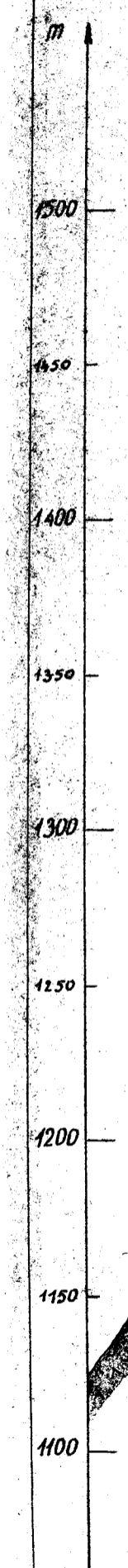
VIŠINE: M = 1:2000

L E G E N D A :

<i>Rhodoro - Salicetum typicum</i>	<i>Orvalo - Aceretum typicum</i>
<i>Vaccinio - Piceetum piroletosum</i>	<i>Orvalo - Aceretum alietosum</i>
<i>Vilosae - Piceetum typicum</i>	<i>Athyrio - Aceretum</i>
<i>Vilosae - Piceetum caricetosum</i>	<i>Seslerio - Fagetum typicum</i>
<i>Allio - Fagetum typicum</i>	<i>Seslerio - Fagetum orvaletosum</i>
<i>Allio - Fagetum caricetosum</i>	<i>Abieti - Piceetum</i>
<i>Allio - Fagetum helleboretosum</i>	<i>Mesobrometum</i>
<i>Orvalo - Fagetum mercurialetosum</i>	<i>Nerodovitno</i>
<i>Orvalo - Fagetum abietetosum</i>	

Mežnarjev laz - Lukčeva jama - Zatrep - Planinc - Črna draga - Svinščaki - E Udnik - RM

SNEŽNIK
S → N

BATISTOV LAZ KRTINA

Z A T R E P

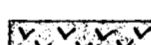
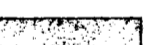

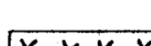

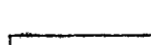

KOSMATE DOLINE

REVIR OKROGLINA

DOLŽINE: M = 1: 10000

VIŠINE: M = 1: 2000

LEGENDA:

<i>Rhodora - Salicetum typicum</i>	<i>Orvalo - Aceretum typicum</i>
<i>Vaccinia - Piceetum piraletosum</i>	<i>Orvalo - Aceretum allietosum</i>
<i>Villosae - Piceetum typicum</i>	<i>Athyrio - Aceretum</i>
<i>Villosae - Piceetum caricetosum</i>	<i>Seslerio - Fagetum typicum</i>
<i>Allio - Fagetum typicum</i>	<i>Seslerio - Fagetum orvaleosum</i>
<i>Allio - Fagetum caricetosum</i>	<i>Abieti - Piceetum</i>
<i>Allio - Fagetum helleboretosum</i>	<i>Mesobrometum</i>
<i>Orvalo - Fagetum mercurialetosum</i>	<i>Nerodovilno</i>
<i>Orvalo - Fagetum abietetosum</i>	

S od Šestanovega vrha - Batistov laz - Krtina - S Matkovih ločic - S Troštovega laza - S Smrečja - Zatrep - Kosmate doline - RG (Vodna dolina)

W **SNEŽNIK** E

Zupančič Mitja

- 36 -

Ljubljana

IZKAZ POVRŠIN GOZDNIH TIPOV PO
ODSEKIH

Skupna površina odseka	Rhodoro - Salicetum	Vaccinio - Piceetum typicum	Villosae - Piceetum typicum	Villosae - Piceetum caricetosum	Villosae - Piceetum fagetosum	Allio - Fagetum typicum	Allio - Fagetum caricetosum	Allio - Fagetum helleboretosum	Allio - Fagetum homocynetosum	Orvalo - Fagetum mercuriatetosum	Orvalo - Fagetum abietetosum	Orvalo - Aceretum typicum	Orvalo - Aceretum allietosum	Athyrio - Aceretum	Seslerio - Fagetum typicum	Seslerio - Fagetum orvaletosum	Abieti - Piceetum	Travniki in pašniki
13,14								12,89				0,25						
13,35				1,40			0,30	9,00	2,35					0,30				
18,56		1,00		4,00			1,25	5,00	2,00					0,56			4,75	
3,32	0,27							3,25										
4,00				3,80										0,20				
3,49																		
14,42					1,25		2,00	1,00	0,49					0,25				
3,20								8,20	4,50					0,22				
12,90							1,00	2,20				1,50						
8,39					0,90		2,50	2,50	0,25			1,50		0,50				
4,92					1,50			3,55						1,37				
19,30							0,80	15,00				2,50		1,00				
17,95								14,45						3,50				
15,04								9,30						3,00			2,74	
7,70								6,45						1,25				
19,70								7,50	8,00					2,00			1,20	
2,28									1,25			0,75		0,28				
7,14								7,14										
21,60								20,80	0,30					0,50			3,00	
4,90								0,90						1,00				
2,68							1,60							1,00				
18,49								14,50	2,50			1,24		0,25				
10,23							0,70	1,00	6,00			2,45						
1,52							1,00		0,32									
10,78								7,50	0,53			0,25					2,50	
3,12		0,70						1,50	0,12			0,80						
7,45		5,25							0,45					1,75				
5,06	1,00							3,50	4,00					0,26				
3,76								0,70	0,67	1,20				3,00				
5,57								11,00	10,00		2,76			1,50				
25,26								7,90						0,84				
9,84	1,00	0,20																
17,01							2,50	11,51	3,00									
19,16				0,30				14,00	2,00					0,50			2,36	
3,16								1,00									2,16	
9,55		1,25						5,75	1,75					0,80				
30,14	0,34							23,70	1,80		1,30			2,50				
6,50		2,25						3,00			0,75			0,50				
2,76		2,70																
7,90								3,00	3,65			1,25						
14,20								3,00	2,70			2,50					6,00	
4,80								4,00				0,80						
11,96			1,70		0,25				5,00					0,26				4,75
14,02								0,75	4,60			0,90		0,75				7,00
28,56								0,56	12,50			1,00		0,50				14,00
14,62								4,40	10,00			0,22						
10,94	1,54						0,15	3,50	4,50			1,25						
14,09				2,50			4,00	6,80						0,79				
12,97				10,00			0,50	1,97	0,25					0,25				
21,12		4,00		15,00			2,00							0,12				
561,68	1,81	2,34	17,61	38,40	3,90	21,16	274,14	96,39		24,22	31,25	50,46						

Slupna površina odseka																
26,51 4,14 3,90 11,27 3,88 3,81	0,25															
Rhodoro - Salicetum																
Vaccinio - Piceetum typicum																
Villosae - Piceetum typicum																
Villosae - Piceetum caricetosum																
Villosae - Piceetum fagetosum																
Allio - Fagetum typicum																
Allio - Fagetum caricetotum																
Allio - Fagetum helleboretosum																
Allio - Fagetum homocynetosum																
Orvalo - Fagetum mercuriaticetosum																
Orvalo - Fagetum abietetosum																
Orvalo - Aceretum typicum																
Orvalo - Aceretum allietosum																
Athyrio - Aceretum																
Seslerio - Fagetum typicum																
Seslerio - Fagetum orvaletosum																
Abieti - Piceetum																
Travniki in pašniki																
26,51 4,14 3,90 11,27 3,88 3,81		8,50	4,50	2,26												
7,34 7,90 4,61 14,06 9,07 4,59 6,18		3,00 3,88 1,25	4,50 5,15 3,31 7,00 6,00 0,75 3,43													
9,76 11,41 6,09 20,00	0,76		4,80 3,35 3,31 1,00 0,75 3,43													
8,90 14,64 18,81																
5,09 6,43 4,26 24,25 2,72		1,25														
24,96 1,25 3,50 18,80 2,65																
9,57 19,12																
6,01 13,63 19,80 5,31 0,84 7,47		1,00 1,00														
27,63 2,54 13,99 21,07 3,04 3,09 3,17																
431,55	2,61	10,87	104,67	76,99	24,70	96,61	21,63	2,23	4,75	12,93	2,75	5,79				

a
b
c
d
e
f
g
h
i
j
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z

Skupna površina odseka	Rhodoro - Salicetum	Vaccinio - Piceetum typicum	Villosae - Piceetum typicum	Villosae - Piceetum caricetosum	Villosae - Piceetum fagetosum	Allio - Fagetum typicum	Allio - Fagetum caricetosum	Allio - Fagetum helleboretosum	Allio - Fagetum homogynetosum	Orvalo - Fagetum mercuriatetosum	Orvalo - Fagetum abietetosum	Orvalo - Aceretum typicum	Orvalo - Aceretum allietosum	Athyrio - Aceretum	Seslerio - Fagetum typicum	Seslerio - Fagetum orvaletosum	Abieti - Piceetum	Travniki in pašniki
17,00					4,60	4,50	6,00	1,00					0,40	0,50				
3,52						3,52												
1,78								1,50				0,28						
24,10	0,30				4,80	7,00	8,25	1,75				2,00						
1,14						1,14												
16,41						0,75	10,66					4,00	1,00					
1,30							1,30											
2,39	0,10		0,10		0,75		1,44											
47,83	1,50		1,75		1,83		40,00	2,50						0,23				
3,86							2,36	1,50										
1,39							1,39											
5,12							5,12											
7,34							6,59					0,75						
3,36	0,75							2,61										
13,46	1,25						7,71	8,00				1,00		0,50				
0,92								0,92										
19,06	3,50				0,25		12,00	3,31										
9,12	0,50					1,27	7,00	0,59										
13,00	1,00						2,50	8,00				0,50		1,00				
4,95			1,50				3,45											
1,36							1,36											
3,63							3,00	0,63										
30,57					0,57	2,00	5,00	22,00				1,00						
2,82								2,82										
11,57	1,00						1,00	9,57										
1,24							1,24											
0,75							0,55	0,20										
6,49							6,00	0,49										
8,45					0,10	2,00	6,00											0,35
21,37			0,60		0,62	1,50	12,00	4,00				1,25						
1,46							0,36	0,50										
1,82								1,82										
24,05						2,25	12,70	1,50						1,60				
1,16							0,76	0,40										
6,80							1,00	5,80										
10,43							5,00	5,00				0,43						
14,13							4,00						2,13					
9,13									8,00									
									3,63									
1,56								1,00										
2,38								2,28										
2,75								1,75										
7,06								5,50										
0,53								0,53										
12,08								5,50	1,58						4,00	1,00		
7,94										5,25		0,94			1,75			
393,58	9,70		2,45	1,50	13,52	25,93	185,20	101,47	13,21	5,25	18,37	3,53	3,85		8,25	1,00		0,35

GOSPODARSKA VREDNOST GOZDNIH TIPOV REVIRJA
OKROGLINA.

S proučevanjem rastlinstva v revirju Okroglina, smo pravzaprav zaključili proučevanje vegetacije južnega pobočja masiva Snežnika. Ostalo nam je le še približno 600 ha nepregledanega teritorija revirja Črni dol, ki je nekako nadaljevanje že tako velikega revirja Okroglina. Kakor smo ugotovili, da se revir Gomance po vegetaciji na splošno razlikuje od severnega pobočja Snežnika, tako se razlikuje tudi revir Okroglina, saj je v smislu vegetacije istoveten z revirjem Gomance.

Revir Okroglina je visoka planota, ki zavzema približno 2700 ha površine. Razdeljena je na tri dele, med katerimi se razprostirajo večje ali manjše doline. Prvi del se razteza od Goljaške ceste pa do drugega najvišjega vrha snežniškega pogorja - Planine (1482 m) kjer se proti Črni dragi strmo spušča. Ta del planote je orientiran na jug. Konfiguracija je izredno razgibana, divja. Vsebuje mnogo vrtač in ozkih globokih dolinic. Zajema planoto Zatrep (1485) z več vrhovi, Palež, Žaknovec, Dužne doline, Medvedovo dolino, Grdobe; na vzhodu so Kosmate doline, ki z Duševcem mejijo na Gomanjško stran; na zahod pa se razprostira do Zabukovce, oziroma Okroglinske ceste.

Drugi del planote je sosed prej opisanega dela, le da je po obsegu manjša. Razdeljuje ga najprej precej široka dolina Črne drage, ki se potem zoži v globoko ozko dolino, po kateri teče Padežniška cesta, ki se ta zopet razprostre v sami Veliki Padežnici (revir Gomance). Ta del planote je na severo-vzhodni strani revirja. Vseskozi meji na vzhodu na Gomanjški revir. Pravzaprav je ob tej meji polno malih vrtač, ki predstavljajo dobro naravno mejo in tvorijo vzdolž meje nekako dolinico. Proti severo-zahodu se strmo spušča proti Grdi dragi, ki tudi ta del meji. Proti severu pa se razteza do samega grebena Snežnika (Grčavec 1582 m, M. Snežnik 1688 m, V. Snežnik 1796 m).

Tretji, po površini najmanjši del, se razprostira zahodno od Grde drage, ki ga tudi nekako objema s Svinščaki in deli od ostalih dveh delov. Tu je najvišji vrh Udnik z nadmorsko višino 1380 m.

Vsi trije deli so zelo razgibani, polni vrtač in podzemskih jam, njih povprečna nadmorska višina se giblje od 1400 - 1500 m. Vegetacija je zelo mozaična, zaradi prej omenjenega geografskega reliefa. Vegetativna in geografska slika tega revirja je

popolnoma drugačna, kakor je slika njenih sosednih revirjev na severu: Mašuna in Leskove doline, ki sta prav za prav dve veliki dolini in obenem sestavni del severne snežniške planote, ki ima blage strmine in ostro začrtane vegetacijske meje.

Potrudili se bomo vam predočiti vertikalno razporeditev rastlinskih združb, ki jih je določil leta 1957 univ.prof.dr. G. Tomažič in jih tudi opisal z dr.ing.V. Tregubovom v gozdno gojitvenem elaboratu za revir Gomance leta 1958.

Kakor je že navada, bomo tudi sedaj opisovali vegetacijske pasove od zgoraj navzdol, začenši pod samim grebenom Snežnika, pa proti jugu do roba Zatrepa, kjer planota strmo pada. Ta predel je zelo gorat, neraven, silno razgiban, poln majhnih vrtač s strmimi pobočji. Vsepovsod je mnogo skalnatih vrhov in grebenov, ki so izpostavljeni hudi burji in močnim južnim vetrovom. Nadmorska višina se giblje od 1400 m pa do 1600 m. V tem področju so zastopani gozdni tipi, ki spadajo v subalpski bukov gozd (bukve 78%). Vse te gozdove smatramo za varovalne in jih uvrščamo v obratovalni razred B. Nekatero med njimi celo v strogo varovalne gozdove.

Predel od roba Zatrepa (Bukovec 1370 m, Smrečje, Mehčinčov laz, Navrov vrh 1389 m), ki se strmo spušča proti jugu, kjer je lokalno milejša klima, ni več tako izpostavljen udarcem vetrov. Vendar tudi tu še srečamo mrazišča kot so pri Podgrajskem studencu, Mrzle doline in Matkove ločice. Ta predel pa uvrščamo v obratovalni razred A.

Sedaj pa bomo začeli opisovati gozdne tipe od Snežnika proti jugu:

1. RHODORO - SALICETUM GRANDIFOLIAE (G. Tomažič 1958)

Ta asociacija je razdeljena na tri subasociacije po univ.prof. dr. Tomažiču.

Razvijajo se kot picnirski gozdni tipi v planinskih predelih, oziroma v mraziščih, kjer ni dobrih talnih in klimatskih pogojev. Večinoma so razvite na dnu vrtač.

- a) RHODORO - SALICETUM MUGHETOSUM predstavlja pas ruševja v planinskih predelih, pa tudi nad zelo skalnatimi globokimi vrtačami.
- b) RHODORO - SALICETUM TYPICUM, ta združba je razvita v samem dnu vrtače.
- c) RHODORO - SALICETUM FAGETOSUM leži višje od prej opisane subasociacije, pomešana je že z nizko (subalpsko) bukvičo in ustvarja prehod v bukov gozd.

Značilni elementi so predvsem v grmovnem sloju in so sledeči:

Pinus mughus - ruševje

Salix glabra - gola vrba

Salix grandifolia - velelistna vrba

Lonicera coerulea - modro kosteničevje

Juniperus nana - pritlikavi brin

Rhododendron hirsutum - dlakavi sleč

Rosa ferruginea - rdeči šipek

Poleg so še zastopani elementi iz skupine kislh smrekovih gozdov (*Vaccinio - Piceetalia*), ki nakazujejo kislta tla (*Vaccinium myrtillus* - borovnica, *Vaccinium vitis - idaea* - brusnica idr.).

2. Nižji vegetacijski pas od prej opisanega tvorijo visokogorski bukovi gozdovi:

ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM (G. Tomažič 1958) (deloma bivši Fagetum subalpinum).

Visokogorski bukov gozd, z značilnimi vrstami za snežniške kraške visokogorske bukove gozdove: ALLIUM VICTORIALIS - nanež. Raste večinoma v gornjem delu tega višinskega vegetacijskega pasu. V vsem pasu pa so prisotni še sledeči subalpski florni elementi:

<i>Adenostyles glabra</i>	- goli lepen
<i>Ranunculus platanifolius</i>	- platanolistna zlatica
<i>Luzula silvatica</i>	- gozdna bekica
<i>Veratrum lobelianum</i>	- zelenkasta čmerika
<i>Cirsium pauciflorum</i>	- kimasti osat
<i>Cirsium erisithales</i>	- lepki osat
<i>Carex leavis</i>	- šaš

Od te asociacije imamo tri subasociacije po prof.dr.G. Tomažiču:

a) ALLIO - FAGETUM TYPICUM. Ta gozdni tip je razvit na ne preveč skalnatih grebenčkih ali planotah, včasih na pobočjih. Običajno ga srečamo v nadmorski višini od 1350-1400 m. Drevesni sloj sestavljajo enomerni bukovi sestoji. Včasih so primešane redke skupine smrek. Imamo pa tudi nizek bukov sestoj z zelo razvejano bukviyo zaradi močnih udarcev vetrov. Podmladek bukve je dober, kljub zelo gostemu spodnjemu zeliščnemu sloju. Temnega humusa je precej, ki prehaja v rjava tla. Ta gozd spada pretežno v varovalni gozd.

b) ALLIO - FAGETUM HELLEBOMETOSUM je nizek visokogorski bukov gozd s črnim telohom. Ta pokriva južne, jugozahodne in severozahodne lege nad mrazišči. Na južnih in jugovzhodnih legah uspeva poleg bukve še v manjših skupinah jelka in smreka, na severo zahodnih pa samo smreka, tudi v manjših skupinah.

Bukev se lepo pomlajuje. Jelka in smreka rasteta višje od bukve tako, da ustvarja zgornjo etažo.

Tla so plitva, skeletna in zelo kamnita do 60%. V zeliščnem sloju sta najbolj zastopana HELLEBORUS NIGER - črni teloh in MERCURIALIS PERENNIS - golššec.

Gozd tega gozdnega tipa lahko smatramo kot produktiven gozd, vendar ima večkrat tudi varovalno vlogo.

c) ALLIO - PAGETUM CARICETOSUM pilosae. Predstavlja se nam kot nizek bukov gozd s posameznimi smrekami in CAREX PILOSA - vejičastim šašem (dlakavim) v zeliščnem sloju.

Običajno se nahaja v vzhodnih legah, kjer je izpostavljen močnim sunkom burje in kjer so tla vlažna v nadmorski višini 1300 - 1550 m. Bukev kakor smreka se naravno pomlajujeta, vendar sta zaradi težkih klimatskih razmer slabe rasti. Težko se čistita vej in počasi priraščata.

Po naših ugotovitvah so sedanji bukovi gozdovi te subasociacije panjevci in so ti sestoji v progresivnem razvoju. V naših primerih so večinoma varovalni gozdovi, drugače pa so tudi produktivni gozdovi. Ti bukovi gozdovi so v razvoju, ker so bili pred nedavnim posekani na golo. Zaradi visokogorske klime, z močnimi padavinami se počasi razvijajo. Zaželjeno bi bilo, da v teh gozdovih pospešujejo smreko, v kolikor nam to omogočajo klimatske razmere (močni vzhodni vetrovi).

3. Profesor dr. Tomažič deli dve subasociacije visokogorskih bukovih gozdov z mnogimi acidofilnimi elementi:

VACCINIO - PICEETUM (G. Tomažič 1958) to je pretežno gozd bukve z večjo primesjo smreke in florističnimi elementi smrekovih gozdov (Vaccino - Piceetalia).

Značilne so:	Picea excelsa	- smreka
	Vaccinium myrtillus	- borovnica
	Vaccinium vitis-idaea	- brusnica
	Lycopodium annotinum	- brinolistni lisičjak

a) VACCINIO - PICEETUM TYPICUM se nahaja na zelo skalnatih strminah in grebenih, ki so izpostavljeni vetrovom na manjših površinah. Sneg ne leži dolgo in poleti primanjkuje vode, pozimi pa je tenka odeja snega in precej mraz. Tla so apnenčasta, kamnita, pokrita s humusom. V kolikor dopuščajo klimatske razmere pospešujemo smreko. Večkrat se nahajajo posamezne jelke. Ta gozd smatramo kot varovalen.

b) VACCINIO - PICEETUM PIROLETOSUM unflorae to je prav za prav bukov gozd na kisljih tleh; skoraj vedno je zastopana PIRCLA UNIFLORA - enocvetna zelenka, z elementi Vaccinio-Piceetalia od katerih je najbolj zastopana HOMOZYNE SILVESTRIS - gozdni planinšek. Ta bukov gozd se zelo približuje smrekovemu gozdu. Razprostira se na severnih legah, kjer sneg dolgo časa leži in je poleti bolj vlažen od zgoraj opisanega. Tu se lahko prav lepo razvije smreka, katero tudi moramo pospeševati. Sedaj je ni prav veliko, ker je precej izkrčena in imamo skoraj samo bukev, ki pa ni tako donosna. (Po mnenju dr.ing. V. Tregubova naj bi se ta asociacija imenovala ALLIO - FAGETUM HOMOZYNETOSUM) ker je to bukov gozd a ne smrekov).

4. Asociacije in subasociacije, ki jih bomo sedaj naštevali, spadajo v nižje ali toplo področje južnega snežniškega pobočja, kjer je tudi precej padavin. V revirju Okroglina ne zavzemajo tako velikih površin kakor v sosednem revirju Gomance, kar je pač popolnoma razumljivo, da je relativno revir Okroglina višji od prej omenjenega revirja. ORVALO - FAGETUM (G. Tomažič 1958) to je montanski bukov gozd z Lamium orvala - velecvetna nrtva konriva, ki dobro karakterizira to asociacijo. To je rastlina, ki raste na vlažnem terenu, kjer je precej padavin, predvsem pa na dinarskem masivu. Poleg te rastline so še značilne:

Asperula odorata	- dišeča perla
Calamintha grandifolia	- velecvetni čaber
Cyclamen europeum	- kokorik
Neottia nidus avis	- gnezdoznica
Rhamnus corniolica	- kranjska krhlika
Galium silvaticum	- gozdna lakota

Višinsko zajame teren od 950 - 1300 m nadmorske višine. Ta asociacija se po prof.dr. G. Tomažiču razdeli še na tri sledeče subasociacije:

- a) ORVALO - FAGETUM OMPHALODETOSUM, ki zavzema ravnice ob vznožju pobočij in bolj položne lege z dobrimi globokimi tlemi na grušču. V revirju Okroglina samo fragmentarno nastopa.
- b) ORVALO - FAGETUM ABIETETOSUM to je gozd bukve in jelke, ki se razvija na skalnatih južnih in jugo zahodnih legah. Spominja nas na Abieti-Fagetum mercurialetosum nasevernem pobočju Snežnika. Floristično je zelo reven. Vitalnost jelke je boljša od bukve, vendar jelka ni take rasti, kakor v arealu Abieti-Fagetum. V revirju Okroglina zavzema ta asociacija 3/4 površine celotnega areala asociacije Orvalo-Fagetum. V tem tipu je precej zastopan grm Rosa pendulina - planinski šipak.

Po podatkih iz prejšnjih let in desetletij, kakor se seveda tudi vidi, so bile velike sečnje na golo in so ti gozdovi, ki jih danes vidimo odraz prejšnjih sečenj. Vegetacija je tu v progresiji. Rešiti moramo vprašanje, na kakšen način bomo zvečali produkcijo teh gozdov z ozirom na rastiščno - talne pogoje.

Vsekakor smo prepričani, da so sedanji bukovi gozdovi v pasu Orvalo-Fagetum, precej podobni naravnim gozdnim tipom, ki so bili tam prej in da sedaj predstavljajo določene razvojne faze prvotnega gozdnega tipa. To se pravi, da je sedanji tip podoben prvotnemu, vendar še ni dosegel najvišje stopnje. Najlažje vidimo v tem, da je bilo prej v naravnem gozdu več jelke kot sedaj. Dokaz zato lahko kar navedemo, da so še pred par leti sekali velike količine jelke oz. smreke (plan sekanja iglavcev za revir Okroglina leta 1955).

Torej vsekakor je bilo tu nekoč več jelke, kakor danes, vendar se ta gozd ne more istovetiti z gozdovi na severnem delu Snežnika.

Omenili bi še, da edino v asociaciji Orvalo-Fagetum mercurialetosum ni veliko zastopane jelke, ali jo sploh ni. To pa nam tudi potrjujejo raziskave tal, kjer meni prof.ing.B. Vovk, da je biološka aktivnost tal v tej subasociaciji znatno slabša od prej omenjenih dveh.

c) ORVALO - FAGETUM MERCURIALETOSUM, bukov gozd z Mercurialis perennis-golščem nastopa na najbolj suhih legah. Tla so rendzinasta, bazična, kamnita in plitva. Rast drevja je zelo slaba. Poleg bukve najdemo večinoma še posamezno primešan javor. Zaradi strmega pobočja in erozije mora biti gospodarjenje s tem gozdom bolj previdno. Še bolj pa je težavno ker je vitalnost tal slaba. Bukov les je srednje kvalitete.

5. V montanskem pasu bukovih gozdov nastopa po jarkih in žlebovih, ki so obrnjeni proti južnim, oziroma toplim legam, na vlažnih kamnitih rastiščih, posebna asociacija:

a) ORVALO - ACERETUM (G.Tomažič 1958), gozd javorja, bresta, bukve, jelke in jesena.

Poleg teh drevesnih vrst so značilni še sledeči floristični elementi:

<i>Sambucus niger</i>	- črni bezeg
<i>Ribez grossularia</i>	- kosmulja
<i>Lamium orvala</i>	- velikoovetna kopriva
<i>Actaea spicata</i>	- črnoga
<i>Mysotis silvatica</i>	- gozdna potočnica
<i>Stellaria glochidiosperma</i>	- Ilirska zvezdica-kurja čreva
<i>Odoxa moschatellina</i>	- pižmica

<i>Festuca gigantea</i>	- divje žito
<i>Stachys silvatica</i>	- gozdni čišljak
<i>Geum urbanum</i>	- blažič

Z odgovarjajočimi gozdnimi ukrepi bi se dal ta gozd izboljšati in bi lahko postal dober, produktiven, saj so tla bogata in vlažna.

b) ORVALO - ACERETUM ALLIETOSUM URSINI (G. Tomažič 1958)

To je slab produktivni gozd javorja, bukve z Allium ursini - čemaž. Tipično je tudi to, da tu sneg obleži dalj časa. Bukev je sabljaste oblike.

6. Opisali bomo še zadnji, najvišji submediteranski gozdni pas, ki zavzema nadmorsko višino od 900 - 1100 m.

SESLERIO AUTUMNALIS - FAGETUM (St. Horavtić) prímorski bukov gozd s Sesleria autumnalis - jesenska vilovina. Ta tip nakazuje bolj toplo, vetrovno, klimo. Značilne za asociacijo so: Sorbus aria - nokovec in Sesleria autumnalis - jesenska vilovina. Pokriva razmeroma majhne površine v revirju Okroglina. Po prof.dr. G. Tomažiču razlikujemo dve subasociacije:

a) SESLERIO - FAGETUM TYPICUM, je gozd na južnih legah, ki je izpostavljen morskim vetrovom. Je čist bukov gozd, včasih je primešana posamezna jelka, ki pa ni lepe rasti, vendar ima kvalitetnejši les od bukve v tem tipu. Rast bukve je srednja. Gospodarsko ta gozd ni važen, vendar ga moramo gojiti in pospeševati zaradi varovalne vloge. S primernimi gojitvenimi ukrepi lahko pospešujemo jelko in smreko, saj so tla dobra in vitalna.

b) SESLERIO - FAGETUM ORVALETOSUM ta subasociacija je zastopana v vlažnih jarkih in grabnih na vlažnih legah, To je bukov gozd s primesjo javorja in Lamium orvalae - velecvetno mrtvo koprivo. Bukev je boljše rasti od tipične subasociacije. Gospodarski pomen ni velik, ker pokriva v revirju Okroglina majhne površine.

S to asociacijo smo končali glavni vertikalni pregled zaporednih vegetacijskih pasov v revirju Okroglina.

Zaradi neenakomernosti terena oziroma zaradi velike razgibanosti, nismo mogli naštetih zapored vseh asociacij. Opustili smo asociacije, ki se nahajajo v večjih ali manjših dolinah, tako zvanih mraziščih, kakor tudi v vlažnih žlebovih, jarkih in malih vrtačah severnih ekspozicij.

7. Najprej vam predstavimo asociacijo, ki se nahaja na severnih vlažnih legah in ki jo je prof.dr. G. Tomažič imenoval: ATHYRIO - ACERETUM. Javorov gozd z veliko praprotnic ob dnu senčnih jarkov, kjer so tla vedno vlažna, rahla, bazična. Ta asociacija se razvija v subalpskem pasu in je to visokogorski gozd, ki pa zavzema le male površine. Značilni elementi flore poleg javorja, bukve, bresta in smreke so še:

<i>Stellaria glochidisperma</i>	- Ilirska zvezdica - kurja čreva
<i>Chaerophyllum cicutaria</i>	- Srhodlakavo trebelje
<i>Veronica montana</i>	- gorski jetičnik
<i>Adoxa moschatellina</i>	- pižmica
<i>Adenostyles alliariae</i>	- volnato lepen
<i>Senecio Fuchsii</i>	- Fuchsov grint

Za to kraško področje je najbolj zanimivo, da ima veliko vrtač, vrtačic, dolinic in dolin. Posebnost teh je, da so na višjih nadmorskih višinah izrazita mrazišča. Če gremo proti višji nadmorski višini so vrtače in doline globlje, tem bolj so intenzivni mikroklimatski vplivi na vegetacijo, ki se v teh mraziščih razvija, tem izrazitejša je inverzija vegetacijskih pasov v sami vrtači oziroma dolini.

Razporeditev vegetacijskih tipov ni enaka v vseh vrtačah, ker je to odvisno od nadmorske višine, od ožine oziroma širine in globine vrtače, ter od kamnitosti terena.

Širina pasov subasociacij mraziščnih tipov niso v raznih ekspozicijah enakomerne ali so celo v kateri legi izpuščene.

Na dnu globoke vrtače - mrazišča so planinske trave *Festuca pungens* - bodeča bilnica, *Heliosperma pussillum* - planinski slanozor, *Heliosperma quadrifidum* - četverzobi slanozor, tu je najhladnejše, takoj nato se razvije *Rhodoro - Salicetum*, ki smo ga že v začetku opisali. Takoj nato sledi subalpski smrekov gozd tipa:

8. VILLOSAE - PICEETUM (G. Tomažič 1958) ta asociacija smrekovih gozdov je tipična na področju južnega Snežnika. Značilne rastline so sledeče:

<i>Calamagrostis villosa</i>	- gladka šašulica
<i>Carex leavis</i>	- mšaš
<i>Vaccinium myrtillus</i>	- borovnica
<i>Vaccinium vitis idaeae</i>	- brusnica
<i>Aposeris foetida</i>	- svinjska laknica
<i>Luzula silvatica</i>	- bekica
<i>Nephrodium dryopteris</i>	- hrastovka
<i>Melampyrum silvaticum</i>	- gozdni črnilec
<i>Hylocomium loreum</i>	-

Poleg so še zastopani elementi Vaccinio - Piceetalia.

Asociacijo Villosae - Piceetum deli prof. dr. G. Tomažič na štiri subasociacije, te so:

- a) VILLOSAE - PICEETUM CHAEROPHYLLETOSUM ta smrekov subalpski gozd se pojavlja na glovkih, vlažnih tleh, na dnu mrazišč. Prisotnih je zelo veliko steblik. Naziv ima po Chaerophyllum cicutaria - srhkodlakavem trebelju. Bukev ni zastopana.
- b) VILLOSAE - PICEETUM TYPICUM je redki smrekov skupinski gozd s pretežno večino trave Calamagrostis villosae - gladke šašuljice. Smreka je vejnata do tal in porasla z lišajem Usnea barbata - bradovcem. Bukev se v tej asociaciji ne pojavlja.
- c) VILLOSAE - PICEETUM CARICETOSUM pilosae to je smrekov gozd z Calamagrostis villosae - gladka šašuljica in Carex pilosa - vejičastim šašem, ki je tu kot diferencialna vrsta. Bukev se tu pojavlja v grmičkah pod večjimi skupinami smrek. V tem pasu se posamezno pojavlja Sorbus aucuparia - jerebika. Bukev je šestokrat pozebla od slane. Ta tip se pojavlja v bolj severnih, vlažnih legah.
- d) VILLOSAE - PICEETUM FAGETOSUM tvori smrekov gozd s posameznimi podstojnimi bukvami in večjo količino grmičaste bukve. Poleg je od drevesne vrste zastopana tudi Sorbus aucuparia - jerebika. Talno floro tvori v največji meri Calamagrostis villosa - gladka šašuljica, Calamagrostis varia - gorska šašuljica, Carex pilosa - vejičasti šaš in Hacquetia epipactis - tevje. Ta gozd že nakazuje prehod v Fagetum. Če hočemo pravilno gospodariti s temi gozdovi, moramo dobro poznati to slojevitost, da bomo pravilno izbrali gojitvene ukrepe. Tudi v revirju Okroglina je teh mrazišč veliko in zajamejo kar velike površine (Grda draga, Črna draga, Kosmate doline), in zato je gospodarsko-ekonomsko važno določiti, kako je v teh sestojih potrebno gojiti, da se dobi čim boljši les in seveda tudi čim boljši donos. Omeniti moram še eno asociacijo, ki je zastopana v revirju Okroglina in to v oddelku št. 17 odseku b, c in delno g, to je:

9. ABIETI - PICEETUM (CALAMAGROSTITETO - ABIETETUM) (Horvat 1951)

Gozd jelke in smreke, ki se nahaja po grebenih in strmih skalnatih pobočjih ("balvanih"), kjer so tla precej suha in kislata. Čeprav so to čisti igličasti gozdovi, imajo le varovalni pomen, zaradi izredno strme lege in izredno velike kamnitosti. Z njimi je potrebno zelo previdno gospodariti, da ne povzročimo erozije in degradacije kraških tal.

Glede izločanja homogenih površin, enake bonitete, se bomo držali principov, katere je postavil in že omenil dr.ing. V. Tregubov v elaboratu za revir Gomance in so omenjene tudi v razpravi o Snežniških gozdovih. Mi bi jih samo na kratko še enkrat omenili. Najzanesljivejši način določevanja bonitete rastišča ugotavljamo po prirodnem gozdnem tipu in njemu odgovarjajočemu talnemu tipu. Torej s kartiranjem gozdnih tipov dobimo površine enakih rastiščnih pogojev, oziroma enakih bonitet, obenem pa dobimo še vse gozdno-gospodarske značilnosti: podatke o uspevanju drevesnih vrst, o prirastku, o strukturi, optimalni lesni zalogi ter o ustreznem načinu gojenja in sečnji. Da bi dobili bolj homogene površine glede rastišč, bi morala sloneti notranja razdelitev gozdnih površin na odsekih v mejah gozdnih tipov.

V našem primeru naj se ohranijo meje obstoječih oddelkov, ker imajo za te oddelke stare podatke o sečnjah in gozdnih sestojih. Da bi pa dobili v pogledu gozdnih tipov enotne površine, bi se morali odseki oblikovati po gozdnih tipih. Opozarjamo, da obstojajo med tipi večkrat bolj ali manj široki pasovi, tako imenovani prehodi, kjer se ti tipi mešajo, kar daje oblikovanju novih oddelkov zadostno prožnost.

Na prozornem papirju prilagamo predlog za take tvorbe odsekov, za naslednjo revizijo urejevalnih del. Pripominjamo, da smo zaradi enostavnejšega oblikovanja odsekov zajeli v isti odsek tudi sorodne gozdne tipe, posebno če ti pokrivajo samo neznatne površine. Tudi tu se držimo načela dr.ing.V. Tregubova, da se pri sedanjem stanju intenzitete našega gozdnega gospodarjenja ne izplača vse tipe izdvajati v posebne odseke. Če analiziramo posamezne tipe v revirju Okroglina z oz. na rastiščne pogoje, ki te tipe označujejo, pridemo do zaključka, da lahko nekatere določene tipe združimo v iste odseke, ker se glede rastiščnih pogojev ne razlikujejo dovolj ostro.

V revirju Okroglina so meje med tipi zelo izrazite v mraziščih in strmih pobočjih. Na položnih pobočjih raznih ekspozicij pa večkrat meja med tipi ni ostra in včasih celo nejasna.

Na primer, RHODORO - SALICETUM, subalpsko grmovje sploh ni gozd in ga je vse-kakor treba izločiti.

V posebne sestoje oziroma odseke je treba izločiti tudi gozdne tipe iz skupine (Vaccinio Piceetalia (smrekovi gozdovi z acidofilnimi elementi). K takim gozdovom prištevamo ABIETI - PICEETUM, ki je na skalnatih gričih, v mraziščih VILLOSAE - PICEETUM, z vsemi subasociacijami, ker jih nima smisla med seboj ločiti in ker ne predstavljajo z vidika uporabnega gozdarstva dovolj razlik. Tudi gozdni tip VACCINIO - PICEETUM je treba izločiti v poseben odsek.

Bukove gozdove gozdnega tipa ALLIO - FAGETUM se mora ločiti od bukovih gozdov gozdnega tipa ORVALO - FAGETUM, posebno še, ker ne spadata v isti obratovalni razred.

Vsekakor moramo ločiti v arealu gozdnega tipa ORVALO - FAGETUM medseboj ti dve subasociaciji ORVALO - FAGETUM MERCURIALETOSUM in ORVALO - FAGETUM ABIETETOSUM, ker je iz gozdno-gospodarskega vidika velika razlika.

Združujemo tudi lahko gozdna tipa ORVALO - ACERETUM in ATHYRIO - ACERETUM, ker oba rasteta na istih rastiščnih pogojih (vlažni jarki in žlebovi). Ako se gozdni tip ORVALO - ACERETUM pojavlja samo fragmentarno v arealu asociacije ORVALO - FAGETUM ga priključujemo k temu.

Submediteranski gozdni tip SESLERIO - FAGETUM, je potreba zaradi popolnoma drugačnih klimatskih pogojev razdeliti v posebne odseke.

Z ozirom na gornje ugotovitve smo izdelali in priložili predlog bodočih odsekov. Opozoriti moramo, da je ta predlog izdelan po naši karti gozdnih tipov, da so predložene meje le približne in, da jih je treba na terenu prekontrolirati. Šele tedaj jih je treba zabeležiti, izmeriti in nato dokončno vrisati v karto nove gospodarske razdelitve.

Prepričani smo, da je uspeh zagotovljen, če boste upoštevali naše predloge.

GOSPODARJENJE V REVIRJU OKROGLINA IN GOZDNO
GOJITVENA DELA NA PODROČJU TEGA REVIRJA.

Revir Okroglina leži na južnem in jugozapadnem pobočju Snežnika. Na gorenji, oziroma na severni strani se razprostirajo mešani prebiralni gozdovi smreke, jelke in bukve, v sredini in na južni strani revirja pa prevladujejo skoraj čisti bukovi gozdovi in jelka je tu zastopana le v grupah, kot n.pr. v odd. 35 ; v globokih vrtačah, ki imajo značaj izrazitih mrazišč, pa najdemo smreko (Primer : odd. 37 " Smrečje ", odd. 35 " Mrzle doline ", " Matkove ločice " in odd. 28 " Kosmate doline "). Teren revirja Okroglina je zelo razgiban.

Na južni in jugozapadni strani revirja je klima pod vplivom Jadranskega morja. Ti predeli so izpostavljeni močni burji, ki prekaša po jakosti vse druge vetrove. Severozapadni predel revirja (" Grda draga ") je bolj zaščiten pred burjo, čeprav je nadmorska višina teh predelov višja od prej omenjenih.

Humozna komponenta tal se je radi posegov po človeku, ki so bili tudi večkrat nepravilni in so imeli svoj določeni vpliv na zarast gozdov, spreminjala. Radi nepravilnega ravnanja po človeku se je umetna zarast oddaljila od prvotne prirodne in to podrtje ravnotežje vpliva negativno na tla.

Talne razmere revirja Okroglina so zelo podobne onim v revirju Gomance.

Iz podatkov, ki so nam na razpolago, lahko povzamemo, da so se v razdobju 1928 - 1934 v tem revirju vršile prekomerne sečnje, ki nosijo pečat vse prej kot pravi in gospodarskega ravnanja z gozdom. Posledice tega nestrokovnega početja, ki ga lahko istovetimo z devastacijo gozdov, ki so še danes vidne v odd. 3, 4, 6, 14 in 15 (" Lomove doline ") 12, 13, 16 in 28 / " Kosmate doline /. Temu nes-pametnemu početju je bil napravljen konec leta 1934, ki predstavlja mejnik med slabim gospodarjenjem in stremljenjem, da se z gozdovi revirja Okroglina ravna kot pred letom 1928 in se z njimi gospodari po naj sodobnejših principih gozdarske vede. Razdobje 1928 - 1934, dasi zelo kratko, bo ostalo v kroniki tega revirja kot najneplodnejše, za dobo zanemarjenja najosnovnejših principov gozdno-gojitvenega značaja, ker ji je bil smoter in cilj izključno brezobzirno izkoriščanje iglavcev in bukovine (oglarjenje in žel. pragovi) pod pretvezo in z

izgovorom ruske konkurence in pomanjkanja tržišč za plasiranje lesnih sortimentov. Šele leta 1935 se je začelo iskati pravih poti, da se ti gozdovi obogatijo, oziroma, da se njihova produktivna sposobnost zviša. Od tedaj dalje se pričinja s pogozdovanjem v revirju Okroglina, katerega namen je bil, kot že omenjeno, zvišanje vrednosti teh gozdov. Ker smatram, da bi bilo mogoče koristno, da se navedejo oddelki in drevesne vrste, s katerimi se je pogozdovalo od leta 1935 dalje, ker bi utegnili ti podatki služiti v bodoče v pravilno ravnanje in izogib presečenjem, jih navajam:

Oddenek 12 d (prej odd. 50) :

Pogozdovanje izvršeno l. 1935 ob cesti Svinščki - Padežnica na površini ha 1,30 s 5 000 sadikami smreke. Stroški pogozdovanja so znašali Lir 310,-- V mesecu avgustu leta 1937 je bilo pogozdovanje pregledano in ugotovljeno 60 % ni uspeh. Danes ugotavljamo, da smreka lepo uspeva in ima lep višinski prirastek. To je področje asociacije *Allio (vict) - Fagetum helleboretosum*. Priložena skica oddelka in pogozdene površine.

Oddenek 13 abc (prej odd. 49) : Pogozdovanje izvršeno leta 1935 na površini ha 0,50 z 2 500 sadikami smreke. Stroški tega pogozdovanja so znašali Lir 155,-- V avgustu 1937 je bilo pogozdovanje pregledano in ugotovljeno 80 % ni uspeh. Tudi danes opažamo, da se smreka tu lepo razvija. Pogozdena površina v odd. 13 a spada v asociacijo *Orvalo - Aceretum*, medtem ko odd. 13 bc v asociacijo *Allio (vict) - Fagetum caricetosum pilosae*. Priložena skica oddelka in pogozdene površine.

Oddenek 18 b (prej odd. 51) :

Pogozdovanje izvršeno leta 1936 v predelu " Črna draga " na površini ha 1,50. Stroški Lir 500,-- Posajenih je bilo 7 800 sadik smreke, ki dobro rastejo. Pogozdena površina spada v asociacijo *Villosae - Piceetum caricetosum pilosae*. Priložena skica oddelka in pogozdene površine.

Oddenek 24 d (prej odd. 54 " Zabukovca ") :

Pogozdovanje izvršeno leta 1935 na površini ha 4 s 17 700 sadikami smreke. Stroški pogozdovanja so znašali Lir 1 079,-- Leta 1936 je bilo ugotovljeno, da je bil uspeh pogozdovanja samo 30 % en. Slab rezultat je pripisovati vplivu mraza, ker ima pogozdeni travnik ves značaj mrazišča. Uspeh pogozdovanja beležimo samo na severozahodni ekspozicijah, na vzhodnih in južnih pa je pogozdovanje popolnoma odpovedalo. Da je dalo pogozdovanje slab rezultat, je pripisati prav gotovo tudi znatni meri dejstvu, da so bile sadike prinesene iz nižinskih drevesnic in niso bile vzgojene na licu mesta. Leta 1938 je bilo za poskušnjo posajenih na travniku

" Zabukovca " 150 sadik Pinus cembra in 40 kosov č. bora, ki pa so bile po divjadi uničene.

Leta 1954 se je omenjeni travnik za poskušnjo pogoždil z nekaj - sto sadikami Pinus uncinata, ki kaže do sedaj lepe rezultate. Bati se je pa, da ga ne pokonča divjad. Pogoždena površina spada v asociacijo Messobrometum v degradacijskem stadiju. Priložena skica oddelka in pogoždene površine.

Oddenek 25 b e (prej odd. 53) :

Pogozdovanje izvršeno leta 1935 na površini ha 1,-- s 5 000 sadikami smreke. Stroški Lir 310,--. Pogoždena površina odd. 25 b spada v asociacijo Abieti - Fagetum homogynetosum odd. 25 e pa v Allio (vict.) - Fagetum helleboretosum. Priložena skica oddelka in pogoždene površine.

Oddenek 11 a b (prej odd. 59) :

Pogozdovanje izvršeno leta 1935 na površini ha 1,50 s 7 000 sadikami smreke. Stroški Lir 494,--. Oddenek 11 a (pogoždena površina) spada v asociacijo Allio (vict.) - Fagetum helleboretosum, pogoždene površine, ki pa se nahajajo v odd. 11 b pa spadajo v asociacijo Orvalo - Aceretum typicum 2. Athyrio - Aceretum in 3. ravno tako v Allio - Fagetum helleboretosum. Priložena skica oddelka in pogoždene površine.

Oddenek 28 c (prej odd. 28 " Kosmate doline ") :

Pogozdovanje izvršeno leta 1935 na površini ha 0,75 s 3 300 sadikami smreke. Stroški pogozdovanja Lir 205,--. Leta 1937 izvršen pregled pogozdovanja in ugotovljeno, da se je prijelo samo 20 % sadik. Slab uspeh je zopet iskati v tem, da so sadike prinešene iz nižinskih drevesnic na to izrazito mrazišče. Pogoždena površina spada v asociacijo Villosae & Picetum typicum. Priložena skica oddelka in površine, ki je bila pogoždena.

Oddenek 35 d e (prej odd. 36 " Potokarjev laz ") :

Pogozdovanje izvršeno leta 1938 na površini ha 4 z 8 500 sadikami č. bora, 14 500 sadikami smreke in 150 Pinus cembra. V jeseni leta 1938 se beleži 90 % en uspeh. Danes ugotavljamo, da kljub ne preveč dobremu terenu smreka tu zelo dobro uspeva, č. bor pa se suši in hira, kar je pripisovati prekomerni zračni vlagi in megli, ki se tu zadržuje, Pinus cembra pa je uničen po divjadi. Pogoždena površina spada v asociacijo odd. 35 e Allio (vict.) - Fagetum helleboretosum in odd. 35 d Orvallo - Fagetum abietetosum. Priložena skica oddelka in pogoždene površine.

Oddenek 34 b d e (prej odd. 37) :

Pogozdovanje izvršeno leta 1937 na površini 4 ha z 8 000 sadikami č. bora, 8 000

sadikami smreke in 2 000 sadikami macesna. Stroški pogozdovanja Lir 1 780,--.

Leta 1938 se je nadalje pogozdilo še ha 3 s 6 400 sadikami č. bora in 3 500 smreke. Jesenski pregled leta 1938 je beležil 90 % en uspeh. Razen smreke, ki uspeva zelo lepo kot v odd. 35 d e, ni danes ostalo č. bora in macesna nič ali bore malo. Pogozdena površina odd. 34 b spada v asociacijo Abieti + Fagetum homogynetosum, odd. 34 d e pa v asociacijo Seslerieto - Fagetum typicum. Priložena skica oddelka in pogozdenih površin.

Oddelk 46 f g (prej odd. 21 " Mežnerjev laz ") in odd. 45 e (bivši odd. 22):

Pogozdovanje izvršeno leta 1939 z 28 000 sadikami smreke, 5 000 č. bora, 1 500 macesna in jesena. Stroški so znašali Lir 9 649. Mecesen in jesen sta bila uničena po divjadi, smreka, v kolikor je sajena v dolinah, uspeva dobro, drugod pa radi horizontalnih slojev kamenja uspeva slabo; ravno tako tudi č. bor. Pogozdene površine spadajo v asociacijo Seslerieto - Fagetum typicum 469 Orvalo - Fagetum mercurialetosum. Priložena skica oddelka in pogozdene površine. Radi omenjenega nepravilnega gospodarjenja v mnogih oddelkih sedanji tip gozda ni dosegel visoke stopnje kot jo je predstavljal v preteklosti; v revirju Okroglina imamo danes mnogo manj iglavcev kot pred nekaj leti, saj je znano, da tudi v povojnih letih ni bilo v pogledu sečnje iglavcev prizanešeno ravno temu revirju. Pa tudi v razdobju 1928 - 1934 so mrazišča subasociacij Villosae + Piceetum typicum in Villosae - Piceetum caricetosum pilosae (Kosmate doline, Sarečje, Mrzle doline) trpele radi prekomerne sečnje. Tudi predelu " Grda draga ", kjer najdemo tip gozda Villosae Piceetum ni bilo v preteklosti prizanešeno, ker nam bi nudil sicer idealnejšo sliko gozda. Menim, da je ravno v mraziščih in predelih, ki prehajajo v tip mrazišča, izredne važnosti, kako gospodarimo in kakšne gozdno - gojitvene ukrepe izvajamo tam, ker je od našega pravilnega ali nepravilnega postopanja odvisen nadaljni razvoj teh gozdov.

V velikih žlebovih in vrtačah, kjer je dovolj vlage in je mesto asociaciji Orvalo - Aceretum, je pravilno, da gojimo in pospešujemo javor.

V cilju zvišanja produktivne sposobnosti gozdov v revirju Okroglina pridemo do zaključka, da bomo morali usmeriti gospodarstvo v teh gozdovih po načelih, kot jih tu navajam:

V južnih, zahodnih in jugozapadnih predelih revirja, kjer je močan vpliv jadranskih primorskih vetrov in kjer prevladujejo tipi Seslerio - Fagetum typicum, Seslerio - Fagetum orvaletosum, Orvalo - Fagetum mercurialetosum in Abieti - Fagetum (oddelki 34, 35, 36, 44, 43, 45 in 46), menim, da je priporočljivo, da se daje prednost jelki in to tako, da pomagamo širiti njen areal s pripravo terena za naravno nasemenitev (kjer obstojajo grupe jelkinih semenjakov) in

s podsetvijo jelkinega semena v bukove panjevce. Podsetev jelke v odd. 34 d, ki je bila izvršena pred 2 letoma, je dala zelo lepe rezultate.

Z naše strani je bilo predlagano G.G. Postojna, naj v odd. 34 d navedeno podsetev izvrši v jeseni leta 1958 in tako izkoristi bogati obrod jelkinega semena. Naš predlog je bil osvojen in tako podsetev z jelko v odd. 34 d, ki se je začela v oktobru leta 1956 se je nadaljevala in končala leta 1958. Priprava terena je bila izvršena z navadnimi železnimi grabljicami. Škoda, da se za pripravo terena, oziroma za napravljanje krpic, ne uporabljajo železne grabljice kot sem jih priporočal v Gozdarskem vestniku leto 1951 stran 241. To so grabljice široke 20 cm, imajo 4 zobe po 7 cm dolge, ki so štirioglati in ostri. Na nasprotni strani imajo grabljice majhno motiko 13 x 8 cm, ki je ostra in ki služi za odstranjevanje trave in plevela, kakor tudi rahlja zemljo, kjer jo ni mogoče dovolj raniti z samimi grabljicami. S temi grabljicami mnogo lažje odstranimo mrtev pokrov v gozdu (listje kisli humus itd), kot pa z navadnimi grabljicami, ki so prelahke in tudi ker nimajo ostrih zobov se zatikajo med koreninami in drugim materialom. Kot že rečeno, se je priprava terena, odnosno tal, v odd. 34 d vršila z navadnimi grabljicami, tako, da se je zemljo živo ranilo in razrahlalo in na ta način omogočilo, da se z dostopom zraka in sončnih žarkov postala tla sposobna za kaljivost semena. Kjer pa je bil teren pokrit z travo ali drugim gozdnim plevelom in kjer z grabljicami ni bilo mogoče uspešno opraviti potrebno delo, se je živi pokrov odstranil z motiko ali lahko krampon. Na 1 ha se je porabilo okoli 20 kg čistega jelkinega semena. Krpice so bile različne velikosti (z različno dolgimi stranicami 40 do 120 cm). V oddelku 34 d Okroglina, kjer je bilo treba odstraniti debelo plast listja in surovega humusa, kakor tudi dobro raniti zgornjo plast prsti, je vzknilo na posameznih krpicah na m² povprečno 18 hojk.

Oddelok 34 d sestavlja bukov sestoj (pretežno panjevci, kar je iskati v nepravilnem gospodarjenju in prekomernem izkoriščanju, dopuščanju paše ovc itd., ki segajo daleč nazaj in ki je svojo sanacijo dobilo šele z letom 1934 (z zarastjo 0,5 - 0,6, z ekspozicijo južno in jugozahodno, podsetev z jelkinim semenom je dala zelo dobre rezultate. Naravno je, da smo dolžni še nadaljna opazovanja, ki nam bodo še bolj potrdila, da se v bodoče pri premeni drugih sestojev (panjevi gozdovi bukve) v jelkine gozdove poslužujemo za dosego tega cilja, podsetve. Ako bodo podsetve dale tudi v bodoče uspehe, kot so jih pokazale sedaj od začetka, tedaj se bomo morali tega načina obnove in premene gozdov tesnejše okleniti, ker je mnogo hitrejši in cenejši od drugih načinov.

Na podlagi tabelarnega prikaza, ki ga podajamo, lahko kontroliramo uspehe podsetve z jelkinimi semenom.

strukturi sestaja, lesnih zalog in pomladku.

Za revir Okroglina, tam kjer lahko gojimo jelko bomo izbrali prebiralno sečnjo, ker le tako bomo uspeli ohraniti v tem gozdnem tipu primeren % jelke. Ta načela zastopa in smernice v tem smislu daje dr. ing. Vlado Tregubov za revir Gomance, ki je v mnogočem zelo podoben revirju Okroglina.

V gozdnem tipu, kjer najdemo prebiralno obliko gozda z bogatim jelovim pomladkom in zadostnim številom mlajših jelovih dreves, bo potrebno zmerno prebirati jelko in bukev. Vsekakor moramo dajati prednost jelki pred bukvi. Bukev naj nam služi predvsem za zaščito, zasenčenje in izboljšanje tal. Jelki moramo dovajati svetlobo previdno. Do izraza pride načelo gospodarjenja v prebiralnem gozdu: odstranjevati iz gozda predvsem bolno in poškodovano drevje, kakor tudi drevje, ki ne prirašča več; sekati pa drevje, ki je doseglo prsni premer nad 46 cm, bi bilo popolnoma napačno, ker tako drevje večkrat maksimalno prirašča.

Kjer najdemo prebiralni gozd z mnogo bukovega pomladka in malo jelke, bo treba zmerno prebirati drevje srednjih in višjih debelinskih razredov, v tanjših razredih pa močno razredčiti v korist jelke.

V gozdu, kjer je v zgornjem sloju mnogo starejših bukovih in jelkinih dreves, v spodnjem pa gost in čist bukov pomladek, je treba sekati tako, da vzgojimo skupinsko raznodoben bukov sestoj. Ko je namreč pomladek dovolj odrasel, ga odkrijemo, nato čistimo in redčimo skupinsko kot enodobni gozd, pri čemer pospešujemo jelko in uvajamo pravilno prebiralno obliko.

V višjih predelih, kjer nastopa tip visokogorskega bukovega gozda Allio - Fagetum, tam bomo pri oplodnih sečnjah in redčenjih skušali pospeševati smreko. Na jasadah bomo smreko sadili.

Fredno zaključimo, naj še omenim, da je trditev, da se je v letih 1946 pa vse do 1950 v revirju Okroglina preveč sekalo, upravičena, saj še v letu 1950, ko je bil plan v opadanju, t.j. precej nižji od prejšnjih let, se je v tem revirju posekalo 7 439 m³ iglavcev. Ta količina iglavcev je pa več kot previsoka za Okroglino.

To so načelne direktive. Tako nam je postopati v omenjenih treh variantah. Te smernice nam daje dr. ing. Vladimir Tregubov v svojem elaboratu za revir Gomance, ki pa veljajo ravno tako za revir Okroglino. Ako se bomo ravnali po teh direktivah, ki nam narekujejo, da gospodarimo prebiralno, zelo previdno in skrajno natančno, potem se bo zvišal kvaliteten in kvantitetni prirastek mase tudi v revirju Okroglina.

razvojno stopnjo gozda, nikakor pa ne smemo imeti za cilj samo komercialno izkoriščanje gozda. Vrhove in izpostavljena pobočja je tretirati skoraj vedno kot varovalni gozd, na ostalih področjih se bo tretiral kot enočobni gozd z oplodno sečnjo skupinske oblike.

Ker je škoda po divjadi v teh gozdovih zares velika, moramo podvzeti vse mere, da jo čimbolj omejimo, ker povsem preprečiti jo je nemogoče. Trditev nekaterih, da divjad ne dela škode ali da je ta škoda minimalna, res ne moremo vzeti resno v poštev. Tako mišljenje mora zastopati le nekdo, ki ne pozna snežniških gozdov, ali pa iz kakih drugih vzrokov noče videti in priznati te škode. Kot pravi gozdar sem ljubitelj divjadi in nimam namena agitirati za to, naj bi se ta pokončala z ognjem in mečem. Potrebno je le, da ustvarimo pravo razmerje in pravilen stalež divjadi v gozdu, kakor tudi, da skrbimo za to, da se ji posveča v zimskem času več pažnje in nege s polaganjem krme (divji kostanj, seno, želod itd). Pred vojno ni divjad delala take škode po snežniških gozdovih, kar je pripisovati precej manjšemu staležu jelenjadi, preganjani po raznih vojaških formacijah okupatorjev, ki so vršile brezobzirne čistke med divjadjo v teh gozdovih; priznati pa moramo, da gre nemajhna zasluga za to gozdarjem, ki so si mnogo prizadevali s polaganjem krme v zimska krmišča.

Tip smrekovih gozdov, ki spada v asociacijo *Villosae - Piceetum* je z gospodarskega vidika zelo važen, ker pokriva velike površine revirja. Ta tip najdemo v značilnih mraziščih kot so: Kosmate doline, Grda draga, Črna draga, Mrzle doline, Matkove ločice, Črni dol in še drugod. Tu je gojiti smrekov gozd.

Dasi s tem mraziščem nimamo še dovolj izkušenj, ne sme biti to povod, da ne bi s pravilnimi gozdno - gojitvenimi ukrepi skušali doseči zaželjenega cilja - izboljšanje stanja gozda v teh mraziščih. Predvsem moramo v semenskih letih dobro pripraviti tla za naravno nasemenitev, saditi sadike, ki smo jih vzgojili v lokalnih drevesnicah (Padežnica), saditi goste v gnezdih, vnašati v te predele drevesne vrste kot n. pr. *Pinus uncinata*, *Salix grandifolia*, *Sorbus aucuparia* var. *glabra*, *Betula alba*, *Populus tremula* itd.

Pri gospodarjenju z gozdovi v revirju Okroglina se moramo ravnati po strogo gozdno - gojitvenih principih. Zavedati se moramo, da ravno na južnih in jugozahodnih področjih snežniškega masiva z nepravilnim postopkom dovedemo do porušanja prave strukture gozda, zakraševanja tal, razbohotitev vegetacije kot je *Rubus idaeus*, *Rubus fallax*, *Atropa beladonna*, *Calamagrostis varia* itd. Prav radi tega, ker smatram, da je gospodarjenje v gozdovih tega revirja velike važnosti, menim, da bi moral odkazovanje drevja vršiti starejši gozdar tehnik in pod nobenim pogojem logar. Ako upoštevamo, dejstva, da je treba pri odkazovanju paziti predvsem na oblikovanje strukture prebiralnega gozda, tedaj bo razumljivo, zakaj trdim, da mora biti to najdelekatnejše delo gozdarjevo poverjeno gozdarskemu tehniku. Izkušen gozdar se bo pri odkazovanju ravnal po

V revirju Okroglina moramo računati z velikim odstotkom panjevcev, kar je treba posebno upoštevati pri redčenju in stremeti za tem, da se pospešujejo semenjaki. Ker je rast drevja zelo počasna, naj bodo obhodnje in presledki med redčenji precej razmaknjeni.

V vegetacijskem pasu čistih bukovih gozdov, ki odgovarja asociaciji Orvalo - Fagetum, bomo bukev lahko izboljšali, ako bomo podvzeli pravilne gozdno - gojitvene ukrepe, predvsem, kot že omenjeno, redčenja. Vsekakor pa se ne smemo zatekati k staremu načinu redčenja potem oglarjenja, kjer je bil glavni in večkrat tudi edini cilj pridobitev čim večje količine in čim boljšega oglja ter s tem denarja. Cilj naj nam bo: gojitev enodobnih bukovih sestojiv z opojno sečnjo, večkrat skupinske oblike, ki bodo dali čim boljšo kvaliteto, tam pa, kjer narava in fitosociološka raziskavanja narekujejo in očitujejo, da je možno pospeševati iglavce, bomo dali tem prednost pred listavci.

Subasociacija Allio - Fagetum helleboretosum, ki prihaja do izraza v oddelkih 1, 2, 7, 9, 10, 11, 20 in delno 21 je prikladen za pospeševanje jelke in to na južnih in jugozahodnih toplih legah. Pomagamo naravi s pripravo tal za naravno nasemenitev in s podsetvami, nadalje, da vsako mlado jelko osvobodimo ter ji posvetimo vso pozornost. Ravno v teh oddelkih je bila jelka prekomerno izsekana, kar je treba brezpogojno popraviti, da se tako ustvarijo povoljni pogoji za naravno nasemenitev in naravno obnovo jelke. Kar je bilo rečeno za zgoraj navedeno asociacijo velja tudi za nižjo ležečo asociacijo Orvalo - Fagetum abietetosum, ki prevladuje v oddelkih: 22, 32, 33, 35 in 36.

Smatramo za potrebno, da opozorimo na pogozditve, ki so bile izvršene v letih 1937 in 1938 v oddelkih 34 b d e, 35 de s č. borom, smreko in Pinus cembra. Medtem ko kaže smreka, sajena po dolinah (vrtačah), viden in lep uspeh, ker ima dovolj zračne vlage, se je č. bor skoraj ves posušil, kar ga je pa še ostalo, je v skrajno slabem stanju. Vzrok temu ne more biti nadmorska višina, ki znaša v tem predelu približno 1 000 m; vzrok temu je iskati predvsem v preveliki zračni vlagi in megli, ki se tu zadržujejo od pozne jeseni do pomladi. Pinus cembra je bil uničen po divjadi.

Tip gozda Allio (victorialis) - Fagetum (bivši Fagetum subalpinum) odd. 25, 26, 30, 31, 38, 39, ki zajema dejansko največje površine revirja in ki je največkrat varovalnega značaja, se bo moral v bodoče tretirati zelo previdno. Tu ne bi bilo na mestu siliti druge drevesne vrste ter jim dajati prednost pred bukvijo (kjer pa je le možnost bomo pospeševali smreko). Ineti moramo predvsem pred očmi, da s pravilnimi in zmernimi redčenji dosežemo višjo

Odd. Odsek:	Asociacija:	Štev. krpice:	Površ. krpice m ²	Seme		Datum izvr. poštev.	Kontrola	Kontrola	Kontrola	
				Štev. zrn	%		izvršena 1. 1957	izvršena 1. 1958	izvršena v 1. 1959	%
							št. hojk	št. hojk	št. hojk	%
34 d	Seslerio-Fagetum typicum	1	0,25	10		10.X.56.	9	8	8	80
		2	0,16	8			8	8	8	100
		3	0,09	4			4	4	4	100
		4	0,16	18			11	10	10	56
		5	0,30	19			15	15	14	83
		6	0,25	14			11	10	9	64
		7	0,36	31			26	24	21	66
		8	0,25	16			15	15	15	94
		9	0,50	48			36	31	30	63
		10	0,25	9			9	9	8	89
		11	0,64	46			44	44	40	87
		12	0,56	40			31	25	24	60
		13	0,30	11			9	8	8	73
		14	0,25	9			6	5	5	56
		15	0,16	6			4	4	4	67
Razlašč. gozd Tomšič	Orvalo-Aceretum typicum Allio victorialis- -Fagetum	1	0,09	10	100 %	4.X.58.	-	-	10	100
		2	0,40	35			-	-	34	97
		3	0,30	19			-	-	19	100
		4	0,64	44			-	-	40	91
		5	0,56	38			-	-	34	89
		6	0,25	16			-	-	16	100
		7	0,36	34			-	-	34	100
		8	0,09	9			-	-	9	100
		9	0,16	15			-	-	14	93
		10	0,25	19			-	-	18	95
		11	0,16	10			-	-	8	80
		12	0,30	24			-	-	21	82
		13	0,50	48			-	-	44	92
		14	0,64	45			-	-	41	92
		15	0,81	59			-	-	58	98

- 57 -

Odd. Odsek:	Asociacija:	Štev. krpice	Površ. krpice m ²	Seme		Datum izvr. podset.	Kontrola izvršena 1. 1957	Kontrola izvršena 1. 1958	Kontrola izvršena v 1. 1959	
				Štev. zrn	%		št. hojk	št. hojk	št. hojk	%
3 e	Orvalo - Fagetum Omphalodetosum	1	0,16	5		6.X.56.	4	4	4	80
		2	0,09	4			3	3	3	75
		3	0,06	1			-	-	-	-
		4	0,25	11			8	8	8	73
		5	0,36	19			15	14	14	73
		6	0,64	31			28	28	28	90
		7	0,16	10			8	8	8	80
		8	0,09	5			4	4	4	80
		9	0,16	9			6	6	6	66
		10	0,25	14			10	10	10	71
69 e	Orvalo-Fagetum mercurialetosum Orvalo-Aceretum typicum	1	0,30	16		4.X.56.	14	14	14	88
		2	0,16	9			8	8	8	89
		3	0,25	14			11	11	11	79
		4	0,64	38			30	30	30	79
		5	0,16	14			14	14	14	100
		6	0,30	15			11	11	11	73
		7	0,25	11			10	10	10	91
		9	0,09	6			5	5	5	83
		9	0,04	1			-	-	-	0
		10	0,16	6			-	-	-	0

100 %

SKLEPI GLEDE GOZDNO GOJITVENIH UKREPOV V REVIRJU

OKROGLINA

Z ozirom na naša proučevanja gozdnih in talnih tipov, z ugotavljanjem ekoloških činiteljev, ki so te tipe pogojili, kakor tudi z ozirom na proučevanja, ki smo jih beležili v letu 1957./58 v revirju Gomance, smo si lahko predstavili zelo jasno sliko o sedanjem stanju gozdov na področju revirja Okroglina in o razvojnih tendencah posameznih, gozdnih tipov. Te važne ugotovitve nam lahko dajo nekatere določene konkretne zaključke, ki imajo praktičen pomen za usmeritev gospodarjenja s temi gozdovi. Cilj teh proučevanj je vsekakor zvišanje produktivne sposobnosti nekaterih gozdnih površin (gozdnih tipov), ki naj dobijo večjo kvantiteto in kvaliteto, torej večjo lesno zalogo na ha in boljšo vrednost.

Ta revir se navezuje na revir Gomance, ki mu je geografsko zelo podoben. Prav tako predstavlja to področje planoto, ki je po velikosti manjša od revirja Gomance. Prav zaprav oba revirja (Gomance in Okroglina) tvorita skupno veliko planoto, ki meri cca 6.000 ha površine. Okroglinska planota je toliko različna, da je relativno višja za 100 - 150 m od Gomanjske in se polagoma iz južne ekspozicije preorijentira proti jugozahodu na zahod. Na Okroglini ne zapažamo tako velikih in prostranih dolin, kot je n. pr. Padežnica. Tu so le ozke globoke in strmo zarezane vrtače, ki so obdane od večjih vrhov.

Na tej planoti vlada precej vlažna klima z obilnimi padavinami (3600 mm) in z jakimi vetrovi. To je subhumidna primorska klima, ki bi s svojo vlago teoretsko povzročila močvirja. Toda tu je kraški zelo prepustni substrat, kjer je hitri odtok vode in ne more priti do zamočvirjenja. Te padavine pa imajo na razvoj vegetacije zelo ugoden vpliv.

Ta velika planota se deli na tri glavna področja. Najvišje ležeče področje je najbolj geografsko razgibano, zelo skalovito, izpostavljeno vsem vetrovom in obsega največje površine revirja Okroglina. Tu je značilen subalpski gozd tipa ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM (G. Tomažič 1958.) (bivši Fagetum subalpinum). Ta areal nekako odgovarja obratovalnemu razredu B.

Srednje področje zavzema le ozek pas pod prej opisanim arealom, kjer se že opaža vpliv nižje nadmorske višine in toplih vetrov. To področje spada v montanski vegetacijski pas bukovega gozda tipa ORVALO - FAGETUM (G. Tomažič 1958.).

Najnižji pas pa je le ozko začrtan in večkrat prekinjen, kjer ni direktnega vpliva jadransko-primorskih vetrov, ki ustvarjajo blago klimo. Tu je bukov gozd tipa SESLERIO-FAGETUM (št. Horvatić). Področje ORVALO - FAGETUM spada v obratovalni razred A, SESLERIO - FAGETUM pa v B.

Kakor smo že prej omenili, vsa ta področja vsebujejo mnogo vrtač - mrazišč, ki so obdane z vseh strani z vrhovi in prelazi.

Če pogledamo na revir Okroglina lahko kaj hitro ugotovimo, da imamo sedaj pretežno bukove gozdove bolj enodobnega značaja. Opomniti moramo, da so se vršile v teh gozdovih v razdobju 1928/1934 prekomerne sečnje, ki nosijo pečat vse prej kot pravičnega in strokovnega gospodarjenja z gozdom. Posledice tega nestrokovnega početja lahko istovetimo z devastacijo gozdov, ki so še danes vidne v oddelkih 3,4,6,14 (Lomove doline), 12, 31, 16 in 28 (kosmate doline). Cilj teh sečenj je bil brezobzirno izkoriščanje iglavcev in bukovine po pretvezo in z izgovorom ruske konkurence in pomanjkanje tržišč za plasiranje lesnih sortimentov. Vendar mislimo, kakor nam kažejo gozdovi, da so bile prekomerne sečnje tudi koncem 19. stol. Tudi takrat so precej sekali na golo.

Mnogo jelovega lesa se je sekalo tudi v letih 1946 - 1950. Saj je celo v l. 1950, ko je bil plan precej znižan, sekalo 7439 m³. Ta sečnja pa je za revir Okroglina previsoka.

Te ugotovitve nam dokazujejo, da so bili skoraj vsi gozdovi revirja Okroglina koncem 18. stol. in v zač. 20. stol. na golo posekani. Iglavci so izkoriščali za tehnični les, a bukovino za izdelano železniških pragov, za kuhanje oglja, ki so ga zelo dobro predajali v Trstu, ki ga je tedaj konsumiral zelo veliko.

Na teh golosekih so se pozneje razvijali mladi, enodobni predvsem bukovi gozdovi. Seveda so, goloseki pospeševali razvoj bukovega panjevca. Bukev je začela močno odganjati, saj so klimatski pogoji za njeno rast sila povoljni. Ti pogoji so močne padavine in razmiroma toplo podnebje. Jelka kot sečna vrsta je bila s takimi sečnjami močno zatrta.

Ugotovljamo in prepričani smo, da je bilo nekoč ne teh področjih več jelke, kot jo je danes, mislimo pa, da veliko manj kot na severnem pobočju Snežnika v arealu ABIETI-FAGETUM. Vendar je bukev tu le dominantna vrsta.

Kjer imamo le čiste bukove sestoje, se pač moramo sprijazniti z dejanskim stanjem in bomo morali še naprej gojiti bukove sestoje, kjer nimamo na razpolago drugih drevesnih vrst na teh površinah. Seveda pa moramo paziti, da bodo ti bukovi sestoji čim lepši. V bodoče pa bomo stremeli za izboljšanje teh sestojev z vnašanjem drugih, bolj vrednih drevesnih vrst.

Bukev lepo raste v arealu ALLIO - VICTORIALIS - FAGETUM , vendar z rastočo nadmorsko višino v tem arealu pada kvaliteta bukve in ima na najvišjih predelih tega areala slabo rast. Slabo rast ima tudi nad mrazišči, oziroma ob robovih mrazišč. Najboljšo rast ima bukev v območju ORVALA - FAGETUM, kjer je najlepša in ima lep habitus.

V nižjem vegetacijskem pasu v SESLERIO - FAGETUM bukev zopet slabše raste, ker je zanje pretoplo.

Smreka uspeva predvsem v mraziščih v tipu VILLOSAE - PICEETUM. Pojavlja se tudi vzporedno v pasu subalpske bukve v manjših površinah, ali pa v mešanih sestojih kot na primer v tipu VACCINIO - PICEETUM.

Jelka se pojavlja največ v montanskem področju ORVALO - FAGETUM in posamezno, ali v manjših skupinah v tipu ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM, ki pa nima tako lepe rasti kot v nižjem področju. Zelo močno je zastopana tudi v tipu ABIETI - PICEETUM, ki je mešan s smreko. Obe drevni vrsti lepo uspevata v tem tipu.

Kakor smo že ugotovili v revirju Gomance, ugotavljamo tudi v tem revirju, da je v pasu ORVALO - FAGETUM zastopano precej javorja. To je posledica vlažne klime. Jesena ni bilo opaziti nobenega.

Podali bi glavne smernice gojenja gozdov v raznih gozdnih tipih, navedli glavne misli, katere smatramo, da bi bile umestne z ozirom na sedanje dejansko stanje teh gozdov. Začeli bi z najvišje ležečimi tipi.

Ruševje z velikolistno vrbo in slečem RHODORO - SALICETUM GRANDIFOLIE TYPICUM, (G. Tomažič 1958), je treba smatrati kot strogo varovalni " gozd ", zaradi snežnih plazov in erozijskih pojavov. Prav tako je treba smatrati območje vegetacijskega pasu ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM TYPICUM.

V območju vegetacijskega pasu ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM CARICETOSUM PILOSAE (G. Tomažič 1958) je treba izvajati pravilne skupinske oplodne sečnje, vendar ne premočne, ker je ta tip vedno izpostavljen močnim vzhodnim vetrovom t.j. burji.

Tu bi ne bilo na mestu siliti druge drevesne vrste ter jim dajati prednost pred bukvi. Stremeti moramo predvsem, da s pravilnimi in zmernimi redčenji dosežemo višjo razvojno stopno gozda, nikakor pa ne sme biti cilj izkoriščanje gozda. Torej tu predvsem pospeševati bukve semenjake.

V tipu ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM HELLEBORETOSUM (G. Tomažič 1958.) naj se izvaja skupinska oplodna sečnja, pri kateri pa je treba stremeti za pospeševanje smreke v bolj severnih in severozahodnih legah. Na južnih in jugozahodnih legah pa

je treba tudi stremeti za pospeševanje jelke, ki je tudi že od narave zasajena in pustiti semenjake, čeprav so nekoliko defektna in stara drevesa.

Isto velja za smreko. Čeprav sta smreka in jelka slabše kvalitete, bosta vendar dajali boljši dohodek kakor sedanja bukev.

Ko vrhovih in izpostavljenih pobočjih bo treba paziti in gojiti sestoj varovalnega značaja. Pri pravilnih redčenjih se bo ustvaril dvoetažni gozd, kjer bo v zgornji etaži smreka in jelka, v spodnji pa bukev, smrekov ali jelov podmladek v šopih na odprtinah. Ta opisana oblika gozda bi bila silno zaželjena, kjer bi bila tla vseskozi zavarovana, dobili pa bi z iglavci vrednejši gozd.

Tudi tu moramo računati na velik odstotek panjevcev med bukovim drevjem. Zato se pri redčenju priporoča pospeševati semenovec, katerega je vedno dovolj in je ves lepše rasti. Obhodnja in presledki med redčenji bi bili precej razmaknjeni zaradi počasne rasti drevja.

Vzporedno v arealu tipa ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM se pojavlja na severnih ekspozicijah gozdni tip ALLIO - FAGETUM HOMOGYNETOSUM (VACCINIO - PICEETUM PIROBETOSUM uniflorae) (G. Tomažič 1958.) ta tip uspeva na grebenih, vrhovih in zelo strmih pobočjih. Včasih nad mrazišči zamenjava tip ALLIO VICTORIALIS - FAGETUM CARICETOSUM. Ta tip ima varovalno vlogo in ga moramo kot takega smatrati. Običajno je bukov panjevec močno zastopan. Zato moramo stremeti, da z redčenji pospešujemo semenovec (grebeni, vrhovi). Na pobočjih lahko operiramo z lahko oplojno skupinsko sečnjo, pri kateri je potreba pospeševati smreko. V sedanjih pogojih je treba puščati semenske smreke, pa čeprav so to stara ali defektna drevesa.

V revirju Okroglina imamo le ozek pas areala ORVALO - FAGETUM (G. Tomažič l. 1958), to pa predvsem zaradi tega, kakor smo že v začetku omenili, ker je tu večja nadmorska višina od sosednjega revirja Gomance. Sam tip ORVALO - FAGETUM MERCURIAIETOSUM (G. Tomažič l. 1958) je površinsko zelo malo zastopan in to samo na južnem delu južnega pogorja Snežnika.

Ugotovili smo, da tu bukev lepše uspeva in doseže večje dimenzije. Le te je prav malo, ker je bil ves ta pas na golo posekan in je tu sedaj le mlad bukov gozd. Bukov je predvsem panjevec, vendar bi se dal ta izboljšati s pravilnimi gojitvenimi ukrepi, v tem primeru odgovarjajoča redčenja. Pospeševati je treba semenovec.

Za sedaj se moramo sprijazniti s tem, da bomo gojili tu sestoj čim boljše kvalitete in obenem povsod, kjer je le to mogoče, pospeševati iglavce, ki rastejo hitreje, dosežejo večje dimenzije in dajejo vrednejši les kot bukev. Na boljših

talnih pogojih se bo dalo pospeševati jelko tako, da pomagamo naravi s pripravo tal za naravno nasemenitev, v kolikor je kje kakšen semenjak. Pomagamo pa lahko tudi z podsetvami jelke.

Na zahodnem delu južnega pogorja Snežnika, v arealu ORVALO - FAGETUM se razprostirajo velike površine gozdnega tipa ORVALO - FAGETUM ABIETETOSUM. (G. Tomažič 1958). Ta tip obsega sledeče oddelke: 21,22,23,32,33,35 in 36. Struktura tega gozda je zelo različna. V nekaterih delih je nepravilno prebiralna, večini pa dvoetažna z nadstojno jelko. Tem tipu moramo pospeševati jelko, jo gojiti, vsako jelovo mladiko osvobajati in jo skrbno negovati. V revirju Okroglina je v tem tipu več jelke nego v istem revirju Gomance. Prepričani pa smo, da jo je bilo nekoč še več, saj se vidi v teh oddelkih, da je bila tu močna sečnja iglavcev. Sedaj tu še vedno dominira bukev, ker je bil gozd prej izsekan. Po tej fazi zopet pride faza z večjim številom jelke, vendar je potrebno, da se ustvarjajo dovoljni pogoji za zasemenitev jelke. Te pogoje bomo dosegli tedaj, ko bo drevesni pokrov bukovega enodobnega sestoja precej visok, tedaj se pojavlja jelkin podmladek. Take gozdove sedaj ponekod že imamo in pod njim se že pojavlja podmladek. Paziti le moramo, da ti sestoji ne bodo pregosti, vendar morajo biti tla zasenčena.

Redčenje v takih sestojih naj bi bilo precej močno, srednje in celo nizko tako, da bodo krošnje čim višje. Treba pa je vsekakor paziti na pravilno selekcijo dreves. Sekati le bolna jelova drevesa in tista, ki ne priraščajo več.

Priporočali bi v teh sestojih in prej omenjenih oddelkih, da v semenskih letih pomagamo tako, da pripravljamo tla za nasemenitev jelke, kjer pa ne bi bila dobra naravna nasemenitev pa bi se jo še umetno podsejevalo.

Še enkrat moramo poudariti, da so ti bukovi sestoji v fazi, ko se lahko obogatijo z iglavci (jelka) in bodo dvignili količinski in vrednostni donos.

Omenili bi še , da je tu zastopan še tip ORVALO - FAGETUM OMPHALODETOSUM, (G. Tomažič 1958.) ki pa je le fragmentalno razvit v subalpskem področju in vsebuje precej subalpskih elementov. Gospodarsko ni važen, ker pokriva premajhno površino.

Pod arealom ORVALO - FAGETUM se nahaja vegetacija tipa SESLERIO - FAGETUM TYPICUM (St. Horvatić), je že vpliv južnih primorsko-jadranskih vetrov, ki povzročajo toplo klimo, vendar je zračne vlage še vedno dovolj (v jesenskem času veliko megle). Sedaj tu raste bukev, predvsem panjevec in je zelo slabe kvalitete. Tu moramo preiti na oplojno skupinsko sečnjo, ki pa mora biti previdna zaradi južne lege in vetrov, ki bo odstranjevala panjevec in ga nadomeščala s semenovcem,

smrekov gozd. V revirju Okroglina imamo največ tipa VILLOSAE - PICEETUM CARICETOSUM PILLOSAE (G. Tomažič 1958), to je tip, kjer že uspeva bukev kot grm in so glede na talni tip boljše pogoji kot v tipu VILLOSAE - PICEETUM TYPICUM (G. Tomažič 1958) (Kosmate doline, Lomova dolina, Gregorjev dolc, Mrzle doline).

Kakor je rekel tov. dr. ing. V. Tregubov v elaboratu za revir Gomance, da ne sme jemati poguma pri gojenju teh tipov, ampak je treba vztrajno gojiti smreko v teh mrzliščih, vendar moramo uporabljati pravilen način in računati, da uspehov ne bo tako hitro, velja to tudi za ta revir. Računati moramo, da je razvoj podmladka v teh okolščinah silno počasen. Najbolje je, da v semenskih letih pripravljamo tla za naravno zasemenitev, ki bo pod zaščito malo večjih smrek, dobro uspeval, saj spodnji sloj bo varoval mladike. Težava je tam, kjer so krošnje visoke in ne morejo te smreke dati primerne mikrokline klicam, ki tako pozebeje. Tam, kjer ni mladega sestoja smrek, je treba ustvariti mlad sestoj z nizkimi krošnjami. Da pridemo do tega, lahko poskusimo z grmičastimi listavci n.pr.: SALIX GRANDIFOLIA, ki tam uspeva, SORBUS AUCUPARIA VAR. GLABRATA, POPULUS TREMULA in druge. Poskusiti je treba saditi goste v gnezdih.

Poskusiti moramo tudi saditev sadik, ki jih bomo gojili v lokalnih drevesnicah. Te sadike je potrebno saditi v šopih pod zaščito malo večjih dreves ali grmov. Ne odpirati sestoja tam, kjer ni zaželjeno in ni dovolj različno velikega podmladka v sestojih skupinske oblike. Tedaj bo šele gospodarjenje s takimi sestoji veliko lažje.

V tem tipu so običajne na dnu doline pašniki, ki pa so različne kakovosti. Mnenja smo, da tiste, ki so zelo slabi in se jih ne izplača meliorirati, počasi pogozdimo. Vse ostale pa, ki se še dajo rešiti in bi služili za pašo divjadi, priporočamo, da se meliorirajo.

Omeniti moramo tudi, da so bila v tem revirju v letu 1928 - 1936 in po osvoboditvi tega ozemlja izvršena gojitveno pogozdovalna dela, katere smo preglédali in ugotovili prav lepe uspehe. Prav posebej bi omenili sledeča pogozdovanja. V oddelku 12 d gozdni tip ALLIO - FAGETUM HELLEBORETOSUM ob cesti Svinščaki - Padožnica, kjer so sadili smreke. V oddelku 33 a in b (mrzlišče Mrzle doline) gozdni tip VILLOSAE PICEETUM TYPICUM, kjer so sadili smreke, V odd. 18 b (Črna draga) tip VILLOSAE PICEETUM CARICETOSUM, kjer so sadili smreke. V odd. 25 a in b gozdni tip ALLIO - FAGETUM HELLEBORETOSUM, kjer so sadili smreke. V odd. 11 b gozdni tip ALLIO - FAGETUM HELLEBORETOSUM, kjer so sadili smreke. V odd. 35 e ALLIO - FAGETUM HELLEBORETOSUM, kjer so sadili smreke. Črni bor ni uspel zaradi prevelike zračne

Kjer je nad tem tipom tip ORVALO - FAGETUM ABIETICOSUM, bi bilo dobro, da pospešujemo jelko in sicer tako, da v semenskih letih ranimo teren in tako damo večjo možnost zasemenitve. Kjer že obstoja kakšen jelov semenjak, ga pustimo, čeprav je slab, da nam tudi on omogoča zasemenitev. Vsako jelkino mladiko moramo osvoboditi in gojiti. Talni pogoji so tu toliko slabi, ker je zelo debela ali pa zelo strnjena humuzna plast in se jelka ne more ukoreniniti. Zato moramo pomagati z grabljenjem humusa. Isto velja za bukev. Tudi umetno nasemenitev jelke bi priporočali. V dolinah in vrtačah tega tipa pospešujemo smreko.

Vzporedno s tipom SESLERIO - FAGETUM TYPICUM se pojavlja subasociacija SESLERIO - FAGETUM ORVALETOSUM. Ta tip zaseda vse vlažne dolinice in korita. Važen je zaradi primesi javorja, kateri dviguje vrednost sestoja. Paziti moramo, da v skupinskih oplojnih sečnjah pospešujemo javor.

V vlažnih dolinicah ali grabnih na južnih, oziroma toplih ekspozicijah se pojavlja vegetacijska združba tipa ORVALO ACERETUM TYPICUM in ORVALO - ACERETUM ALLIETOSUM URSINII (obe G. Tomažič 1958). Obe sta važni zaradi primesi javorja. Tudi tu moramo gledati, da pospešujemo kvalitetnejši les javorja s tem da izvajamo skupinsko oplojno sečnjo.

V subasociaciji ORVALO - ACERETUM TYPICUM je priporočljiva podsetev jelke, posebno v nižjih nadmorskih višinah.

Na severnih, oziroma mrzlih ekspozicijah se v dolinicah in grabnih nahaja tip ATHYRIO - ACERETUM (G. Tomažič 1957), ki ima prav tako primešan javor, ki pa je slabše kvalitete kakor v prej omenjenih združbah. Vendar je javor tudi tu vrednejši od bukve. Zato je naloga pospeševati javor. Sečnja naj bo oplojna - skupinska.

Kakor je bilo posebno proučanje gospodarjenja v mrziščih revirja Gomance, tako se tudi v revirju Okroglina postavlja to vprašanje. Posebno še, ker so bile v l. 1928/1934 prekomerne sečnje v teh gozdovih (Lomove doline in Kosmate doline). Mrzišča so tu v globokih, ozko zarezanih dolinah, ki so obdane z vrhovi. Tudi tu so mrzišča neka posebnost revirja Okroglina, vendar tu ni tako izrazitih in po obsegu razvitih mrzišč. Kakor smo že iz prejšnjega elaborata za revir Gomance videli, da z nadmorsko višino nastajajo izrazitejša mrzišča, ki vsebujejo na dnu že alpske pašnike z ruševjem in slečom. Bolj raztegnjena mrzišča so v višjih legah, kakor na primer Črna draga, Grda draga, Kosmata dolina, Lomova dolina, Gregorjev dolc, Mrzle doline, Matkove ločice in itd. pa imajo poseben tip, ki spada v asociacije VILLOSAE - PICETUM (G. Tomažič 1958). To je smrekov gozd z gladko sašuljico. Z-a revir Okroglina je ta tip zelo važen, saj pokriva precejšnje površine bolj položnega in manj kamnitega zemljišča ter bi se tam mogel gojiti

vlage. V odd. 46 f gozdni tip SESELERIO - FAGETUM TYPICUM, kjer so sadili smreko. Jesen obžrt in požrt po divjadi. (Glej elaborat V. Kindlerja).

Iz tega se vidi, da so s saditvijo bili dobljeni dobri uspehi in se priporoča, da se nadaljuje s tem delom. Upamo in prepričani smo, da ob pravilnem delu ne bodo izostali efektni uspehi.

Ob koncu bi spregovorili še zaradi poškodb po divjadi. Z letošnjo pogodbo smo končali pregled dveh važnih revirjev in to Gomance in Okrogliana, ki skupaj merita približno 5 000 ha in ki sta si fitocenološko, ekološko, pedološko in klimatsko podobna. Prehodili smo vse predele teh dveh revirjev in ugotovili, da je po divjadi storjena red velika škoda. Posebno se to opaža pri mladikah jelke. Podvzeti moramo mere, da to škodo čim bolj omejimo, ker jo popolnoma preprečiti ne moremo. Kot gozdarji smo veliki ljubitelji favae in sočemo, da bi se ta popolnoma pokončala, potrebno je le, da ustvarimo pravo razmerje in pravilen stalež divjadi v gozdu, kakor tudi, da skrbimo zato, da se ji v zimskem času posveča več pažaje in nege s polaganjem krme (divji kostanj, želod, topinambar, seno itd.). Po opazovanjih pred vojno divjad ni delala take škode po Saežniških gozdovih, kar je pripisovati procej manjšemu staležu divjadi in boljšemu skrbstvu za divjad.

Iz frekvenčnih krivulj posameznih bolj homogenih odsekov, glede na gozdni tip - ugotavljamo, da mešani gozdovi imajo bolj prebiralno strukturo, zlasti pa Allio-fagetum abietetosum, kjer je tudi veliko jelke. Allio-fagetum homogynetosum in Villosae-Piceetum imajo nepravilno prebiralno strukturo.

Frekvence krivulje za čiste bukove gozdove pokažejo na prvi pogled tudi prebiralno strukturo, vendar ni to točno, ker so zelo močno zastopane samo nižje debelinske stopnje, kar pomeni, da je to še mlad strnjen enodoben bukov gozd.

RAZMERJE DREVESNIH VRST GLEDE NA LESNO ZALOGO :

	1. 1899	1. 1927	1. 1936	1. 1959
iglavci	20 %	26 %	42 %	35 %
listavci	80 %	74 %	58 %	65 %
s k u p a j	100 %	100 %	100 %	100 %

LESNA ZALOGA NA HA V KUBIČNIH METRIH :

	1. 1899	1. 1927	1. 1936	1. 1959
iglavci	9 m ³	24 m ³	45 m ³	66 m ³
listavci	36 m ³	70 m ³	61 m ³	123 m ³
s k u p a j	45 m ³	94 m ³	106 m ³	189 m ³

ŠTEVILO DREVJA NA HA V LETU 1959 :

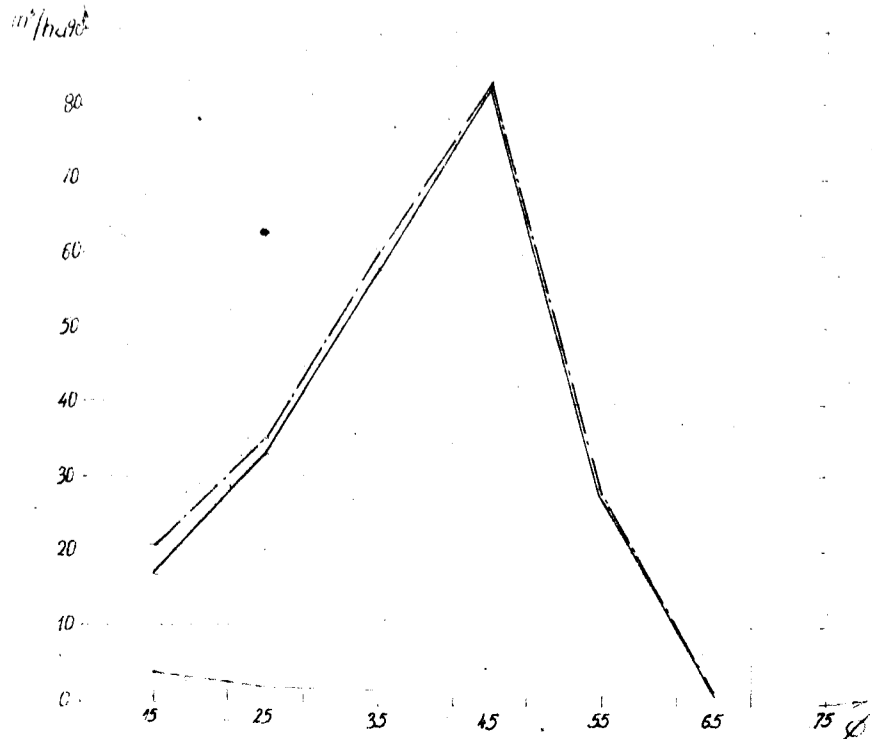
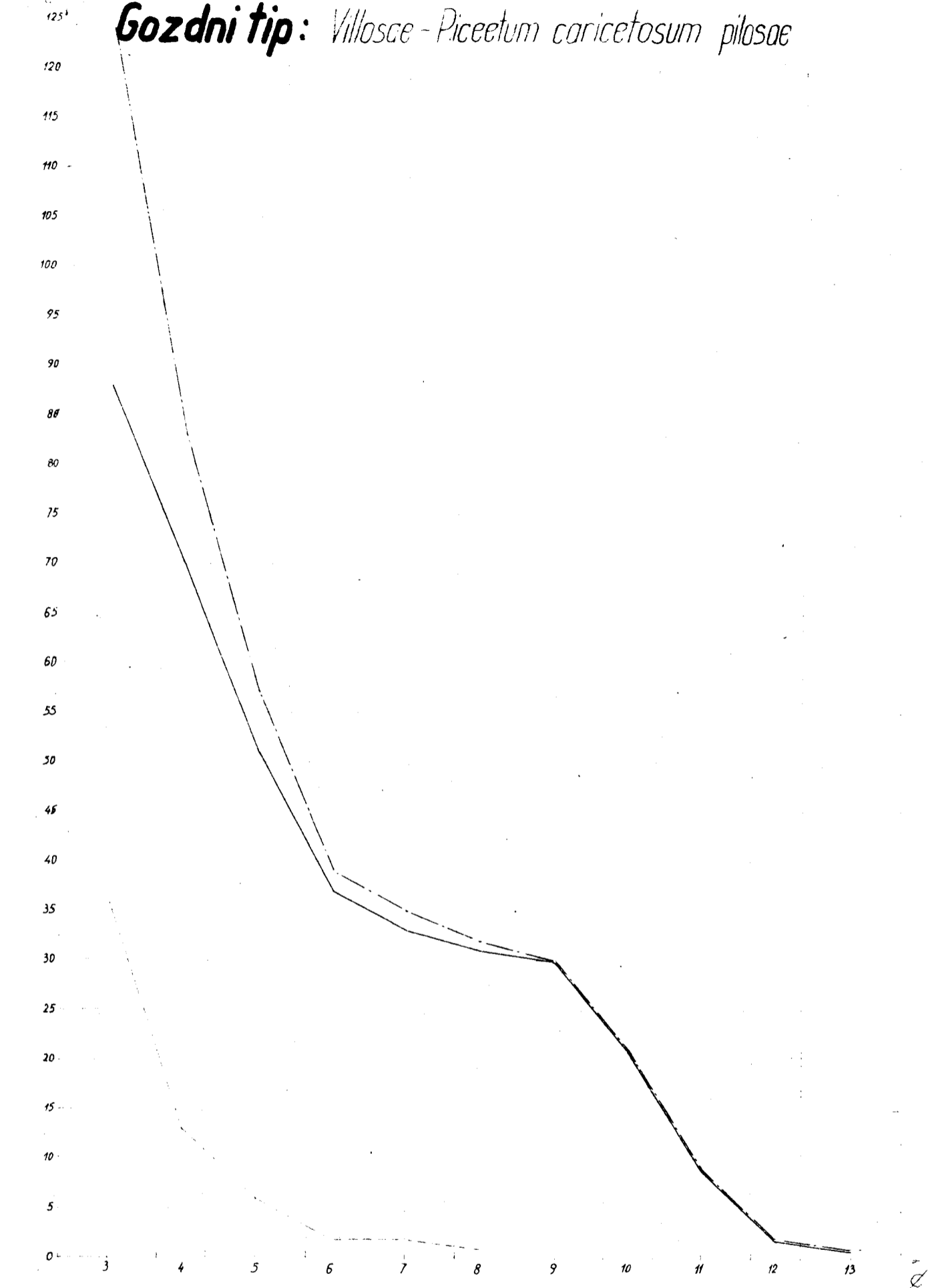
Ø	10-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	skupaj
iglavci	48	34	27	14	3	1	127
listavci	389	153	49	10	2	-	603
s k u p a j	437	187	76	24	5	1	730

REVIR OKROGLINA: *Trta Droga - Nepravilen prebiralni bukov-smrekov gozd*

Število drevja l 1959

Odsek: 8b - 14.28 na

Gozdni tip: *Villosae - Piceetum caricetosum pilosae*

Lesna masa na ha
229 m³/ha

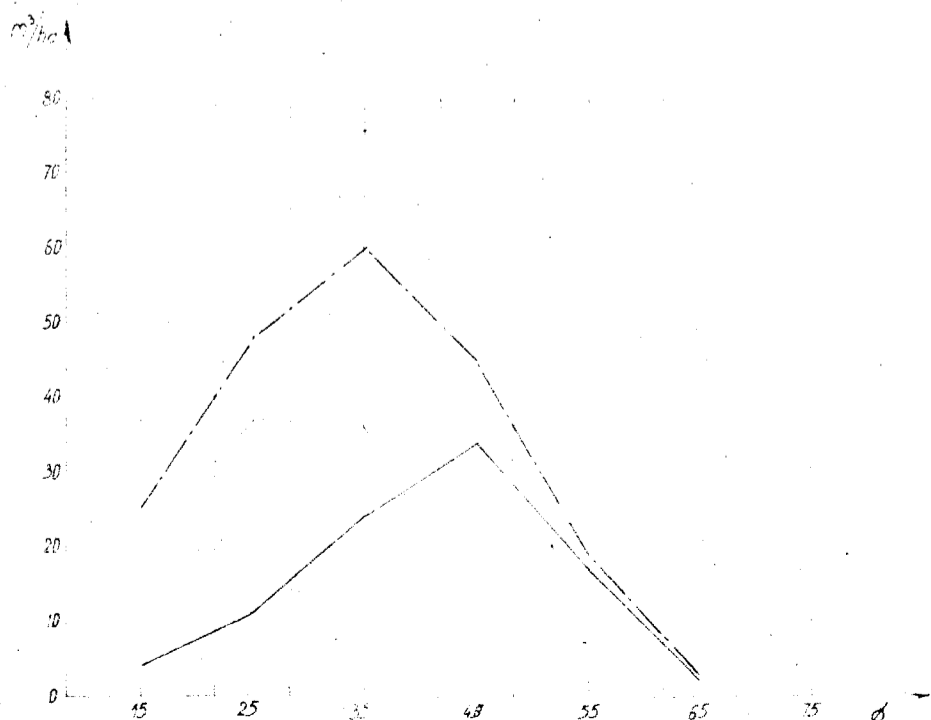
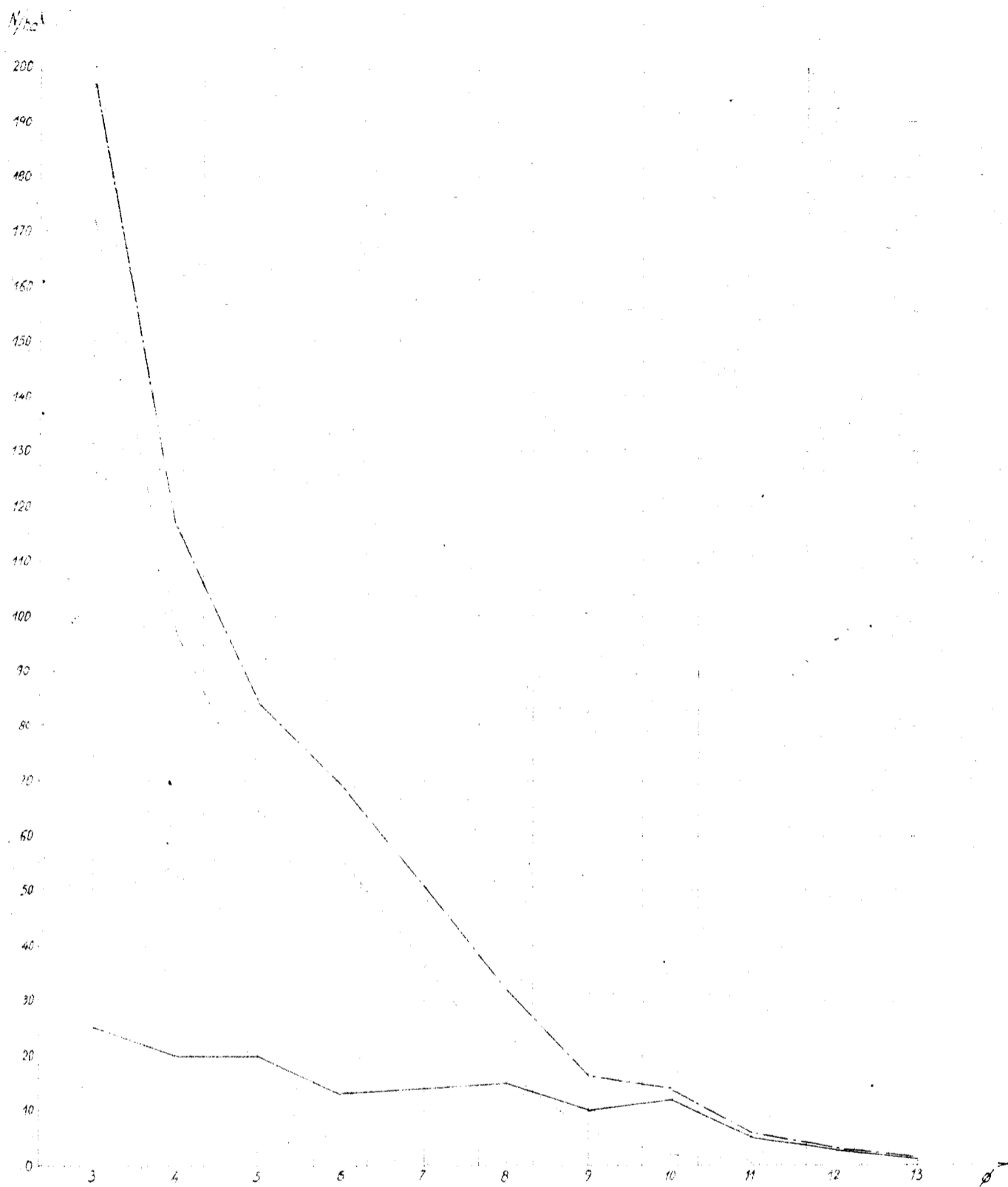
- iglavci: 221 m³/ha
- - - listavci: 8 " "
- · - skupaj: 229 m³/ha

REVIR OKROGLINA: Pod Grčavcem - Prebiralni deformiran bukov gozd.

Število drevja 1959

Odsek: 3a - 359ha

Gozdni tip: *Allio-Fagetum helleboretosum*.

Lesna masa na ha
 $200 \text{ m}^3/\text{ha}$

LEGENDA:

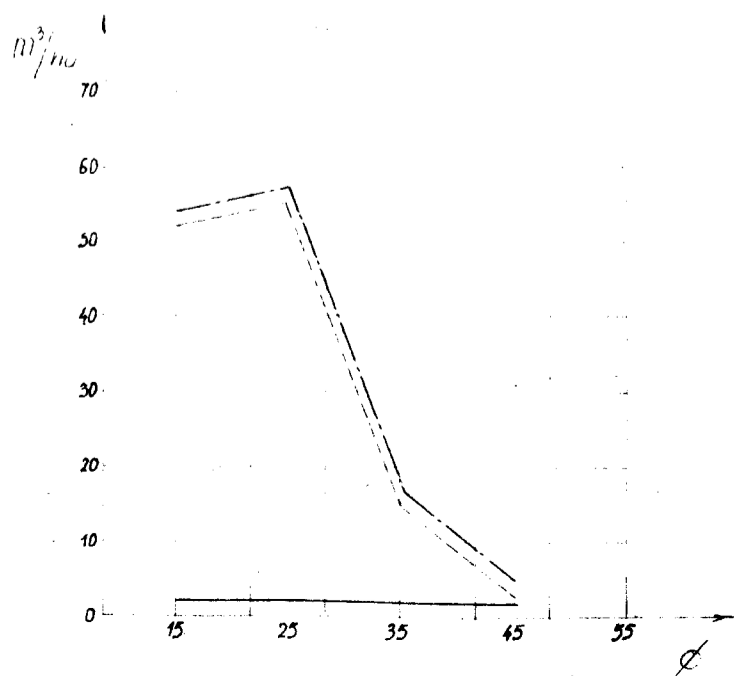
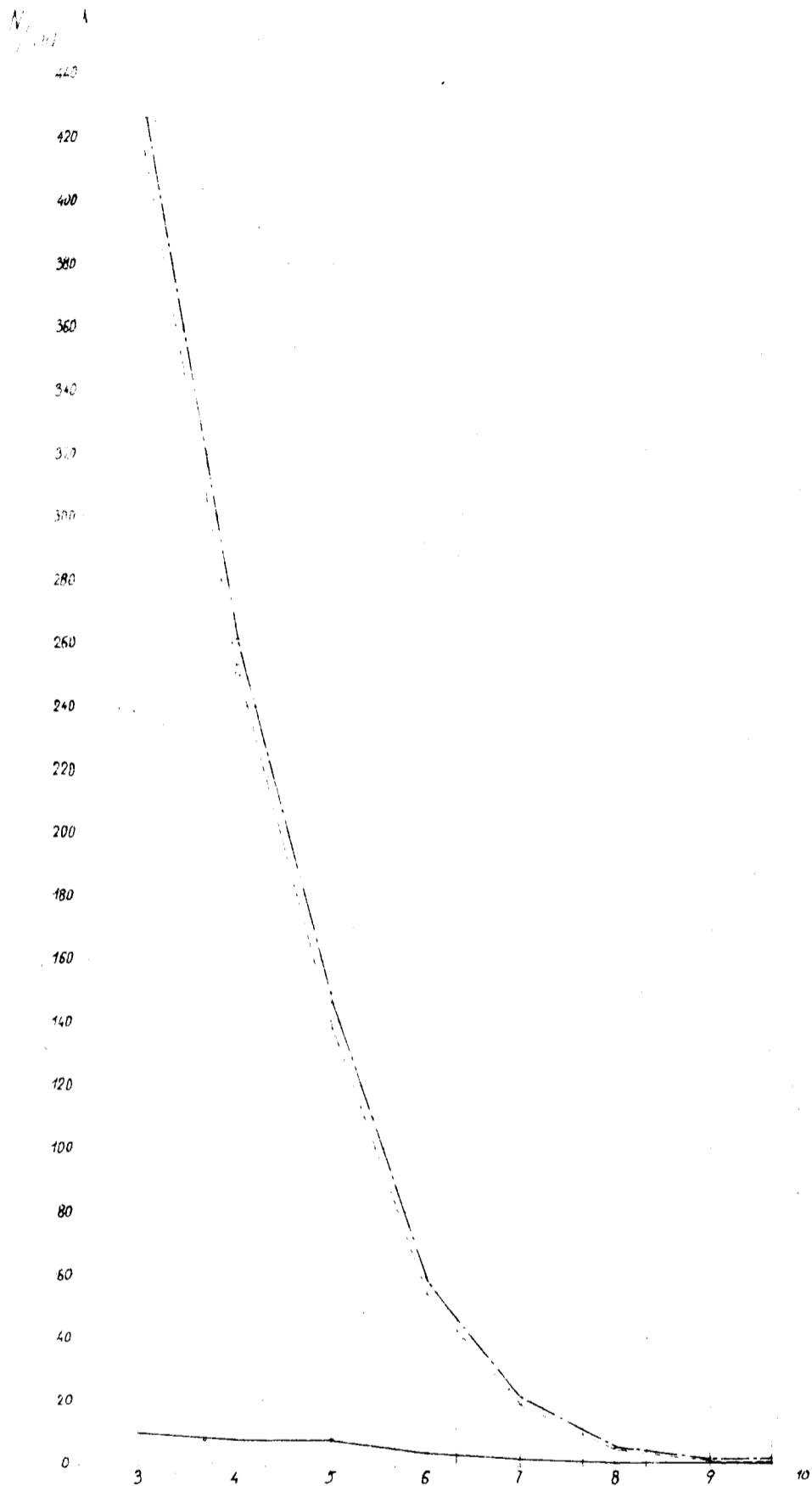
- iglavci: $92 \text{ m}^3/\text{ha}$
- - - listavci: $108 \text{ m}^3/\text{ha}$
- · · skupaj: $200 \text{ m}^3/\text{ha}$

REVIR OKROGLINA: Zabukovca

Število drevja: 11959

Odsek: 24 b - 8.10 ha

Gozdni tip: *Allio-Fagetum caricetosum pilosae*

Lesna masa na ha

133 m³/ha

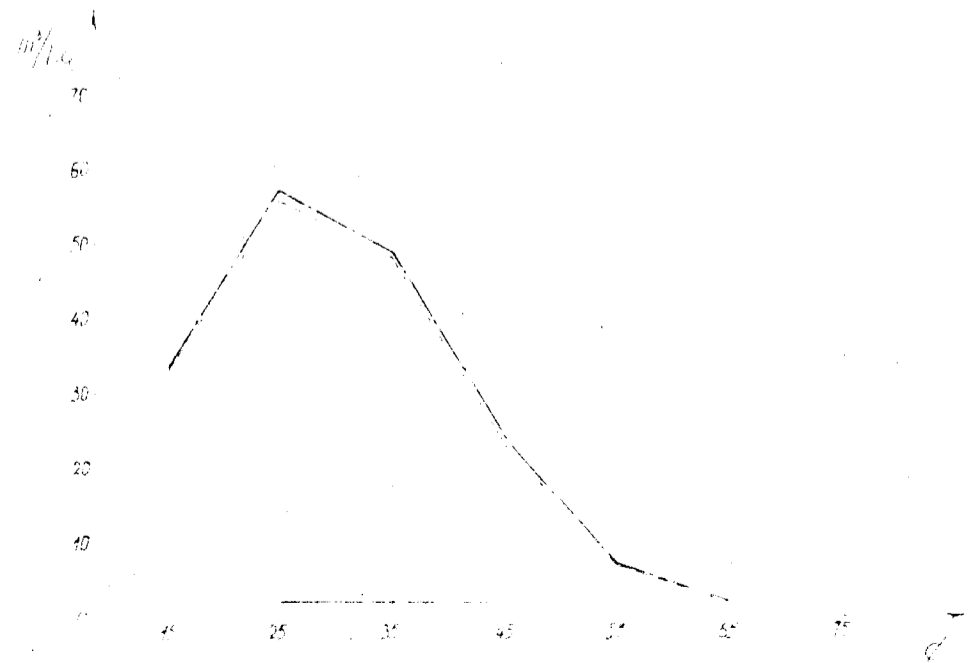
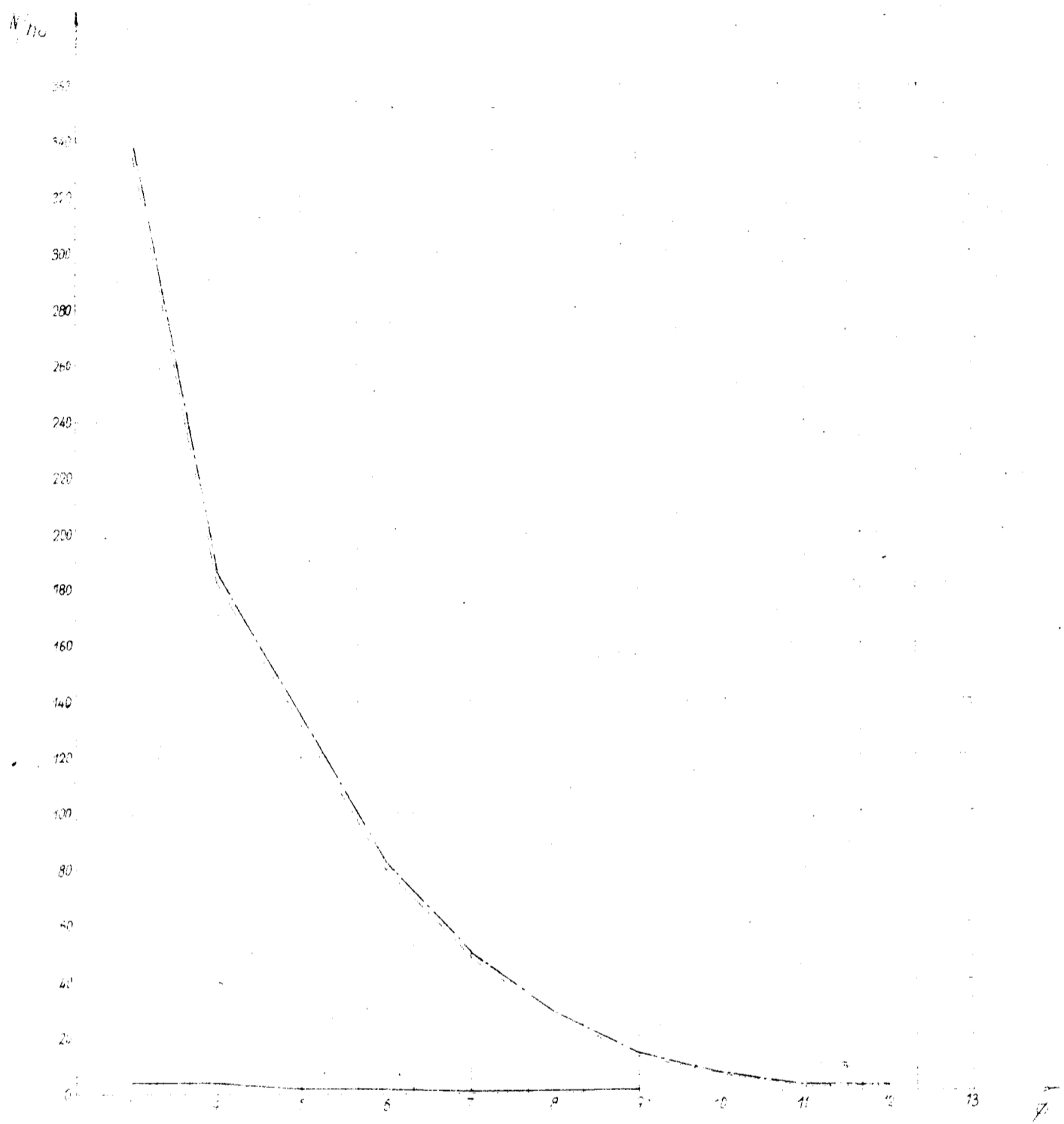
— iglavci:	8 m ³ /ha
— listavci:	125
— skupaj:	133 m ³ /ha

REVIR OKROGLINA: Zatrej

Število drevja: 11959

Odsek: 39a - 17.00ha

Gozdni tip: *Allio-Fagetum typicum*

Lesna masa na ha

172 m³/ha

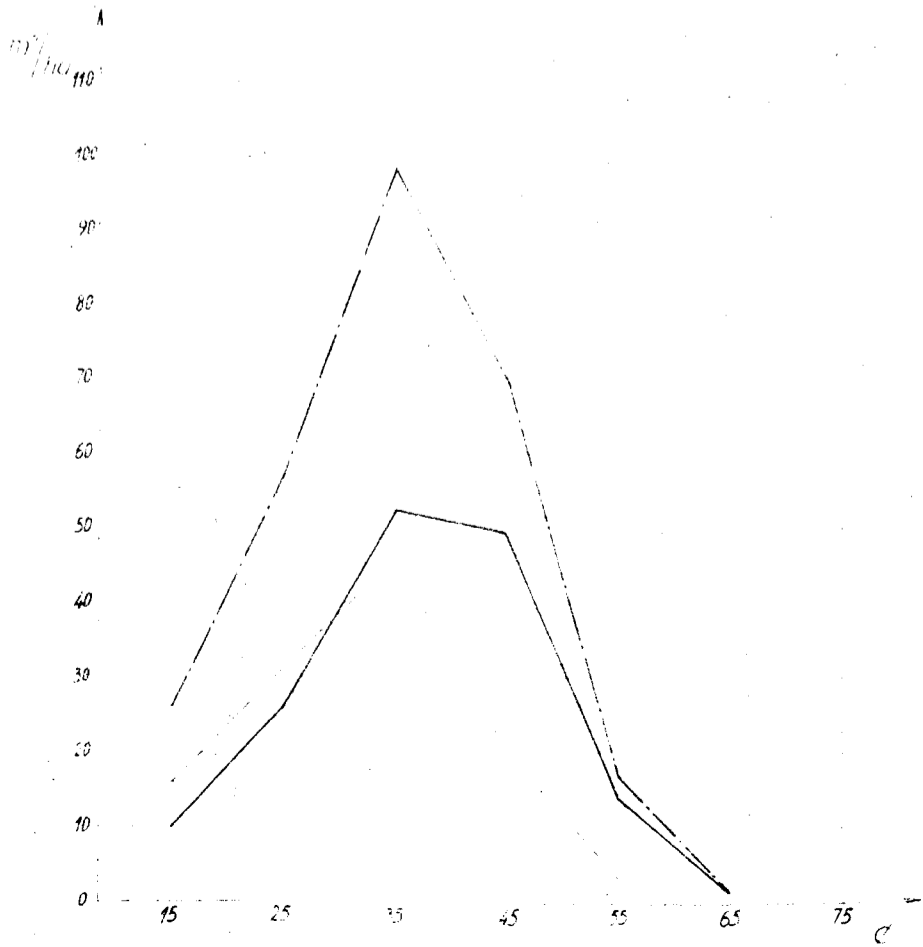
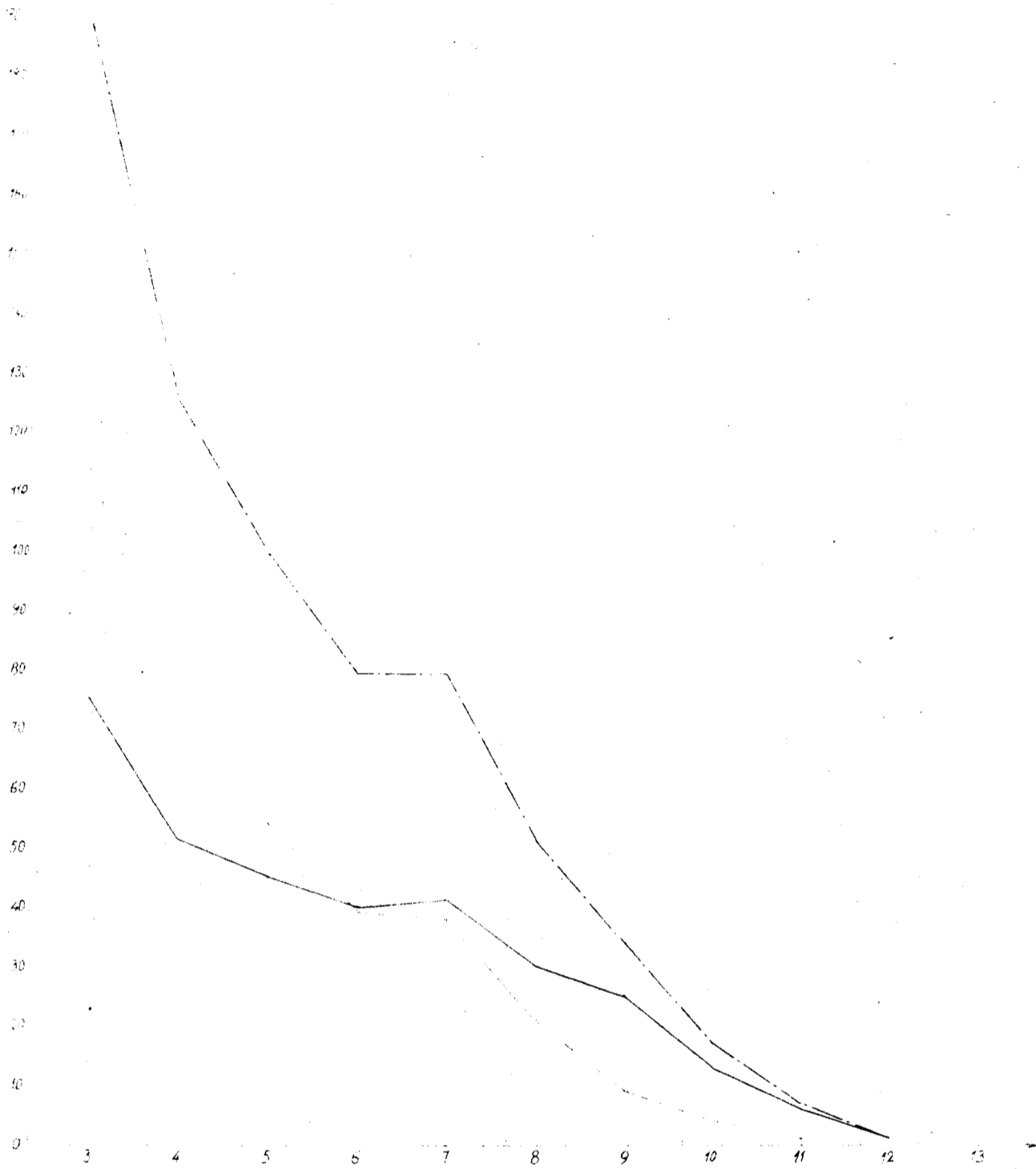
- iglavci: 3 m³/ha
- listavci: 169
- skupaj: 172 m³/ha

REVIR OKROGLINA: Lamove doline - Prebiralni deformiran gozd

Število drevja: 1 1959

Odsek: 14 c - 506 ha

Gozdni tip: *Allio-Fagetum homogynetosum* (*Vaccinio-Piceetum piroletosum*)

Lesna masa na ha
268 m³/ha

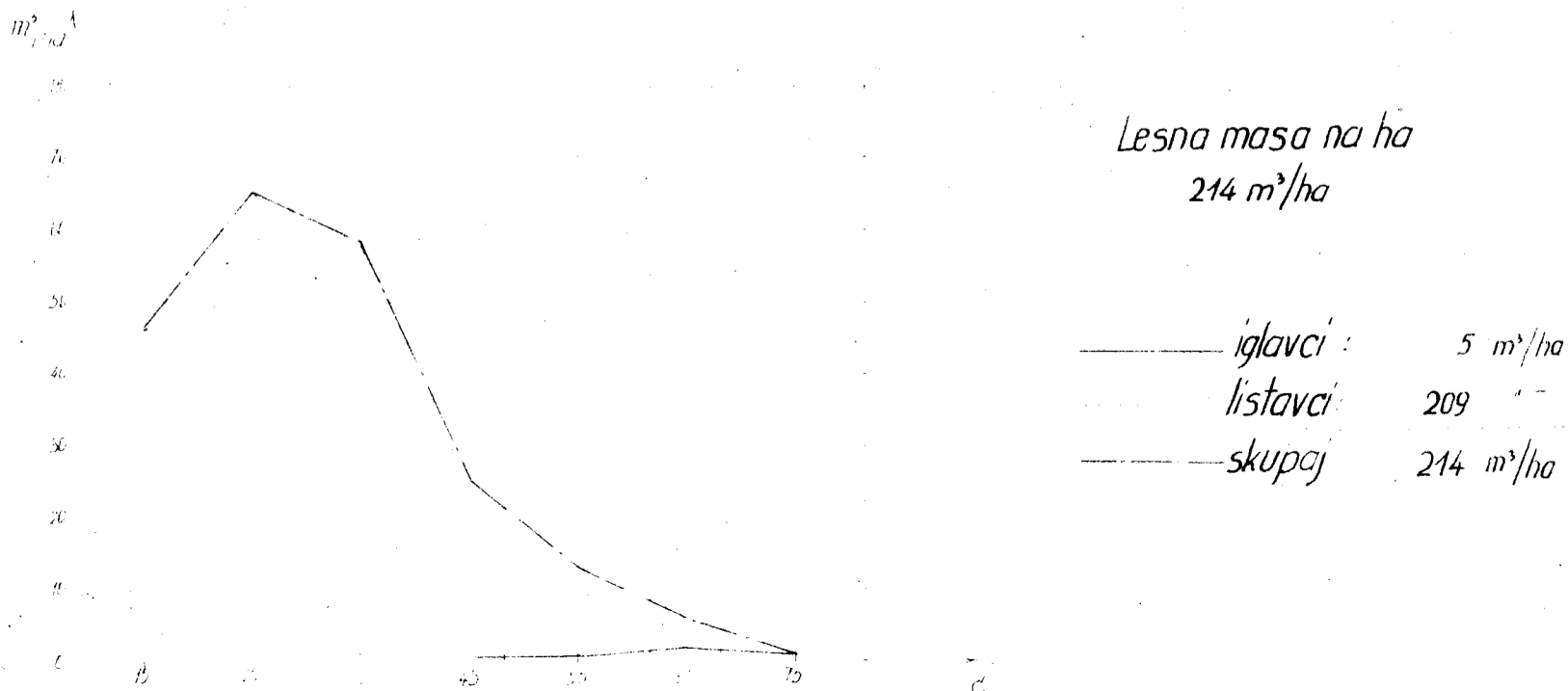
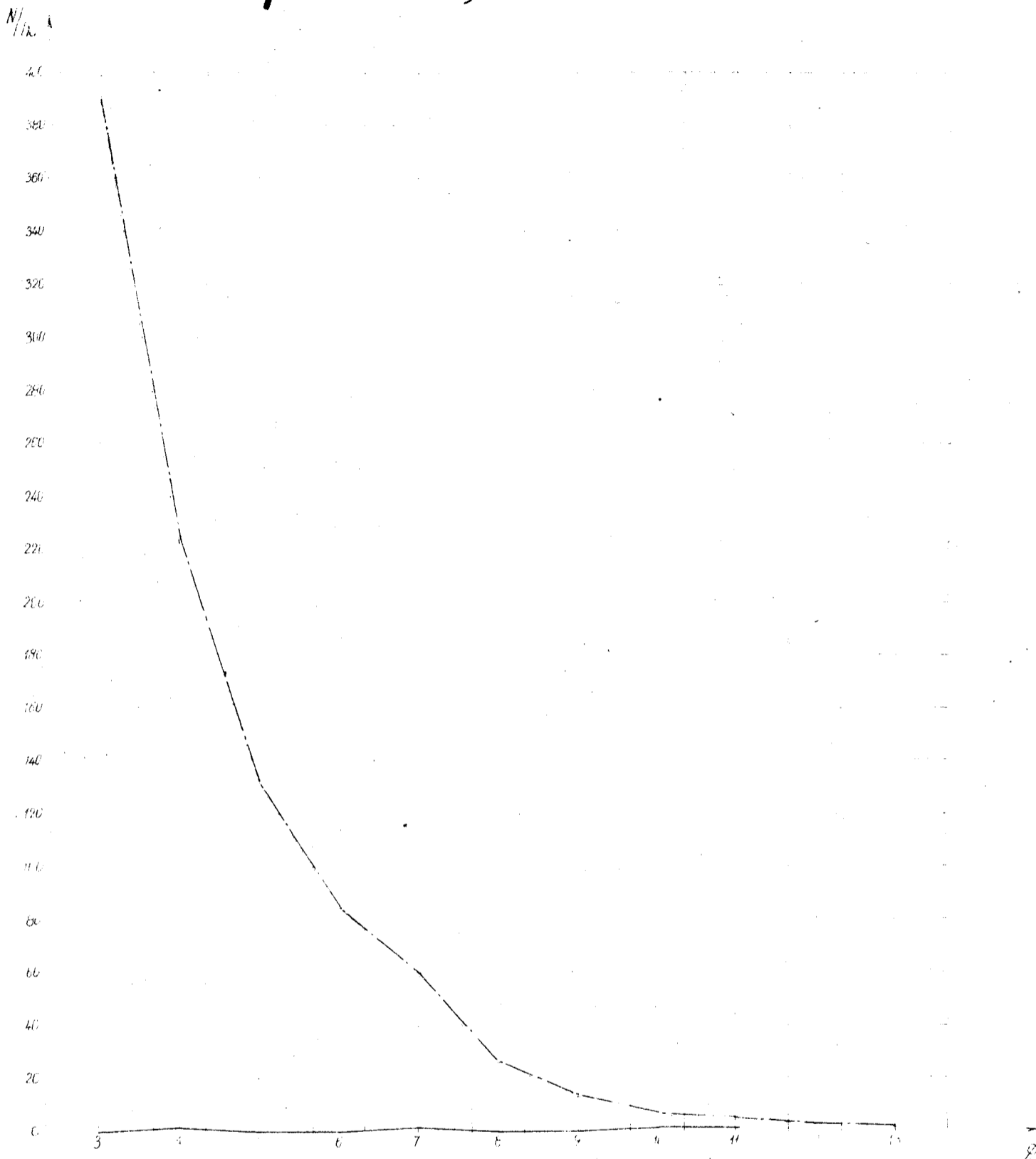
— iglavci : 152 m³/ha
— listavci : 116 — —
— skupaj : 268 m³/ha

REVIR OKROGLINA: Palež

Število drevja 1959

Odsek: 45a - 6.04 ha

Gozdni tip: Orvalo-Fagetum mercurialetosum

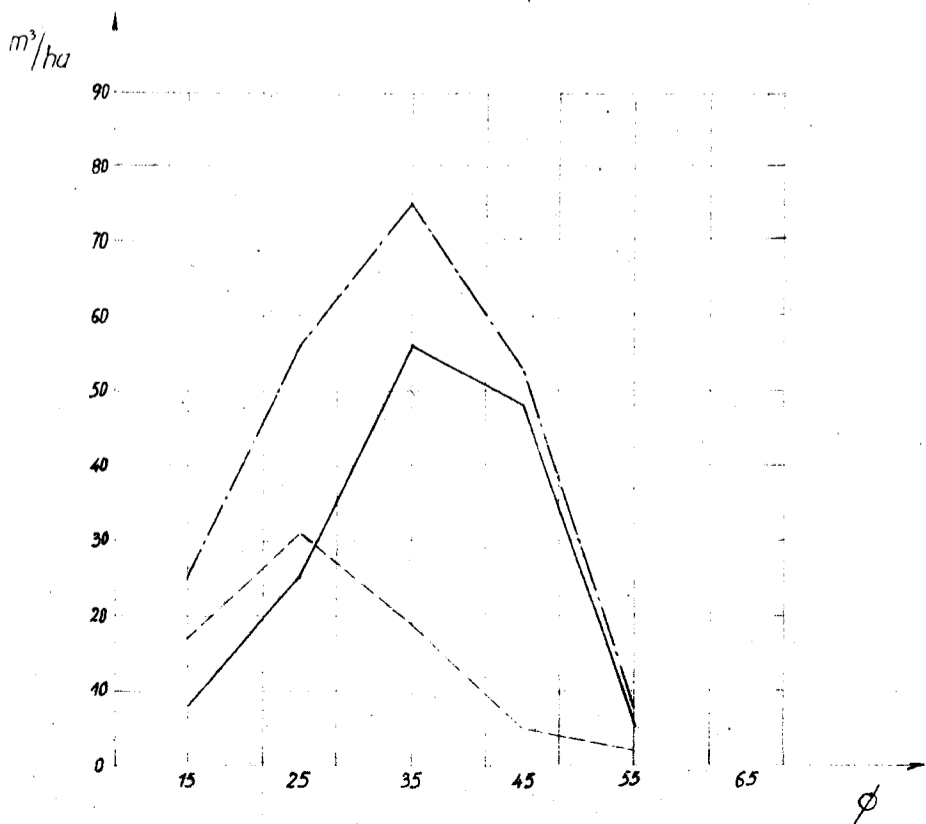

REVIR OKROGLINA: Pri žičnici - Prebiralni buk - jelov gozd

Število drevja 1959.

Odsek: 32b - 11.41 ha

Gozdni tip: Orval - Fagetum abietetosum

Lesna masa na ha

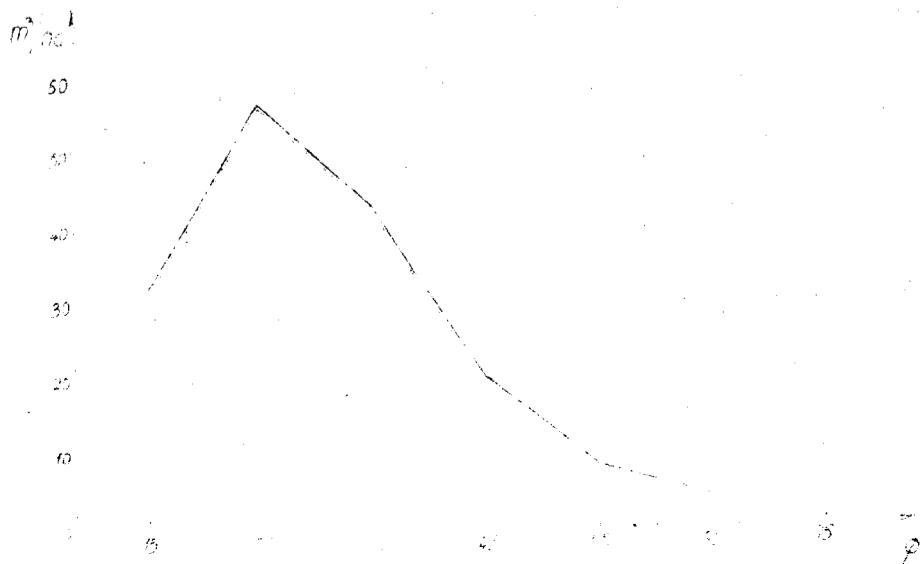
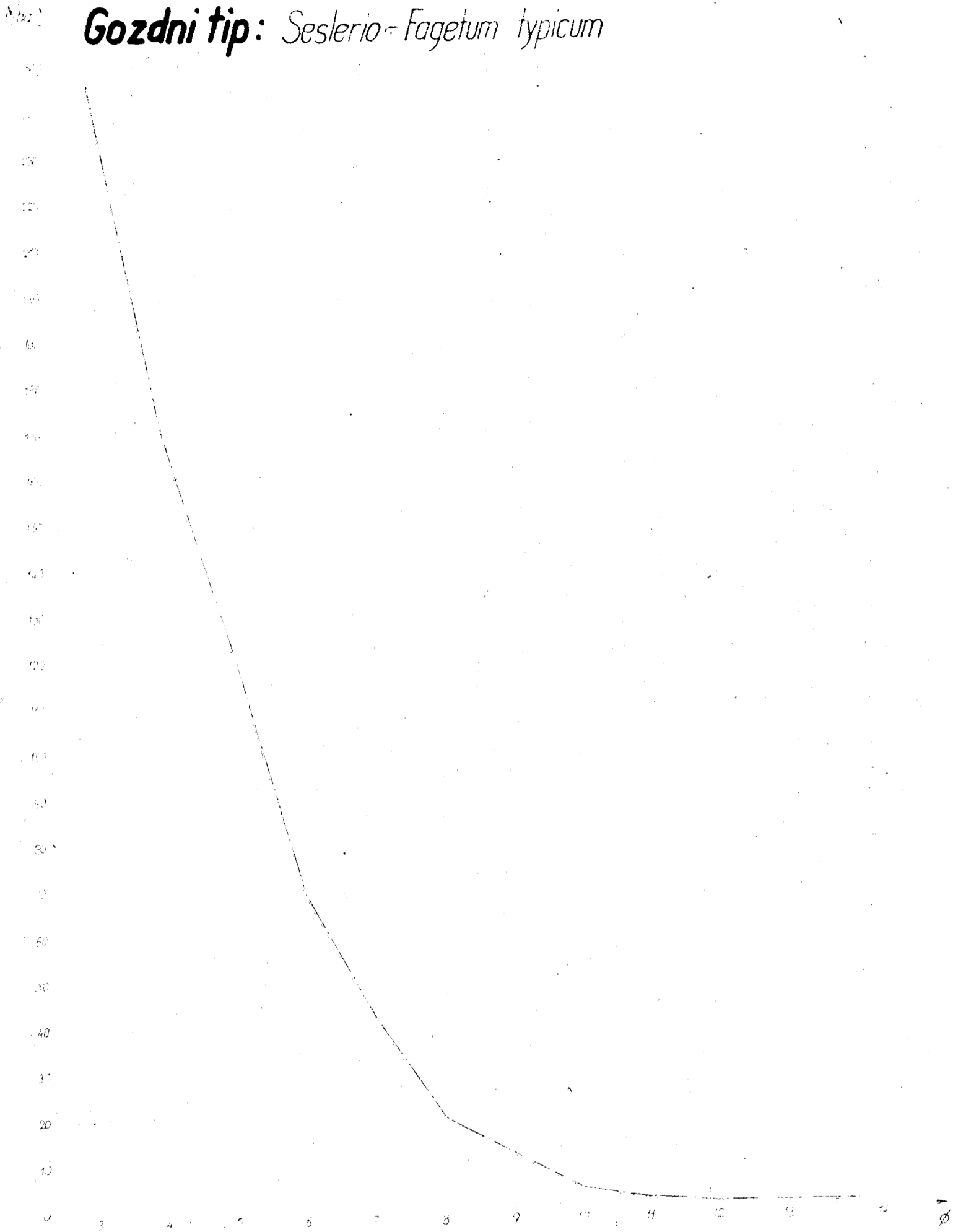
—	iglavci :	142 m³/ha
- - -	listavci :	74 " "
- · -	skupaj :	216 m³/ha

REVIR OKROGLINA: *Petž*

Število drevja 1959

Odsek: 45e - 12.27ha

Gozdni tip: *Seslerio-Fagetum typicum*

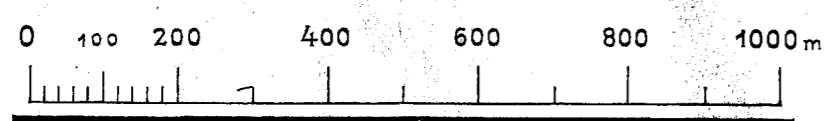

Lesna masa na ha
164 m³/ha

listavci: 164 m³/ha
skupaj: 164 m³/ha

DRŽAVNI GOZDOVI LRS
G. G. POSTOJNA
REVIR
OKROGLINA

POSTANJU L 1956
MERILO 1 : 10.000

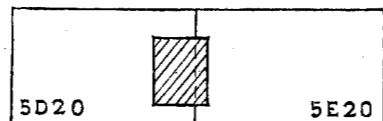
ZNAKI

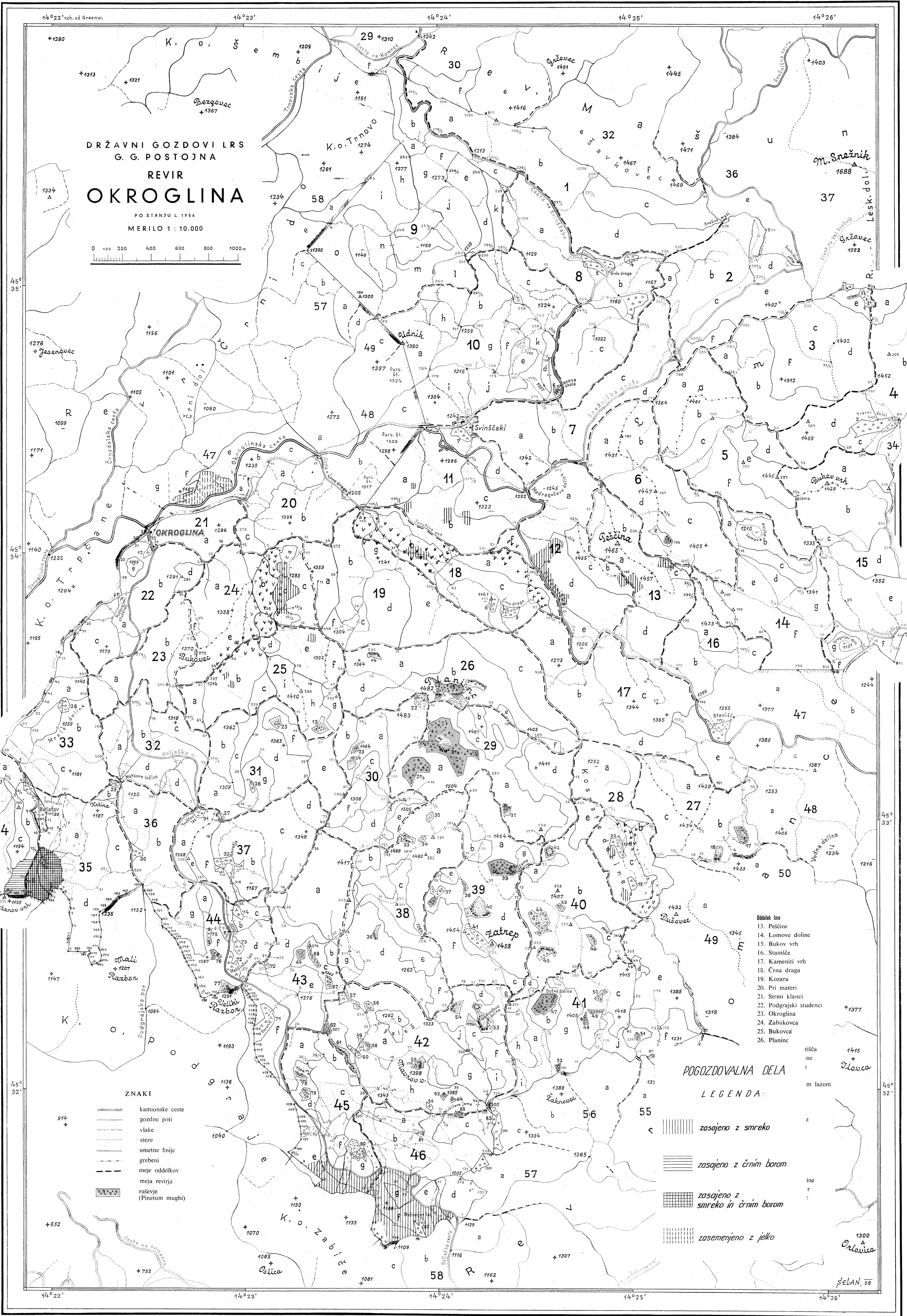
- 914 + kamionski ceste
- gozdne poti
- vlake
- steze
- umetne linije
- grebeni
- meje oddelkov
- meja revirja
- ruševje (Pinetum mughi)

LEGENDA

- Orvala-Aceretum typicum
- allietosum
- Athyrio-Aceretum
- Seslerio-Fagetum typicum
- orvaletosum
- Allia victoralis-Fagetum homogyneetosum (Vaccinio-Piceetum piceetosum)
- Vaccinio-Betuletum typicum
- Villosae-Piceetum typicum
- caricetosum
- fagetosum
- Allia victoralis-Fagetum typicum
- Abietio-Piceetum
- Caricetosum pilosae
- Rhodoro-Salictetum typicum
- fagetosum
- Adenostyles glabra-Cirsium P.
- Mesobrometum
- Picea excelsa
- omphalodetosum
- abietetosum
- helleborifetosum
- Orvala-Fagetum mercurialeetosum

LEGA LISTA

14°22' vzh. od Greenw.

14°23'

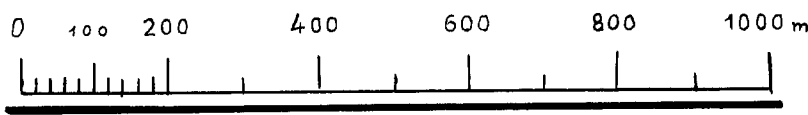
14°24'

14°25'

DRŽAVNI GOZDOVI LRS
G. G. POSTOJNA

REVIR
OKROGLINA

PO STANJU L. 1954
MERILO 1 : 10.000

45°
35'

45°
34'

45°
32'

45°
33'

45°
32'

14°22'

14°23'

14°24'

14°25'

14°26'

